

NAȚIONALISME - IV -

15 nov.1936 - mart. 1937

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - apr.'37

1.) **dr.Mircea Isăcescu** (*Frontul Românesc -Vaida*) , discurs la mesaj, 24 nov.'36

(DAD, MO 4 , șed. din 24 nov.'36 , p. 32- 37)

[LD : deputat de Constanța ; **ex- țărănist , ex lupist , ex-țărănist fără Lupu** ,
proaspăt convertit la *Frontul Românesc* . Ca parlamentar al Frontului ... încearcă și el
să prezinte doctrina noii formațiuni . Trei componente sunt precizate : **pro-carlism** ,
" numerus valahicus" și ... antipartidism .

În rest ... un amestec de țărănism radical , altoit cu naționalism]

Doc.integral , [fișier Frontul Românesc I](#)

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▣ **Deviza Frontului Românesc**

▣ *Numerus Valahicus ; numerus proportionalis*

" **Ocazia** care ni se prezintă tuturor la desbaterile unei *Adrese de Răspuns la Mesaj* ,
ne dă prilejul fiecărei grupări să arătăm punctul nostru de vedere ,
așa **cum credem că trebuie să se conducă o țară** ca să se administreze mai bine ,
iar **poporul să fie mai mulțumit** .

" De aceea, în numele *Frontului Românesc* , declar că **în ordinea internă**
noi înțelegem ca **țara să se guverneze** ,

fără nici o deosebire **de provincialism** , fără nici o deosebire **de clasă** ,
fără nici o deosebire **de rasă** , și fără nici o deosebire **de confesiune** .

" *Frontul Românesc* înțelege **să se mențină pe principiul** pe care l-a enunțat
conducătorul nostru , dl **dr. Al.Vaida Voevod** ,
principiul lui **numerus valahicus și numerus proportionalis** .

S-ar părea că **expunând cele patru puncte cardinale** ale concepției noastre ,
noi am fi de acord și cu alte grupări politice .

Ne deosebim însă fundamental când înțelegem să **filtrăm aceste idei**
prin prisma principiului numerus valahicus sau numerus proportionalis ,
singurul care poate să dea satisfacțiune deplină poporului românesc și
să-l pună în drepturile care i se cuvin, ca stăpâni ai acestei țări,
pe care el a apărut-o în decurs de două milenii , în contra oricui și a tuturor.

Să-mi permiteți să dau **câteva exemple** foarte succinte ,
numai ca **să ilustrez necesitatea lui numerus valahicus** .

În industrie și comerț , care este **proporționalitatea elementului românesc** ?

Am aici datele oficiale.

În **156 de întreprinderi controlate** , din cele 3.000 existente ,

Personalul superior administrativ este compus din :

101 străini cu pașaport , 210 minoritari , și numai 24 de români.

Personalul inferior administrativ : 352 străini, 1.302 minoritari și 913 români .

Lucrători calificați : 184 străini, 732 minoritari , 900 români

Lucrători necalificați : 94 străini, 351 minoritari , 820 români

Noi avem proporție mai mare numai la lucrători necalificați și prost plătiți .

Personal tehnic superior : 51 străini, 53 minoritari, 62 de români.

Personal tehnic inferior : 204 străini, 215 minoritari 118 români

Lucrători de rând : 308 străini, 7.616 minoritari , 9.468 români .

/ În cele 42 de întreprinderi din Banat :

82% străini , 18 % români ;Nu mai citesc detaliile !

"Noi, Românii, facem tot ce putem , prin guvernările ce s-au succedat de la război și până azi, ca să încurajăm majorarea elementului străin și minoritar în toate domeniile , fie de instrucție publică , fie de comerț , fie în industrie .

-dr. N. Hasnaș : **Nu ești nedrept ?**

-dr.Isăcescu : Dă ex cu Facultățile de medicină care , cu toate opreliștile , au în majoritate străini și minoritari.

" De ochii lumii se fac legi, se iau măsuri, pentru ca să se dea o satisfacție de moment elementului românesc oropsit . Dar toate aceste guvernări , pentru că de atunci s-au succedat mai multe , au făcut ca prin măsuri administrative ,

nu numai să se eludeze prima măsură luată, de a se păstra proporția cuvenită, dar ca numărul românilor să fie întrecut cu vârf și îndesat , dând posibilitate tuturor elementelor

străine să copleșească elementul nostru românesc. .

Mircea Isăcescu -D.luca/ 24 nov.'36

▣ Protejarea elementului românesc

-Isăcescu : Are o statistică dată de minister.

Numai în municipiul Constanța, se găsesc 540 de patroni străini cu pașaport, cu firme înscrise la Camera de comerț și industrie, iar la aceștia mai sunt trecuți ca salariații, 738 persoane , tot străini, cu pașaport.

Și mai sunt încă 1.372 de străini, cu pașaport, fără profesioni .

Ei caută prin toate mijloacele să exploateze poporul nostru .

El a ridicat de multe ori această problemă , dar nu s-a rezolvat nimic !

Deși există o lege de protejare a elementului românesc, ea nu se respectă !

Din 19 Case de comerț care aprovizionează vapoarele , majoritatea sunt ale străinilor cu pașaport , care fac câștiguri imense, în dauna producătorilor și comercianților români.

Deși există o lege de acordare condiționată a Brevetelor pentru băuturi spirtoase (cetățean român ; armata făcută ; etc etc) la Constanța sunt străini cu pașaport

care le-au obținut, s-au îmbogățit, și-au făcut palate .

Ex. trei frați Antoniadis ,străini cu pașaport, deveniți printre cei mai bogați , care și-au păstrat brevetele cu bani grei... ;

-VTPrelipceanu(PNC) : Și la Fălticeni 3 cârciumari , cărora dl Chirculescu a dat ordin să li se retargă brevetul... și acum sunt neclintii ..

-Radu Roșculeț (PNL) : ar fi bine ca dr.Isăcescu să spună ce sumă și cui s-a dat pentru că este f.adevărat , la Constanța, majoritatea cârciumarilor sunt străini cu pașaport .

-D.luca (ministru de Interne) : Pentru că țara este sătulă de vorbe,

iar în chestia aceasta suntem deopotrivă de îndurerăți cu toții , atât cei din Parlament , cât și cei din afară de Parlament , vă rog să semnalăți cazurile concrete ce cunoașteți

și vă promit că după aceea nu veți mai avea posibilitatea de a vă ridica la tribună pe aceste chestiuni , căci voi lua fără întârziere toate măsurile.

În ce privește cazurile de la Fălticeni (Baia) , am fost și eu sesizat

și voi lua toate măsurile,dar vă rog să întrebați pe prefectul județului ,

ce măsuri am luat contra organelor administrative constatate vinovate și dacă n-am ridicat fără ezitare dreptul celor ce aveau un asemenea brevet

și astăzi, în locul lor, **funcționează români** (aplauze la PNL)

Orice ne-ar pretinde adversitățile noastre politice, trebuie să recunoaștem că ,
indiferent de partidul căruia am aparține fiecare dintre noi,
toți suntem buni români și toți suntem la datoria
de a apăra și promova interesele românești (aplauze la PNL)

-**V.T.Prelipceanu** : D-le ministru, **este foarte adevărat** , mi s-au adus la cunoștință unele **dispoziții ale dvs , în care v-ați comportat ca un bun ministru și ca un adevărat Român.** Nu am nimic de zis.

Însă am să revin cu chestia pe care am ridicat-o , când dvs nu erăți ministru de Interne, **și am nădejdea că nu vă veți schimba aceste sentimente ,** și mă voi bucura când **dvs veți lua măsurile de cuviință în cazurile pe care le-am semnalat .**

-**D.Luca** : Nu este nevoie, d-le deputat să-mi amintiți că nu am fost tot timpul acestor 3 ani ministru de Interne , **fiindcă de 3 ani la Ministerul de Interne s-a continuat o politică hotărâtă de promovare a intereselor românești și deci, indiferent cine a fost titularul, așa s-a urmat , iar eu urmez drumul tras de dl Inculeț " (aplauze la PNL)**

-**Dr.M.Isăcescu** : Iau act de declarația făcută de dl ministru de Interne și mă bucur pentru efectele de viitor pe care le așteptăm de la ceea ce d-sa s-a angajat în fața Camerei și a țării .
Eu îi voi semnala aceste cazuri , nominal.

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▣ Revizuirea cetățeniei

▣ Eliminarea străinilor cu pașaport

[LD : nu știu cum a trecut aceas punct al revizuirii cetățeniei . cred că de la ACCuza - la Goga - acum la Vaida . Cert este că semnale s-au dat destule , încât , în 1937, când Goga va trece la revizuire... să nu se fi făcut atâta scandal că nu au știut !]

" În rezumat , **Frontul Românesc**, la momentul său, **va face o revizuire a tuturor încetățenirilor de la război încoace** - mai ales când se dovedește zilnic cum s-au făcut unele încetățeniri - și că **va elimina din țară pe toți acei care s-au făcut cetățeni români prin fraudă** - și se pare că **numărul lor trece de 500.000 -iar față de străinii cu pașaport înțelegem să-i îndepărtăm din toate ramurile de activitate : comerț, meserii, industrii, etc. și să-i înlocuim prin români "**

[-----]

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▣ Elementul românesc în comerț și meserii

Elementul românesc în aceste domenii, este ca și inexistent .

La Constanța, 30 % sunt străini cu pașaport , **60% sunt minoritari , 10 % sunt români .**

Frontul Românesc ține să afirme că **datoria unui guvern de mâine este să pregătească elementele românești** cel mai bine dotate , pe cheltuiala Statului , și să le ajute pentru **ca ele să înlocuiască , treptat , elementele străine** , care sunt cu pașaport , în totalitatea lor, **iar pe minoritari , în proporție numerică.**

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▣ Românzarea orașelor

Un alt aspect al problemei care se pune în discuție de către **Frontul Românesc** este **aspectul orașelor din ținuturile alipite** , și chiar al celor din **Moldova.**

Orașele noastre sunt încăpute , într-o proporție nu numai îngrijorătoare , dar dezastruos de îngrijorătoare pentru neamul românesc - **pe mâinile elementelor străine sau minoritare .**

-**VTPrelipceanu** : Chiar și Bucureștii ...

-**Isăcescu** : Chiar și Bucureștii, aveți perfectă dreptate . Uitați-vă în orice teatru sau la orice

local de distracție , și unde trebuie să cheltuești .

Veți vedea acolo, în proporție de **cel puțin 80 % , numai elemente minoritare**

.Acesta arată și **gradul lor de cultură** dar , mai ales, gradul de **bunăstare economică**.

Ei au resurse care le permit să se distreze ,

iar **românul nu are nici cu ce să-și trimită copilul la școală !**

" De aceea, una dintre grijile guvernanților trebuie să fie românzarea orașelor ."

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▫ Românzarea administrației

" Eu nu văd posibilă o românzare cu **actuala lege administrativă** .

Legea administrativă , cu alegeri de **consilii comunale** în orașe cu **populație minoritară**,
va da un consiliu minoritar , va da un primar minoritar.

Ce este mai **logic** și mai **firesc** decât ca **ei să încurajeze elementele lor** ,
pentru că ei sunt în majoritate și prin urmare **vor lua totdeauna măsuri administrative**
în contra timidelor elemente românești , care vor încerca să pătrundă în **aceste cetăți**
din mijlocul Țării Românești , însă **încăpute pe mâna minorităților** , grație împrejurărilor.

" Prin urmare, **noi înțelegem ca să transformăm** - și din alte motive , printre care
despoliticianizarea satelor - pe primar, care este **capul unei clici politice** și
care nu face deloc acolo administrație ,

ci **numai favoruri pentru partizanii** care l-au sprijinit să ajungă primar ;

să transformăm primarul într-un magistrat administrativ , care să nu execute
decât comandamentele superioare ale neamului nostru românesc.

În cadrul legilor , el să discute deciziunile consiliului ales, cu privire la buget,

primarul rămânând un funcționar de carieră , un magistrat administrativ.

Numai în felul acesta credem că vom despoliticianiza , de o parte, **satele**,

iar pe de altă parte, **vom ajunge să românzăm** , treptat , treptat ,

aceste citadele ale orașelor minoritare , înfipte în trupul poporului românesc. "

[-----]

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▫ Oferta Fr.Rom.

[După ce expune programul **Frontului Românesc**, în finalul discursului , Isăcescu conchide]

La chemarea MSRegelui care spune < **În atmosfera [----] sunt dator să fac un apel la simțământul de răspundere al tuturor Românilor [-----] peste frământările de o clipă [-----] forțele neamului nostru nu trebuie irosite în lupte și sfâșieri lăuntrice [-----] glasul său să fie auzit și ascultat ...>**

La această chemare , Frontul Românesc ,
închegat de **marele român și patriot dl dr.Al Vaida Voevod**, **pe deasupra partidelor politice** ,
pentru unirea sufletească a tuturor Românilor și repunerea lor în drepturile ce li se cuvin,
răspunde : prezent , fiind convins că este astăzi singurul organism politic care poate să
aducă la îndeplinire voința MSRegelui și a neamului Românesc. "

(**aplauze pe băncile Fr.Rom**)Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

2.) **Iosif Willer (P.Maghiar) , discurs la Mesaj, Cameră , 25 nov.'36**

(DAD, MO 4, șed. de miercuri, 25 nov.'36 , p. 46 - 51)

[LD : Ședința este condusă de vicepreșed. Emil Labonțiu ; Willer este un parlamentar

" diplomat" , prudent chiar, cu experiență, bun cunoscător al limbii și mentalităților românești.

Știe să ceară, să ocolească întrebările, să fie ironic sau agresiv,

după împrejurări și interlocutor. Nu ridică **nici o chestiune de interes general**, economic ,
social ,cultural, diplomatic , privind societatea și statul în care trăesc maghiarii.

Nici despre ungurii , pe care îi reprezintă , nu se pot afla multe lucruri .

Doleanțe și cereri. Atât. De data asta, parcă mai puține.

Problema **revizionismului extern**, la ordinea zilei, pentru el **nu există.]**

Doc.integral - **fișier Unguri II**

▣ Problema minoritară

" Am mai accentuat în repetate rânduri că una dintre cele mai importante **condițiuni ale consolidării țării este : rezolvarea definitivă a problemei minoritare**, spre mulțumirea tuturor . **Avem ferma convingere** că această părere o împărtășesc **chiar și conducătorii vieții noastre politice** ,

cel puțin **cei care înțeleg să se debaraseze de niște idei preconcepute** , preferând interesele superioare ale națiunii ,

față de **succese personale trecătoare** , ori de **popularitate momentană** a partidului lor.

" **Astăzi, când lumea civilizată merge spre o îngrozitoare prăpastie**,

și cum **popoarele nu le putem salva de catastrofă decât cu forțe unite și un adânc simț de**

răspundere , trebuie **să stăruim cu lealitate și bună credință reciprocă**,

că **tratamentul problemei minoritare** , care este atât de importantă chiar și pentru viitorul

Statului, **să fie îndrumat spre o direcție sănătoasă și mulțumitoare** pentru toată lumea.

" Vă declar că **dorim să ținem cont de realitate** .

Nu vrem să uităm , dar să nu uitați nici dvs , că **suntem și noi, minoritarii**,

cetățeni cinstiți ai României , trăim în regiuni unde **majoritari și minoritari**,

români , maghiari și germani , **locuiesc împreună și în mai multe părți amestecat**.

" **Suntem aici ca să asigurăm** - în bună înțelegere cu dvs și cu respectarea intereselor Statului

- **posibilitatea conviețuirii pașnice ale acestor popoare**

și ca să vă arătăm **pedicile care opresc propășirea** propriului nostru neam ,

cerând înlăturarea acestor greutăți.

" Așa dar , activitatea noastră își are importanța , chiar și **din p.d.v. al consolidării țării** .

Președintele nostru* v-a oferit anul trecut **sincera noastră colaborare și**

cu toate că cuvintele lui au căpătat un răspuns uimitor și nemeritat ,

în interesul cauzei , vă reînnoim declarația de anul trecut ,

subliniind și de data aceasta deplina noastră bunăvoință . "

[**Nota LD** , pentru discursul lui Gh.Bethlen din 5 dec.'35 , și remarcile lui Titulescu :

O ri este o **ipocrizie politicianistă** fără margini, ori este , în sfârșit, **un moment de panică**,

-în fața măsurilor de protecție națională inițiate de guvern - **nici o dată șeful PM nu vorbise**

astfel ! Dar atenție la anumite accente , anumite echivocuri, care sunt tot atâtea

grave și neadevărate culpabilizări.] [-----]

Iosif Willer / 25 nov.'36

▣ Declarație de stil

▣ Avertismente

[**LD : probă de umilitate arogantă ; probă de politețe glacială și diplomatică ; aceleași doleanțe și presiuni , într-un alt limbaj]**

" **DI Dinu Brătianu** , președ. PNL, a simțit **actualitatea chestiunii minoritare** ;

aceasta reese și din **declarațiunea d-sale** , rostită la **Congresul de la Oradea**,

spunând că **minoritățile din România sunt mulțumite cu situația lor** .

Este firesc ca **DI Dinu Brătianu** , ca **bun patriot** , își pune fiecare cuvânt

în concordanță cu interesele națiunii sale .

" **Dacă , însă , aici , între noi**, dorim să **vorbim cu franchețe** și urmărim rezultate reale ,

găsim că **ar fi bine să întrebăm și să ascultăm însăși minoritățile** ,

căci ele sunt cele mai chemate să răspundă .

" Suntem de părere , d-lor , că **ar fi greșit să așteptați de la noi** repetarea veșnică

a **declarațiunilor de lealitate** și , de asemenea , **ar fi o greșeală fundamentală** ,

dacă ați refuza să ascultați dorințele și plângerile noastre .

Căci **factul în sine** , că **venim aici la tribuna țării** cu diferite cerințe și observațiuni ,

vorbește despre **loialitatea noastră** și vă rog să mă credeți că vom fi cei mai fericiți ,

văzând că **doleanțele noastre vor fi examinate și soluționate** .
" Vă rog , deci , d-lor deputați , **să binevoiți să mă ascultați prietenește** .
Luați în considerație că **îmi fac pur și simplu datoria față de poporul și partidul maghiar** ,
în numele căruia am onoarea a vă vorbi , și **stau departe de intenția de a fi provocator** ,
știind foarte bine că , **printr-o atitudine inadmisibilă** ,
mi-aș agrava propriul meu rol , precum și situația consângenilor mei .

[-----]

losif Willer / 25 nov.'36

G.Bota , Ghiță Pop , Aurelian Benteoiu / intervenții

▣ Maghiarii și Șvabii

▣ Continuarea maghiarizării !

- **G.Bota** (PNL) : **Este o chestiune** care nu aparține nici trecutului , nici viitorului ,
ci prezentului În județul **Sălaj** și în județul **Satul- Mare** sunt vreo **37 de sate șvăbești** .

Aceste sate sunt maghiarizate prin biserica romano-catolică .

Preoții și toată Episcopia de la Satul -Mare este în mâna acestor sate șvăbești
, care au în frunte pe episcopul Fiedler.

Ce s-a întâmplat ? **Noi , național-liberalii , ca și național-țărăniștii , la cererea șvabilor ,
am introdus limba română de predare în școala primară cea germană ,
pentru reorganizarea șvabilor**. Cred că este un gest frumos.

-**Ghiță Pop** : **DI Willer s-a împotrivit !**

-**George Bota** : Ce s-a întâmplat ? **Preoții romano-catolici , care sunt unguri ,
au refuzat să primească limba germană**. Chiar alaltăeri - fiindcă eu vin de acolo -
mi-a spus un avocat de-al lor : **< dacă dvs ne luați pe șvabi de la școlile noastre
ungurești și-l dați la școala șvăbească , cu limba de predare germană ,
atunci noi trimitem elevii la școlile Statului . >**

Adică , numai atunci îi trimit la școlile Statului , când nu pot să-i mențină maghiari.

Prin urmare , **școlile lor și azi duc o politică de maghiarizare** , sau , cel puțin ,
de menținere a maghiarismului ; aceasta este situațiunea.

-**Willer** : Dacă vrem să studiem această chestiune **sine ira et studio** ,
nu cu acuzațiuni și învinuiri - pentru că , atunci , nu vă stau la dispoziție -
vedem că **aici este o mare problemă de principiu**.

**Dvs aveți un alt punct de vedere , și bizuiți , fiindcă sunteți mai tari , l
ar noi minoritarii mai slabi , nu putem menține teza noastră ,
dați-ne voie să fim convinși că noi avem dreptate**.

Se pune aici **problema naționalismului** . **Naționalismul este un crez , ca și religia**.

Nu este , oare , și pentru sufletul dvs tot așa de sfânt naționalismul , ca și religia ,
care vă duce spre cel Atotputernic ?

Nu se poate schimba de azi pe mâine , după ordinele autorităților !

Să revin asupra acelor **șvabi maghiarizați**.

**Dacă cunoașteți această istorie , vă rog să o spuneți , pentru că , altfel ,
induceți în eroare auditoriul**.

Acești șvabi au venit cu veacuri înainte ca niște servitori la contele Karoly.

-**Ghiță Pop** : **Inexact ! Erau colonoști , nu servitori !**

-**Willer** : Astăzi are cu totul alt sens noțiunea de colonist , ca pe vremea aceea.

**D-le Ghiță Pop , dacă sunteți de bună credință , atunci trebuie să recunoașteți că ,
dacă numim pe șvabii din Banat colonoști ,**

nu-i putem numi ca atare și pe acești șvabi din Sălaj , căci au venit ca iobagi .

-**Gh.Pop** : **Altceva este iobag , altceva este servitor**.

-**Justin Stănescu** : **Dvs susțineți că toți Românii au venit ca colonoști în Transilvania !**

-**Aurelian Benteoiu** (subsecretar de Stat , Interne) **Atunci religia de care vorbeți adineauri ,
nu este valabilă pentru iobagi , ci numai pentru magnati !**

-**Willer** : **Dle ministru , intervenția dvs a fost pripită**. Trebuia să așteptați ca să termin fraza .
, fiindcă **dvs sunteți nițel mai tare , vă rog să o spuneți , pentru că , altfel ,
induceți în eroare auditoriul**

față de mine , să așteptații să mă exprim . [LD **Atenție la proces de intenție !**]

Stăpânii pământurilor pe care s-au așezat acești iobagi , fiind maghiari, **Șvabii** au făcut căsătorii cu familiile maghiare și așa s-au maghiarizat **nu însă prin lege și prin jandarmi** care să scoată elevii de la școala de Stat , și **nici prin executori** care să vină cu **vânzări silite** , așa cum se petrece astăzi , **cu cei care nu vor să părăsească vatra ungurească .**

Eu vă spun : dacă astăzi , cineva dintre șvabii maghiarizați se simte german , nu ne trece prin minte să-l reținem în vatra ungurească .

Eu am cerut la minister și chiar la colegii mei germani , i-am rugat să facem comisiuni mixte care să cerceteze , **iar acei care vor să se declare germani , să fie considerați germani .**

[urmează o polemică între **Willer și Bota** , în care fiecare susține că ei vor sau nu]

-**Ghiță Pop** : **Dvs ați afirmat că nu țineți să maghiarizați pe germani și să le impuneți limba ungurească .** Vă aduc o singură pildă , și este aici **dl deputat Josika...**

(**Înteruperi de la Maghiari**)

-**Pamfil Șeicaru** : D-lor , vă rog să ascultați pe **dl Ghiță Pop** , d-sa a fost ministru de Stat al Minorităților [**guvern PNT**] și mențiunile d-sale sunt foarte precise....

-**Gh.Pop** : **Anul trecut** , Ministerul Instrucțiunii a dispus ca într-o comună oarecare [**jud.Sălaj**] unde locuitorii cereau să facă limba germană...

-**I.Josika** : Care comună ?

-**Ghiță Pop** : ... **ministerul a căutat să se conformeze dorinței populației .**

Atunci , **d-l deputat Josika** , pentru care , de altfel , am toată considerațiunea , a intervenit la minister , **protestând și spunând că populațiunea toată este complet ungurească și este o absurditate să se impună limba germană unor oameni care nu știu și nu voiesc să învețe limba germană .**

Ministerul , nedumerit , a trimis acolo **un inspector sas** care a cercetat amănunțit , și a constatat că **toată comuna este germană ! 96 % este populație germană !**

Și d-lor caută să impună limba maghiară în această comună !

- **I.Josika** : D-lor , recunosc că o parte din locuitorii acelei comune **vor să fie maghiari** , iar altă parte **vor să fie germani** . Eu am cerut să se examineze care este dorința populației , pentru că o parte din locuitori au cerut **menținerea limbii maghiare** .

Acel inspector sas , a vorbit **numai cu aceia care voiau limba germană .**

- **Pamfil Șeicaru** : **Care este proporția dintre maghiari și germani în acea comună ?**

-**I.Josika** : **Jumătate și jumătate .**

-**Șeicaru** : **Și atunci , pentru că este jumătate -jumătate , trebuie să fie ungurească ?!**

-**Iosif Willer** : **Propune acea comisie mixtă , maghiaro-germană , care să meargă din sat în sat , și dacă locuitorii vor spune că sunt germani , declarăm că nici o dată nu vom atinge naționalismul lor german ."**

[**Ghiță Pop** anunță că va face o **interpelare** pe această temă]

Iosif Willer / 25 nov.'36

▣ Cetățenia

▣ Naturalizarea .

Să mi se permită să arăt încă o chestiune importantă , a cărei rezolvare se cere în mod imperios . Este **chestiunea cetățeniei** , pe care mai mulți miniștri de Justiție au vrut să o soluționeze , însă , din nefericire , **nici unul nu avea timpul necesar .**

" D-lor , este enorm numărul familiilor minoritare

a **căror cetățenie nici până acum nu s-a rezolvat .**

Mai multe mii , **au cerut cetățenia** și sunt și mai mulți care au omis a cere în termen înscrierea ulterioară , prin urmare **situația lor , în prezent , a devenit precară .**

" **Petițiile minoritarilor** , pe care le-au înaintat în termene , ani de zile stau nerezolvate , și dacă sistemul actual nu se va schimba , o să mai dureze câțiva ani .

Dintre acești petiționari , **cel puțin 90 % sunt născuți și crescuți în această țară , și suferă numai pentru simplul motiv de a fi omis o simplă formalitate .**

" Știm cu toții că neclarificarea cetățeniei are consecința de a pierde serviciul , de a nu putea cumpăra imobile , de a nu primi carte de lucru , etc , ba , mai mult , reprezintă și pericolul de a fi expulzat .

" În ce privește cererile de naturalizare , , de asemenea este mult de dorit , întrucât petiționarul , înainte de toate , este obligat să facă dovada că a renunțat la cetățenia avută , iar pe cea română abia după un stagiul de 10 ani , o primește.

În acest timp , este fără cetățenie , expus pericolului de a fi expulzat , iar după terminarea stagiului , obținerea cetățeniei rămâne problematică.

" Rugăm pe dl ministru al Justiției , în care cunoaștem un bărbat echiatabil și cu suflet ales , să studieze și d-sa această problemă , iar noi cu bucurie îi punem la îndemână datele necesare și concepțiile noastre [-----]

Iosif Willer / 25 nov.'36

3.) CCGiurăscu (PNL-g) , Interpelare : colonizarea Cadrilaterului ,Cameră, 26 nov.'36

(DAD, MO 5, șed. din 26 nov '36 , p.)

Interpelează pe miniștrii : de la Externe, de la Interne și de la Agricultură -domenii asupra **politicii guvernului în materie de colonizare a românilor de peste hotare .**

- **Are guvernul o politică precisă în această privință ?**

- **Care sunt principiile sau normele care stau la baza ei ?**

Se vede silit să pună aceste două întrebări , deoarece s-au produs unele **fapte contradictorii :**

1. S-a interzis , mai întâi , **intrarea în țară a Românilor macedoneni** ,

ca și când ar fi fost vorba de niște dușmani ai poporului nostru ,

pe când , în realitate , **ei reprezintă una din ramurile cele mai bine înzestrate ale lui.**

E în mintea tuturor , faptul penibil din anii trecuți , când **câțiva Români macedoneni** ,

care trecuseră Dunărea la Giurgiu , **au fost trimiși îndărăt în Bulgaria.**

2. Prigoana îndreptată împotriva Românilor de pe țărmul drept al Dunării, din Bulgaria, devine tot mai puternică. Acești nenorociți **nu au școli** în care să învețe ,

nu au biserici în care să se slujească în românește ;

li se interzice întrebuințarea graiului matern , până și în viața de toate zilele.

Acum câteva săptămâni , a avut loc **crima de la Rahova, un Român fiind înecat în Dunăre,**

sub ochii grănicerilor noștri , **pentru vina de a fi vorbit românește.**

Ce măsuri a luat guvernul , pe de o parte , **pentru a pune capăt acestei stări intolerabile de lucruri** , pe de altă parte , **pentru a înlesni colonizarea acestor Români în cuprinsul hotarelor noastre ?**

3. Cum înțelege să reacționeze guvernul împotriva prigoanei la care sunt supuși Români din Ungaria ?

Cazul recent al **condamnării la temniță a unui român** , pentru simplu fapt că fiul lui a recitat **poezia " 10 Mai"** , ne arată **psihoza de care este cuprins statul vecin.**

Ce atitudine înțelege să ia guvernul , în genere ,

pentru ca **asemenea fapte să nu se mai repete ?**

Nu crede **guvernul că trebuie să intervină în favoarea existenței acestor Români** ,

care dovedesc că , **departe de a se putea vorbi de Ungaria mutilată,**

dimpotrivă, noi avem dreptul să formulăm revendicări la granița de Vest .

4. Cum se explică nota oficială apărută în ziare cu data de 12 noiembrie ,

în care se spune că la **Ministerul Agriculturii** , s-a ținut o ședință la **Oficiul colonizărilor** ,

în care s-a discutat **chestiunea colonizării în Cadrilater** , a **Românilor din Cehoslovacia ?**

Dacă este un Stat în care frații noștri se bucură , în adevăr , **de un regim liberal,**

este Cehoslovacia.De ce să-i colonizăm pe aceștia și nu pe Români de la Sud

de Dunăre , a căror **situație este deadreptul tragică , și care sunt sortiți dispariției**

, așa cum s-a întâmplat și cu alte grupe de Români din Balcani ?

5. De ce s-a încercat colonizarea de bucovineni în Cadrilater ?

Avem prea multă populație românească în Bucovina ?

Am rezolvat , oare , chestiunea demografică în acest ținut,

ca să facem asemenea strămutări ?

6. Ce măsuri înțelege să ia guvernul, în genere , pentru ca , pe de o parte, **să asigure minorității românești din statele vecine libertatea cultului și a școlii , precum și a întrebuințării graiului matern în viața de toate zilele ,** iar pe de altă parte , **să asigure colonizarea acestor elemente , care doresc să se așeze înlăuntrul hotarelor noastre.**

*** Pentru a-și putea dezvolta interpelarea , solicită urgența discutării ei , și cere celor trei ministere , dosarele referitoare la colonizarea românilor, între nov.'33 - nov.'36

*** La interpelarea lui Giurăscu, se asociază și **Nichifor Robu (PNC) , Traian Berberian (?) , Al.Procopovici (PNC) , G.Hențiu (PNL-1)**
CCGiurescu / 26 nov.'36

4.) **Gh.Hențiu (PNL) , discurs la Mesaj , / Români din Ungaria / 27 nov.'36**

(DAD, MO 5, șed. din 27 nov.'36 , p. 89-90)

[LD : este **liberal ardelean**, de la granița de Vest .Cu o zi înainte se asociase la **interpelarea lui CCGiurăscu privind românii de peste hotare .**

Acum ridică problema la Mesaj]

Cei care trăesc la granița de Vest , văd cum **se întărește revizionismul** la vecinii unguri .

În Ungaria, **minoritățile etnice sunt completamente excluse de la ocuparea funcțiilor publice.** După discursul lui Mussolini de la Milano,

românii de la frontiera maghiară care nu inspiră perfectă încredere ungarilor, sunt **luați de la vetrele lor și duși în lagăre de concentrare ,**

și în lagărul de la Bichiș-Gyula sunt concentrați peste 150 de români.

În timpul acesta, la ni, la granița de Vest, românii cu merite în război (decorați !)

sunt dați afară din servicii, mutați din loc în loc, purtați pe drumuri,

în timp ce funcționarii unguri , sunt lăsați în funcțiuni , fără nici un control.

Gh.Hențiu / 27 nov.'36

5.) **M.Manoilescu (Liga Național-Corporatistă) , discurs la Mesaj, Senat, 27 nov.'36**

(DAD, MO 6, șed. de vineri, 27 nov.'36, pag. 87- 94)

[LD : Ședința este condusă de vicepreșed. C.Alimănișteanu .

În stenograme, la senatori se trece totdeauna și titlul academic sau didactic.

Manoilescu vorbește la ora 6 seara, în fața unui Senat obosit , după cuvântarea lui Iorga

(pe care eu nu am xeroxat-o și acum îmi pare rău !)

Întregul discurs este construit ca **o pledoarie- avertisment** pentru **Senat**

- dar mai ales **Carol al II-lea** - ca să se țină seama de **generația tânără, de "elită" ,**

"neliniștită" , "naționalistă" privind opțiunile, dezideratele, forța și dreptul

de a decide soarta României prezente și viitoare.

Doc.integral - **fișier Corporatism II**

A. Politica internă a României

/ **Generațiile** : g. "**facerii**" - a războiului, a unificării, a elevilor lui Iorga ;

g. "**prefacerii**" - neliniștită , de elită,

/ **Prăpastia dintre generații** / Răspunderea clasei conducătoare / Dreptul tineretului /

/ **Dreapta naționalistă = comoara de idealism a 3 generații** /

Mișcarea naționalistă = mișcare a spiritului tânăr. /

/ **Figuri emblematice** ale naționalismului românesc :

AlVaida -Voevod - ACCuza - O.Goga - CZCodreanu

/ Concluzie : **lumea " veche" veresus generațiile naționaliste/**

[-----]

Generația neliniștită .

"Dar după noi ? După noi vine **o altă generație , aceea a elevilor noștri ,**

d-le profesor Iorga. **Ea vrea să fie generația prefacerii .**

Ea vrea să scrie o nouă carte , aceea a prefacerii .

Ori, **această generație se deosebește și de noi și - vai ! - și de dvs , dle prof.Iorga .**

Ea se înstrăinează și se depărtează de înaintași și își afirmă drepturile sale .

Tinerii de astăzi au visurile lor , au idealurile lor , au concepțiile lor despre viață ,

au nebuniile lor , și-și reclamă chiar și dreptul la **inconsecvențele lor.**

-D-I prof. Nicolae Iorga : " Atunci este **generația desfacerii "**

-Dl.prof.Manoleescu : **Eu nu cred acest lucru, dle profesor , și de aceea îmi îngădui**

să mă opresc puțin asupra acestui punct , care **are foarte mare legătură cu Mesajul**

Deosebirea cea mare între generația noastră , a celor care am făcut războiul,

și **această generație tânără**, este întâiu, în **atitudinea față de soartă.**

" **Noi**, pe care anii 1914-1916 **ne-au găsit adolescenți sau oameni întregi,**

am fost **puși de soartă în fața unei probleme** , am căutat **să răspundem misiunii**

pe care ne-o dădea epoca noastră , dar **n-am făcut decât să urmăm o inițiativă**

care aparținea destinului însăși .

pe când **generația de astăzi**, într-o **țară întregită, liniștită**, și sub anumite aparențe strict juridice

normală, e altfel. Ea se zbușcă, ea își pune probleme, ea apucă **cu mâinile porțile cerului**

și le zguduie .Ea este frământată de o nobilă nemulțumire și

ia singură inițiativa de a schimba destinele acestei țări.

Oricât am vrea să fim de neîngăduitori , **trebuie să recunoaștem**

frumusețea etică a unei asemenea atitudini , trebuie să recunoaștem că

această nobilă neliniște caracterizează o generație de elită."

[-----]

M. Manoleescu / 27 nov.'36

▫ "Dreapta naționalistă " = comoara de idealism a 3 generații

▫ Mișcările naționaliste = mișcări de tineret

[LD : o mai directă și o mai clară opțiune la "dreapta naționalistă" nu a mai exprimat nimeni. Este

noul crez îmbrățișat de Manoleescu.Și așa cum o face în cazul lui **Vaida, Cuza ,**

Goga ,Codreanu, același merit de " **tinerete spirituală** " și-o adjudecă , implicit .]

" Căci, d-lor senatori, **ce sunt mișcările noastre naționaliste** , toate ?

Sunt mișcări de tineret .

Nu importă că la conducerea unora dintre ele sunt oameni așa de venerabili

ca d-nii **Cuza** sau **Vaida**. Acestea ar putea fi o dovadă mai mult că ele sunt mișcări ale tineretului

Fiindcă, vedeți dvs - și această teorie ar trebui să fie agreabilă într-un Senat -

tineretea nu este o fază oarecare din dezvoltarea biologică a individualității omenești :

tineretea este o atitudine sufletească .

Există oameni al căror **suflet** plin de generozitate și de avânt , **rămâne totdeauna tânăr.**

Generozitatea și avântul sunt tineresti , după cum **egoismul și prudența sunt bătrânești .**

Și atunci, **ceea ce se numește astăzi cu un cuvânt foarte impropriu "dreapta naționalistă"**

, această dreaptă **cuprinde comoara de idealism a trei generații .**

De aceea crede tineretul întrânsa "

M. Manoleescu / 27 nov.'36

▫ Al.Vaida -Voevod

" **Formulele d-lui Vaida pot fi discutate** sub raportul **politic**, sub raportul **juridic**,

dar ceea ce **nu poate fi discutat** , ceea ce **nu poate fi contestat** ,

este **valoarea morală a atitudinii sale sufletești .** (**aplauze pe băncile Fr.Rom.**)

Un om care a fost de **atâtea ori prim-ministru** în această țară , care **putea foarte comod**

să aștepte în Patidul Național-Țărănesc , să mai vină încă o dată și încă o dată prim - ministru,

își dă osteneala imensă de a lua toiagul , de a merge de la un capăt la altul al țării ,

și **de a predica o credință nouă** , cu toate **riscurile** , cu toate **indiferențele**

și cu toate **insultele** de care **nici vârsta și nici trecutul său nu-l apără "**

(aplauze prelungite și repetate pe băncile Fr.Rom.)

"Iată un lucru care impune tineretului , și care stabilește, peste puntea anilor, o legătură sufletească directă ; ea pretuește mai mult decât toate colecțiunile de voturi, luate în zăpăceala zilelor de alegeri. "

(aplauze prelungite și repetate pe băncile Fr.Rom.)

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣ A.C.Cuza

" Cât privește pe profesorul Cuza - și-mi pare rău că nu este acum, aici , între noi - profesorul Cuza a văzut sub ochii săi, rând pe rând, pe toți foștii săi elevi evoluând : evoluând de la idealism , spre situații . Numai el a rămas neschimbat . S-au născut și au murit partide , s-au dărâmat imperii, s-a prefăcut și s-a sporit țara ; profesorul Cuza a rămas marea constantă a politicii românești , marea constantă a vieții naționale românești "

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣ Octavian Goga

" Cât despre Octavian Goga , despre care nu voi vorbi decât sub aspectul lui de om de stat , cel dintâi merit neprețuit al său este de a fi pregătit Unirea României ; cel de-al doilea , de a fi activat aici [Vechiul Regat] , când alții , tot din Ardeal, aveau o politică contrară , și în sfârșit, după înfăptuirea României , un merit și mai mare , acela de a fi rezistat demagogiei voturilor [aluzie la PP-Averescu , din care și MManoilescu a făcut , cândva , parte] , de a nu fi plecat urechea tendințelor de regionalism din Ardeal, [aluzie , mai ales, la Maniu] care i-ar fi dat oricând o situație electorală strălucită , și de a fi rezistat pe poziția aceasta : Ardelenii trebuie să se topească sufletește, până la unu, în marea masă a Românilor . În sfârșit, actul din urmă , îmbrățișarea aceasta a noii misiuni , o misiune pe care o visează toată țara cea nouă : românizarea României. "

Cine se mai poate mira de mobilizarea tineretului în jurul său ?

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣ Corneliu Codreanu

" Și ca să fiu complet , voi vorbi cu franchețea mea de totdeauna și despre un altul.

Este omul despre care nu se vorbește , omul despre care nu se poate vorbi, comandantul Legionarilor, Corneliu Codreanu.

" Eu sunt un om și un profesor, care îmi plec de multe ori urechea asupra pieptului celor tineri și ascult cum le zvâcnește inima.

" Nu vă puteți închipui dvs, d-lor senatori, ce rezonanță adâncă și durabilă reprezintă pentru inima tineretului românesc de astăzi , omul pe care l-am numit .

" Nu voim să aprobăm și nu voim să dezaprobatăm , cel puțin aici și cel puțin în această clipă , dar nu putem să nesocotim , în configurația politică și sufletească a României , ceea ce el reprezintă.

" D-lor senatori, nu vă mirați că vorbesc cu atâta siguranță și din cel din urmă punct .

Nu este pentru prima dată când mă găsesc într-o mare incompreensiune

față de Partidul Liberal. Vedeți, vorbesc cu oarecare îndrăzneală :

de o parte, un mare partid, de altă parte , ceea ce francezii numesc : " un călăreț singur" .

" Ei bine, totuși, în trecut, s-au mai întâmplat întâlniri între marele partid

și acest călăreț singur. Și în aceste întâlniri , s-a văzut ,

de nimeni nu îi era mai frică Partidului Liberal , decât de acest călăreț zvăpăiat, care alerga spre căile ce duc spre orizont,

căutând să descifreze înțelesul vremurilor ce vor să vină."

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣ Concluzie

▣ Partidele " vechi" versus tineretul naționalist

" Sunt lucruri de care , de sigur, astăzi nu vă face plăcere să vă amintiți.

Dar dacă le-am amintit o clipă, este numai pentru a scoate o concluzie :

nu m-ați crezut atunci, credeți-mă măcar astăzi !

" Va veni o vreme , foarte curând, când vă veți aduce aminte de aceste vorbe .

Tineretul învățat și viteaz al țării acesteia, tineretul cel mai bun al țării, este definitiv pierdut pentru vechile partide politice ale țării ;

el nu merge astăzi către ele , și ceea ce este nou,

nu va mai merge nici mâine , când va ajunge la maturitate .

În zădar îi veți aștepta pe acești tineri cu masa întinsă ;

ei vor refuza fotoliile ministeriale și vor prefera băncile de piatră ale închisorilor .

Partidele cele vechi vor ajunge să sece , ca acele bălți spre care de multă vreme nu se mai îndreaptă apa vie a izvoarelor ; și cu cât va trece vremea, cu atât apa bălții se va face mai înăcrită , mai amară și mai otrăvicioasă.

" Ați lucrat prea mult cu **suflete de ceară** ,

ca să mai puteți crede că **există și suflete de fier.**"

M.Manoilescu / 27 nov.'36

6.) Aurel Neguș (PNL - g) , discurs la Mesaj, Cameră , 27 nov.36

(DAD, MO 6 , șed. din 27 nov.'36 , pag. 87- 89)

[-----]

Aurel Neguș / 27 nov.'36

▣ Minoritățile naționale

▣ Naționalizarea orașelor

▣ Liniile de comunicație

" D-lor deputați, **trebuie să naționalizăm orașele noastre** .Eu am mai avut onoarea să discut chestiunea aceasta de la această tribună. Socotesc că **s-a făcut o politică greșită față de minorități. Noi am făcut minorităților mizerii, care au produs sânge rău, și care ne-au creat o faimă rea în străinătate , și nu am înțeles că chestiunea minoritară nu este o chestiune de cult și de limbă , ci ea este mai ales o chestiune economică.**

Și pe când făceam diverse mizerii minoritarilor , le dădeam avantaje economice cu nimic justificate . Am arătat de aici cu exemple , că unele industrii din Ardeal , care înainte de război nu au putut exista, și care trăesc acum numai prin Statul Român ,

nu există nici un funcționar român . Aceeași situație este și la fabricile de zahăr.

"Dacă veți privi harta Aredalului , veți vedea că toate liniile de comunicație în Ardeal , converg către Budapesta. În 18 ani , noi nu am putut să străpungem Carpații .

Polonezii au făcut linii de cale ferată , cu tracțiune dublă , din Silezia până la Baltica .

Iugoslavii au făcut rețele de cale ferată , unind toate provinciile .

Noi prin stăruința lui Ionel Brătianu, am început **linia de importanță strategică,**

Brașov- Buzău.Am plasat miliarde în ea, și după moartea lui Ionel Brătianu,

am lăsat-o în părăsire , de la **Întorsura Buzăului până la Nehoiași**

Aur.Neguș / 27 nov.'36

7.) Octavian Goga (PNC) , discurs la Mesaj, Cameră, 27 nov.'36

(DAD, MO 5 , șed. de vineri, 27 nov.'36 , pag. 75 - 86)

[LD : ședința este condusă de NNSăveanu ; în grupul PNC, asistă **senatorul și președ.suprem**

al PNC , ACCuza ;parlamentarii PNTJ au părăsit incinta ;]

[LD : Goga este intempestiv :consideră nu numai guvernarea PNL terminată, dar și sistemul de guvernare de până atunci , pe care îl taxează de " trecut recent " și , ca partid nou, îi întoarce spatele .

Goga este optimist : nu crede că țara s-ar afla într-o situație gravă sau amenințată , încât să fie nevoie de "strângere la olaltă "

Goga este ofensiv și în contratimp cu spiritul Mesajului : nu crede în guverne " de concentrare " , considerându-le imposibil de realizat .

Goga este sarcastic și respinge posibile colaborări : din scrupule politice și moarale.

Goga este crud cu adversarii : cu Titulescu, cu Maniu , cu...

Goga nu cere explicit succesiunea, dar din felul cum vorbește , o consideră legitimă.

Deși spune că se va ocupa exclusiv de politica externă,

întreg discursul este presărat cu atacuri , cu paranteze, în care nu cruță pe nimeni...]

Document integral, fișier PNC V

/ Sfârșit de guvernare PNL / Sfârșit de regim / PNC prepară ziua de mâine /

PNC- opțiuni în politica externă :

/ Mica Antantă . contra revizionismului maghiar

/ Relațiile cu Franța

/ Relațiile cu Italia / de la frăție la discursul lui Mussolini /

- Mussolini : discursul de la Milano !

- Politica față de Roma : între autocritică și muștrare /

/ Relațiile cu Polonia /

/ Relațiile cu Rusia

-Rusia țaristă : foamea de pământ românesc /

-Rusia bolșevică / propaganda bolșevică / alianță cu Rusia ?! /

-Pericolul comunist în România / cazul Spaniei /

-Kominternul : Frontul Popular ! /

/ Relațiile cu Germania / Naționalismul german/

- Revizionismul german - nepericulos României

- Dezavuarea lui Mussolini . Dezavuarea Ungariei

/ PNC : opțiune internă : România a Românilor ! /

/ Bătălia PNC -PNTJ : România naționalistă de mâine /

[-----]

O.Goga / 27 nov.'36

▣ Naționalismul german

▣ "Cordonul sanitar" românesc

▣ Raporturile cu Germania

" Ei bine, în fața acestei distrucțiuni , care revoluționează societatea omenească și propagă fermentul desmembrării [comunismul] ,

este legitimă ridicarea poporului german pentru combaterea bolșevismului.

" Apelul pe care îl lansează , din acest punct de vedere , concepția de la Berlin, trage greu în cumpăna aprecierii popoarelor și va găsi întotdeauna un ecou în psihologia acelor care au la baza orientării lor un patrimoniu de gândire național.

" România, prin toate instinctele ei de viață, va trebui să urmărească cu interes această înfăptuire destul de târzie a " cordonului sanitar " ,

de care vorbea odinioară spiritul de prevedere al înțeleptului Clemanceau . "

[-----]

Zvonurile presei semite

" Cu vreme și fără vreme, dușmanii d-lui Hitler , care sunt , firește,

mulți reprezentanți ai triburilor semite , de diverse proveniențe,

din această țară, care sunt acum apărători teoretici , firește

, ai hotarelor noastre numai la gazetă, apărători de rotativă

(ilaritate, aplauze la PNC) ei bine,

aceștia au pus în circulație , aninându-se de chestiunea **revizionismului german**, zvonul că Berlinul **vrea să ciuntească din hotarele noastre** .

" Eu , d-lor , - dați-mi voie s-o spun , fiecare își spune formula lui de apreciere și de gândire, vor veni alții și se vor împotrivi ei - eu însă **am considerat această susținere , totdeauna o aberație.De ce ?**

Revizionismul german ...

Fiindcă, mai întâi, **n-am găsit** de la război încoace, **nici un cerc politic german serios, care să pună în circulație această idee.**

Al doilea, **negându-se dreptatea hotarelor noastre, se neagă legitimarea principiului național** , în puterea căruia se ridică **tocmai revendicările germane !**

Or, la acest popor, obișnuit cu logica, n-am crezut nici o dată să existe o eclipsă de inteligență sau de judecată care să-l facă să se plaseze pe un asemenea tărâm.

Dar am declarat-o și la gazetă : **am avut plăcerea** , luând contact cu **oamenii politici de răspundere din Germania**, să primesc **și o confirmare a acestor deducțiuni ale mele**, din partea **cercurilor politice serioase.**

În sfârșit, în timpul din urmă, acum două săptămâni, am avut bucuria să înregistrăm cuvântul temeinic , serios și plin de răspundere al d-lui **Alfred Rosenberg, conducătorul politicii externe al Partidului Național-Socialist** , care în Germania **se confundă cu țara însăși** .

În oficiosul partidului , **d-sa se plasează pe punctul de vedere exclusiv german, în revendicările revizioniste.**

Și cine poate să tăgăduiască dreptul acesta de **reîntegrare a mării familii Germane ?**

Pot eu, beneficiarul principiului de naționalitate, în fața unui tribunal de gândire,

să tăgăduesc dreptul germanilor de la Linz să întindă mâna germanului de la Augsburg ? ;

eu , românul de la Sibiu, care am dat mâna cu românul de la Craiova ? (**vii aplauze la PNC**)

Pot tăgădui acest drept sfânt , normal și logic, în puterea căruia există astăzi echilibrul european, **pot să tăgăduesc unui popor de cultură , dreptul de a se uni**

într-un mare laborator de cultură , dreptul lui Grillparzer de a întinde mâna lui Goethe,

dreptul de a se uni toți aceștia laolaltă pentru marele patrimoniu de gândire europeană ?

NU pot , d-lor !

Revizionismul german - nepericulos României

" Și atunci , **nici germanii nu pot să-mi tăgăduiască mie dreptul de existență ,**

după ce m-am unit , bazându-mă pe același principiu ;

ei nu-mi pot contesta hotarele trase în puterea aceluiaș principiu .

Dezavuarea revizionismului italian ...

" Și mi le recunosc , nu numai ca **o deducțiune logică** , și trebuie să înregistrăm aici ,

în fața Parlamentului, **satisfacția poporului românesc**, că , într-o vreme când ,

din diverse impulsuri sentimentle, **d-l Mussolini și-a lansat ideile eronate** ,

din punctul de vedere al realității istorice, **oficiosul Partidului Național Socialist**

de la Berlin **a declarat că nu se amestecă în treburile interne ale altor neamuri,**

că nu râvnește eliberarea aceloră , de ale căror fantasmagorii revizioniste

se ferește cu multă prudență , declarându-le absurde . (aplauze PNC)

" D-nii mei , eu trebuie să urmăresc **problema politică sub toate aspectele ei ,**

și să prind **ecoul stărilor de la noi din țară** , așa cum se reflectă ele pretutindeni.

Dezavuarea revizionismului maghiar ...

" Sunt un cititor al multor rânduri de gazete din diverse țări și foarte **asiduu cititor al unor gazete de la Budapesta** , unde urmăresc **cum se reflectă situația din țara mea.**

Ei bine, acești **incorigibili romantici**, acești oameni, care schițează totdeauna

gesturi exagerate , au fost aduși în fața realității de către articolul d-lui

Alfred Rosenberg . Este o întregă furtună acolo , de două săptămâni ,

sunt articole fulminante care apar în fiecare zi.

" **Dacă n-ar fi altă măsură de lămurire pentru noi, decât adversitatea cu care a fost primită**

la Budapesta această manifestare , și încă **ar trebui să fim plini de recunoștință** ,

pentru că **marele popor german și-a fixat o atitudine față de hotarele noastre "**

(**vii aplauze la PNC**) [-----]

▣ Partidul Național Creștin

▣ România a Românilor !

" Acest obiectiv de politică externă , este într-o **corelație normală cu stările interne** de la noi. Nu se poate clădi o politică externă **decât având punctul arhimedic în situația d-tale de acasă.**

Și atunci, dați-mi voie , fără să detaliez lucrurile, să vă arăt convingerea mea intimă că o **România** , care **să se fixeze bine pe echilibrul european** ,

nu se poate închipui decât atunci când ea, din punct de vedere național , **este bine întărită la ea acasă**, când spiritul public din această țară stă pe temelii puternice , când ceea ce zbuciumă azi Continentul este **ideea națională** ,

în spiritul și mintea poporului român , **are un ecou puternic și hotărâtor " (aplauze la PNC)**

" În cadrul politicii internaționale, **trag în cumpănă statele în măsura în care au rezolvat problema egoismului lor național** la ele acasă. (**aplauze la PNC**)

Poporul românesc are un instinct de orientare sigură .

Dincolo de prevederile oamenilor politici, **dincolo de** deosebirile de partid, **poporul românesc**, cu instinctul său sigur, care l-a călăuzit în cursul vremurilor, el însuși își croiește rosturile de orientare în marile probleme politice.

Aș putea spune că în istoria noastră , întotdeauna **formulele de salvare a neamului au pornit de jos în sus**. De câte ori s-au ivit erezii teoretice , care au fost formule de import, **când a fost să se pună în cumpănă rostul existenței noastre** , **aceasta a hotărât-o instinctul popular**.

În orice caz, n veacul al XIX-lea, **istoria modernă** a noastră a fost determinată de **aceste forțe ale instinctului popular**.

" Ei bine, **acest instinct popular** , dincolo de orice doctrină politică ,

cere astăzi o Românie îndrumată de un spirit național , categoric și definitiv.

(**aplauze la PNC**) România trebuie să fie astăzi îndrumată și stăpânită.

Sentimentul de stăpân categoric în țara lui , trebuie să fie în sufletul acestui popor.

(**aplauze la PNC**) Legiuirea trebuie să urmeze , în mod logic, pașii pe care îi face acest instinct . **Duceți-vă în orice sat , în oricare parte a țării**, în Banat, în Basarabia, în Ardeal, aici în Vechul Regat, **pretutindeni, pe diverse game, se cântă același cântec :**

România să fie a Românilor.

" Aceasta **nu este o lozincă** pe care am pus-o noi în circulație. **Acesta este adevărul** și noi, **Partidul Național-Creștin nu avem alt merit decât de a fi ascultat acest glas**, care se desprinde din **adâncurile laboratorului sufletesc** al poporului nostru .

(**aplauze la PNC**)

" **Priviți la Basarabia** .Până acum câțiva ani se plimbau pe acolo toate **lozincile deșarte ale partidului zis - țărănesc** . Vă aduceți aminte că **bolșevismul predomina** atunci.

Acum putem să spunem , ca pe o manifestare a instinctului nostru de conservare , **cea mai hotărâtă atitudine de naționalism** care se împotrivesc tuturor acelor străini care intră ca un cui în sufletul lor , **o au basarabenii.** (**aplauze la PNC**)

Basarabia reprezintă astăzi cetatea naționalismul integral ,și noi **am făcut un serviciu poporului român și ideii naționale de Stat** ,atunci când **acestui sentiment din Basarabia** i-am dat curs , **încadrându-l într-o formulă politică**" (**aplauze la PNC**)

O.Goga / 27 nov.'36

▣ Bătălia dintre PNC - PNȚ

"În urmă cu câteva zile, **la 8 noiembrie** , a fost **congresul PNȚ [LD : din Basarabia ?]**

Deputații de pe băncile PNȚ nu sunt aici , pentru că **m-ar interesa duelul nostru** de anul trecut , de la această tribună, atunci când **spuneam că la 14 noiembrie** , anul trecut, **vor veni o sută de mii să facem o demonstrație a forțelor noastre** , **în aceeași zi, alături de dâșii.**

D-lor au spus atunci că **dvs, d-le Inculeț**, ne-ați dat posibilitatea **de- a ne aduna la olaltă** și ne socoteau ca **un fel de spectru rezultat din capriciul și favoarea dvs.**

Am fost prezenți la întâlnire. La 8 noiembrie am privit această defilare de forțe , și am avut un sentiment de mândrie națională. Defila România, defila România națională, România de mâine (aplauze prelungite la PNC) România cea integrată în drepturile ei. O asemenea Românie națională și creștină este temelie pentru o politică la ea acasă, care să salveze prestigiul ideii noastre de Stat ! (aplauze prelungite și îndelung repetate , ovațiuni la PNC ; deputații PNC felicită viu pe dl deputat Octavian Goga)

-NNSăveanu : suspendă ședința

O. Goga / 27 nov.'36

8.a) V.Marin , Ce este politica naționalistă .(P. 39- 44) (ss nedatat. Probabil 1936)

[LD : 24 aug.2003 Sunt dezamăgită. Sunt chiar oripilată.

Probabil autorul nu l-ar fi publicat în această formă.

Articolul este ca o fișă de definiții și deziderate naționaliste ,extrase din Circulările și Manifestele emise de CZC, bun pentru uzul "pedagogiei legionare" .

Cum afirma Nae Ionescu, Vasile Marin nu este doctrinar, ci " înfățișătorul " ideilor celui ce poruncește.Numai că porunca nu presupune... argumente , motivații , logică , ci se prezintă ca o sentință . Din p.d.v.documentar , acest material este valoros, tocmai pentru că arată efectul și eficiența educației legionare nu la cineva neinstruit , ci la un intelectual școlit , cu experiența scrisului.

Rezultatul ? Este o negare a tot ceea ce generațiile au făcut până la ...studenții din 1922, și Legionari. Și totul într-o manieră vulgară, propagandistică incalificabilă . .

Cum a putut Nae Ionescu să dea gir ... unor asemenea elucubrații ?!]

"Atributul și l-au însușit mai toate grupările politice.

Ce reprezintă și cât reprezintă naționalismul acesta ?

Care este deosebirea dintre naționalismul autentic și naționalismul partidelor ?

"Naționalismul are o notă de agresivitate și de singularizare .

El este o politică de afirmație a nației respective .

Este o politică ofensivă și de afirmare .

Rosturile lui trebuie concretizate într-un stat național ,

care să nu fie la dispoziția cetățenilor ,

ci să fie un stat de prestigiu, cu misiune istorică, culturală, civilizatoare.

"Naționalismul este o nouă etică și o altă ierarhie de valori.

El promovează spiritul național înaintea celui cetățenesc ,

condiționează de primatul național , toate celelate rosturi statale.

" Prin mistica națională, se creiază un om desfăcut de abjectul materialism al epocii ,

se dezghiocează omul de aderențele epocii actuale , și se face școala permanentelor eroice.

El formează omul virtuților cardinale : erou, preot, ascet, corectitudine, ostaș.

Naționalismul concepe societatea ca pe o mare armată ,

cu o ierarhie spirituală și o conducere adecvată .

" Naționalistul este un ostaș în slujba unei credințe.

Acțiunile lui sunt subordonate interesului patriei.

El se comportă ca și cum ar fi într-un război pe care îl poartă națiunea lui .

Esențialul este spiritul de jertfă.

" Intolerant , ca toate marele dogme.

Lipsei de toleranță a catolicismului i se datorește crearea unui sistem universal, precum toleranței dovedită de biserica creștină , i se datorește pulverizarea în secte .

Intoleranței naționale a Franței și Angliei în epoca lor de formație,

i se datorește crearea unor state cu nume istorice.

[-----]"Armata națională este ca un ordin religios.

" Naționalismul nostru va desființa politica interesului personal.

Termenul de < a ajunge > va dispărea.Nimeni nu ajunge ci toți se jertfesc.

Jertfă când comanzi, jertfă când te supui. [-----]

" Onoarea de a conduce și simțul responsabilității , singura răsplată pentru munca depusă.

Se poate chiar spune că conducerea statului să o dește oamenii care nu au nimic.

Elita nu este o elită înobilată, ci este **o elită de puri**.
 Resul societății se poate complăce în practica vechilor instituții, **conducătorii, nu** .
 Din ei trebuie **să dispară instinctul de acaparare și dorința de a se bucura de bunurile pământesti**.
Cel care posedă , de bună voie **va trebui să cedeze tot ce are** ,
 pentru a se ocupa de treburi publice." [-----]
 Într-adevăr , în vreme ce **curentul politic autentic naționalist** [-----]
 se găsește **strivit de cisma oficială** a conducătorilor **pseudo-statului actual**,
 în vreme ce **legiunile arhanghelismului misionar sunt ținute la carantină**
 de către **nevolnicii vremelnicei puteri**, [-----]
 în vreme ce **apele adânci și limpezi ale naționalismului sunt stăvilite** [-----]
 peste toată viața publică a țării , ca într-un **imens bâlcu** ,
fălfăesc stindarde <naționaliste > ,la umbra tricolorului trivializat .
 Sub oblăduirea aceluiași conducători cari **lovesc crâncen în legionarii naționalismului**
 se agită și se întreține **o activitate < naționalistă >**
 a cărei **cea dintâi însușire este larma** , și-al cărui ultim scop rămâne **diversiunea**.
 [-----]
 "De la începuturile acestui **pretins stat românesc** , căruia **noi i-am tăgăduit totdeauna**
existența firească , și până la generația mișcărilor studențești, care pune piatra de hotar între
 lumea de ieri și cea de mâine , cu excepția miracolului Eminescu și a unei pleade de publiciști
 [-----] **viața publică a țării a fost regizată** de naționalismul pe care eu l-aș denumi
naționalism caragialesc. [-----]
 "Prin jocul unui calcul care n-adat niciodată greș, **asociațiile de exploatare a avutului**
obștesc , care sunt partidele, au înțeles de la începuturile **asa zisei noastre vieți de stat** ,
să-și fătuiască activitatea cu poleială naționalistă. [-----]
partidele politice românești , rezultate ale **împerecherii dintre masonerie și democrația**
străină de realitățile noastre, au fost nevoite , sub presiunea unor curente de care nu puteau să
 nu ție seama, să accepte să se transforme în **organizațiuni parțial <naționale >** [-----]
 Așa, **partidul pașoptist , mason, democrat** și universalist al lui Ion Brătianu și CARosetti ,
 partidul liberal (roșu) , **s-a transformat forțat** de împrejurări în **partid <național-liberal>** ,
 și tot asfel , 50 de ani mai târziu , **partidul internațional, narodnicist , marxist , democrat și**
iudaizat al țărănismului , a devenit **partidul < național -țărănesc >**
 Dar a confunda firma cu conținutul nu este o însușire a noastră. [-----]
 Ce reprezintă **< naționalismul >** partidelor ? **Un atribut formal: atât și nimic altceva** .
 Cu cât au contribuit partidele **< naționale >** la **crearea unui stat național românesc ?**
 [**sfârșitul manuscrisului lipsește - nota editorului**]
 Vasile Marin / 1936

8.b) Al. Alimănișteanu (PNL -1), Comunicare :utilizarea personalului românesc, 5 febr.'37

O.Goga (PNC) -intervenție **D.luca** (Interne) - replică
 (DAD, MO 24, șed. de vineri, 5 febr.'37, p. 848 - 849)
 [LD : legea a fost **votată la 3 iulie 1934** .După ani și jumătate , aplicarea ei este nu numai
 defectuoasă , dar este chiar ... paralizată : 2.500 întreprinderi din 270.000 fuseseră controlate !
 Esențialul : această problemă era sau nu reală ? În epocă, reprezenta ea o necesitate
 economică, socială sau era doar simplă demagogie naționalist -politică ?
 Dar un istoric, cum trebuie să taxeze aceste preocupări : **protecționism național, ?**
naționalism? șovinism ? xenofobie ?
Atenție la nuanțe : cu ce se deosebește opinia liberalului **Alimănișteanu** ,
 de cea a naționalistului **Goga ?**] Doc.integral la **fișier Naționalism IV**
Al. Alimănișteanu / 5 febr.'37

▣ Comisia de cercetare a întreprinderilor

▣ Neaplicarea legii

" Dle președinte, d-lor deputați, la **Ministerul Industriei** lucrează **de doi ani Comisia pentru încadrarea personalului românesc în întreprinderi** .

Până la finele anului 1936, **s-au cercetat cca 2.500 întreprinderi** , sau **9,40 %** din total. **Societățile mari** mai toate au fost cercetate , din care **156 au fost amendate** cu 24.112.000 lei, , **2333 au fost avertizate** și **numai 29 s-au găsit că îndeplinesc condițiile legii**.

Societățile amendate , reprezintă lei 15.101.000.000 , în care lucrează **32.349 lucrători** .

Știu că lucrează mult **Comisia** , **totuși**, în felul cum este alcătuită , **nu poate face controlul efectiv celor 270.000 întreprinderi**.

S-au controlat mai toate societățile mari , totuși, **din lipsa organelor de aplicare și control, cele mai multe eludează legea**. Pentru a controla și ține din scurt cele 270.000 de întreprinderi , **trebuie o organizare specială**.

"Acesta a fost motivul care m-a făcut să mă sui la această trbună și

să cer d-lor miniștri de la Industrie , de Muncă și de Interne ca, înainte de închidere actualei sesiuni, să vină cu următoarele măsuri :

1. Să se creeze comisiuni de cercetare în toate orașele și târgurile din țară ,

iar acolo unde este nevoie , **să se formeze mai multe comisiuni**, cum se face la fisc.

Numai așa se va putea ca , **într-un interval scurt, să se cerceteze toate întreprinderile** .

Cheltuielile pentru Comisii să se extragă din amenzile ce le plătesc cei ce nu s-au conformat legii.

Altfel, controlul nu se va realiza nici în 10 ani !

2. Să se numească în fiecare județ atâția controlori câți va fi nevoie,

pentru ca **de 4 ori pe an să cerceteze la fața locului dacă** datele comunicate de întreprinderi sunt exacte și **se aplică legile și hotărârile Comisiunii** .

3. Să se modifice, în sesiunea actuală, legea protecției muncii naționale,

ca să se poată pune capăt motivelor care **întârzie și chiar împiedică aplicarea** pedepselor .

Au trecut doi ani de când lucrează Comisia, și **abia a putut face controlul a 2.500 întreprinderi**

Dacă din primul an s-ar fi putut controla cele 270.000 întreprinderi, sunt sigur că

ar fi găsit plasament pentru a câștiga o pâine cinstită ,

cel puțin 600 -700.000 români de sânge (întreruperi la PNT)

-**Octavian Goga** (PNC) : Continuă d-le Alimănișteanu , căci **ne interesează chestiunea** .

-**Alimănișteanu** : Chestiunea **nu poate să intereseze pe oamenii lui Aușnitt** , d-le Goga !

-**Goga** : Vă ascultăm, dle Alimănișteanu, cu un interes deosebit. Interesul este atât de mare , încât ne aducem aminte că , pentru a doua și a treia oară , ridicați această chestiune

și suntem surprinși că dvs, un membru vechi al gardei liberale,

nu sunteți onorat cu nici un răspuns din partea **băncii ministeriale,**

deși reveniți pentru a treia oară asupra aceleiași chestiuni .

-**D. Luca** (ministr. Interne) : Dați-mi voie, eu regret că dvs, prin întreruperea pe care ați făcut-o, **ați ținut să ne aduceți o acuzație gratuită .**

Dovadă că am ținut cont de cele două comunicări ale d-lui deputat Alimănișteanu ,

este că **am studiat cu toată atențiunea greutățile întâmpinate** în aplicarea legii

de protecțiune a muncii naționale, și care , cum cu foarte multă dreptate a arătat

dl Alimănișteanu , au rezultat din faptul că **o Comisiune centrală** , ce funcționează

la Ministerul Industriei, **n-a putut cerceta într-un timp scurt toate cazurile** venite în fața ei .

Pentru cercetarea acestei dificultăți, **am înființat** - ceea ce ne cere dl Alimănișteanu ,

încă de acum două săptămâni - comisiuni regionale , care vor începe să funcționeze

în toată țara , ca să ajungem la verificarea rapidă , după cum cu drept cuvânt un bun român

o pretinde prin comunicarea pe care o face de la această tribună . " (**aplauze la PNL**)

-**Ghelmegeanu** : Mă iertați, dle Alimănișteanu, **este rândul dvs ca să răspundeți**

dacă sunteți mulțumit de măsurile pe care le-a luat ministerul .

-**Alimănișteanu** : **Sunt foarte mulțumit** . Eu nu am făcut decât să atrag atențiunea

asupra necesității de **a se înmulți numărul comisiilor , fiindcă altfel** , după cum recunoaște

și dl ministru, **este imposibil să se poată controla cele 270.000 de întreprinderi** .

Dle Ghelmegeanu, **sunt foarte mulțumit că** , după prima mea cuvântare ținută aici,

mulți ingineri care mureau de foame în București , au fost plasați în diferite întreprinderi .

Dar trebuie **să și controlom dacă acești ingineri să nu fie plătiți mai puțin ,**

decât este plătit un portar străin.

-Crăciun Șerbănescu : **Mi se pare că aveți șofer englez !** (ilaritate la PNȚ)

-Goga : Vă rog să-mi permiteți să adaug câteva cuvinte la această chestiune...

-Alimănișteanu : Pofțiți

-Goga : Eu am ascultat cu un deosebit interes comunicarea dvs, pentru că **ea se acordă cu ideile** pe care am avut onoarea să le expun de la această tribună , de acum doi ani, în această materie. **Eu prețuesc munca românească** și am avut chiar **rolul de precursor** în această chestiune , pe care o calific ca o chestiune ingrată , pentru că , dați-mi voie să o spun , prin măsurile luate până acum , **aproximativ peste 150 de ani se va termina examenul acestor întreprinderi . "**

"Eu nu cred în eficacitate acestei formule. Poate că ar fi mai bine ca dl ministru de Interne **să facă un apel** la noi toți , **să ne întrecem unii pe alții în a denunța întreprinderile** care nu țin seama de **legea protecției muncii românești** . Cred că **ați putea, d-le ministru , chiar la întregul public românesc , cerându-i să denunțe întreprinderile acestea "** (**aplauze la PNC**)

-Alimănișteanu : [-----] **" Este îngrijorător ce se petrece la noi de la război** încoace : **Parlamentul votează legi , ce rămân neaplicate din diferite cauze** destul de necunoscute "

Alimănișteanu / 5 febr.'37

9.a) **Alexandru Cantacuzino , Opere Complete, Colecția " Omul Nou "(1969) , 1990**

Doc.integral : **Fișier G de F I -bis .**

E) **Pentru Cristos , [în Spania] mart.1937(pag. 156 - 182)**

/7 legionari - În căutarea jertfei cutremurătoare/ Jertfa lui Moța și Marin

/ Întoarcerea în țară / Posteritatea lui Moța și Marin

F) **Cuvânt la mormântul lui Moța și Marin, Casa Verde, febr.'37(p. 183- 189)**

/ Jertfă pentru Dumnezeu ... / Jertfa vieții = linia Căpitanului/

/ Cantacuzino : regretul de a fi supraviețuit ... /

/ Gânduri testamentare Moța și Marin

Al.Cantacuzino / mart.'37

▣ **7 legionari - În căutarea jertfei cutremurătoare**

[LD : este o descriere lipsită de romantismul specific...participarea lor îmi apare ...anonimă,de hărțuială,, fără țintă ... fără noimă nu are nimic eroic...

Iar moartea celor doi ... îmi apare inutilă și absurdă . În schimb , încă din prima clipă se țese legenda , care va transforma sacrificiul lor în simbolul martirajului

Pe cealaltă baricadă , vom avea evocările voluntarilor comuniști... Valter Roman cu a sa baterie....]

Când au plecat în Spania , gândul care muncea sufletul lui Ionel Moța și Vasile Marin , îngrijorarea tuturor , era **" să avem norocul, să fim ajutați de Dumnezeu , de a da o pildă de jertfă cutremurătoare** . Ceea ce umbrea , din vreme în vreme , albăstrimea limpede a privirii lui Ionel Moța , era tema să nu fim admiși , să nu fim lăsați , să fim opriți de **ordinele Căpitanului** de a ne îndeplini datoria cum o înțelegea el **față de Christos** anume :

" să nu ne întoarcem în țară decât soldați învingători , ori răniți , ori morți .

[-----]În Spania au avut de ales între calea ușoară (în uniforme ofițerești, la State Majore, la adăpost) sau calea cea mai spinoasă , pe care se plimba moartea .Au ales calea a doua. **Legiunea Străină Spaniolă** era o **armată de elită** , a cărei faimă înspăimânta inamicii . Multă disciplină și vitejie. Cântecele legionarilor era **" Sunt amantul Morții "** .[-----]

Au vrut ca muncitorii, țărani și copiii , să știe că **comandanții legionari** și-au câștigat dreptul la comandă prin lupte, suferințe, sacrificii . **Elita legionară** renunța la familie, la o viață tihnită , la prieteni , tentații , bucurii și ambiții . și caută **" lecția aspră a mizeriei și moartea pentru reânvierea României "** [-----] Clime avea 47 de ani , **părintele Dumitrescu** 39 ,

Moța 35 , **Vasile Marin** și **Cantacuzino** 34, **Nicolae Totu** 32, **Bănică Dobre** , 28 ani ; duseseseră , toți, o viață intelectuală , lipsită de sărăcie , mizerie , foame, frig ;

echipamentul ce li s-a dat a fost de **proastă calitate și insuficient** ...
Al.Cantacuzino / mart.'37

▣ Jertfa lui Moța și Marin

Pe 13 ian. se aflau pe o poziție dealungul șoselei **Majadahonda** ; apoi au cedat poziția marocanilor și au intrat în tranșee ; erau veseli , au mâncat din gamele conserve ; **Moța scria o scrisoare Căpitanului** ...după amiază participă la schimbul de focuri de artilerie ...
[descrie în amănunte lupta cu dușmanii, cu comuniștii : tancuri, mitraliere, ghiulele , explozii]

Atunci a murit Moța...iar la un metru de el , Vasile Marin [-----]

Moța a vrut să dea o **pildă de mucenicie** ; a vrut **să moară ca ostaș al creștinătății** , pentru a răscumpăra păcatele neamului ; peste haina cu stropi de sânge , ceasul lui s-a oprit la **ora 5** ... prin haina străpunsă , se văd culorile **drapelului românesc** pe care era scris : **Legiunea Arhanghelului Mihail, Garda de Fier** , cu care se prezentaseră generalului Moscardo .[-----]

" Simt în adâncul ființei mele **mă atrăgea , fără rezistență , vraja morții** .

[-----] **Clime , părintele Dumitrescu și Cantacuzino** , trag înverșunat cu grenade ...
Brancardierii ridică trupurile celor doi ... **Părintele îi însoțește** ... [povestește lupta ce a urmat , paza de noapte ... retragerea comuniștilor, gândurile lor ...]

Ne gândeam : nemiloasă a fost soarta generației noastre și în deosebi a lui Ionel Moța și Vasile Marin. În copilărie : războiul , pământul nostru sub invazia dușmană , doliu mult și lacrimi în jurul nostru **De-a lungul tinereții** noastre , entuziasm , lovituri primite de la cei chemați să ne iubească , cântece , tinerețe , visuri cu soare , frați de-ai noștri uciși și iarăși închisori , trădare , mișelie , mizerie , bubuit , gloanțe , schije , Moarte .

Ionel Moța și Marin ! ciclul încercării voastre s-a închis ! [-----]

Așa și-au dat duhul **Ion Moța și Vasile Marin** .Ceea ce dă **rang de unicitate morții acestora , e conștiința cu care ei și-au dăruit viața , ieșind în calea morții** . [-----]

Ionel Moța și Vasile Marin **au murit liberi , cu gândirea lucidă , cu inima fierbinte și înflorită de iubirea ce o purtau celor caror le erau dragi și lui Dumnezeu** . Ei au murit **cu mărinimie** .

Ei nu au fost duși de șuvoiul unei exaltări colective .Dimpotrivă , Ionel Moța și Marin s-au rupt voluntar dintre cei mulți cari , în marea lor iubire , îi desleagă , îi strângeau de pământ .

Ei au avut forța să se desfacă de contemporanii lor cari , nici în Țară , nici în Spania , nu au putut ajunge să-i înțeleagă .Aceasta a fost superioritatea lor supraomenească .

" Ionel Moța și-a prefigurat și și-a trăit apoteoza morții lui .

El și-a zis : <**Astfel ar trebui să mor !**> , <**Slujba mea e să mor !**> [-----]

Dumnezeu a vrut să dea **morții acestor doi , o însemnătate hotărâtă** , arătând că le-a ridicat viața . În clipa aleasă de El. [-----] **Dar moartea lor folosea prevederilor**

Dumnezeiești și determina împlinirea destinului de glorie a Românilor . [-----]

Proștii vor zice : mai bine mureau în țara lor , în serviciul și pentru apărarea ei .

Ei nu pricep însă că **sufletele sanctificate ale lui Moța și Marin au o putere uriașă care ne păzește granițele și patrimoniul național** , ca o pavăză de mii și sute de mii de ori mai puternică decât ne-ar fi putut da bietele lor piepturi omenești ."

Al.Cantacuzino / mart.'37

▣ Întoarcerea în țară

▣ Posteritatea lui Moța și Marin

[-----] ne dorea durerea celor din țară , durerea părinților , a doamnelor bătrâne Moța și Marin , a Căpitanului , a soțiilor a legionarilor . [-----]

" Nu m-aș întoarce în Țară **dacă nu aș avea convingerea că pilda vieții voastre** va brăzda simțirea și închipuirile generațiilor cari vin și **dacă nu aș întrezări în viitor cum crește o românească și legionară vrednicie în sufletul nației noastre** . [-----]

" A doua zi , **ies la raport la căpitanul Banderei** Îi gras , în fața unei sticle de coniac .
Obțin , după explicații penibile , dreptul de a transporta la Toledo corpurile legionarilor români morți și **autorizația pentru noi trei , să le însoțim** .

Acest om nu găsește nimerit să zică un cuvânt de condoleanțe ! Numele acestui căpitan

Îl înseamnă pentru o rea amintire legionară . Îl cheamă : Aranda . [-----]

Corpurile lui Moța și Marin sunt întinse într-o cameră săracă și devastată din satul Majadahonda.[descrie condițiile macabre ale călătoriei]

"În cele ce am scris, am cerut încontinuu , cu mândrie , dreptul la glorie pentru nația mea.

Acum, mai temeinic ca oricând , am certitudinea și o spun : **Nația care a zămislit pe Ionel Moța și Vasile Marin va fi aleasă de Dumnezeu pentru o misiune nobilă și împărătească în lumea oamenilor** .Am această siguranță fiindcă **cei simpli și necultivați** , mai mult ca

ceilalți , **au iubit în inima inimii lor** cu lacrimi de jale și și-au însușit mărinimia de cugetare , simțire și faptă ale lui **Ionel Moța și Vasile Marin** . Ar fi fost într-adevăr de disperat de nația noastră , dacă mulțimea Românilor, pusă în fața unei fapte care scoate din umbră măreția **sufletească a rasei pământului nostru** , nu ar fi iubit această faptă

și nu ar fi recunoscut-o ca o faptă românească și nu ar fi simțit plecându-i-se genunchii spre slăvirea celor două inimi nemuritoare împodobite cu o atât de înduioșătoare frumusețe .

Neamuri îndepărtate cinstesc memoria lor, gestul lor fulgeră strălucitor pe întinsul lumilor străine și **Românii să nu-i fi înțeleș ?! În ciuda îndemnurilor pângăritoare ale stăpânitorilor noștri corupți , nația mea nu s-a împovărat cu acest păcat .**

!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! finis Pentru Christos !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

F) Cuvânt la mormântul lui Moța și Marin, Casa Verde, febr.'37(p. 183- 189)

[LD : Asistă preoți , părinții lui Ionel și Vasile, Căpitanul, camarazi . Nu ar trebui să fac caz de această cuvântare care , la urma urmei , este o cuvântare de doliu.

Și totuși, cuvântul lui Cantacuzino **face lumină într-o chestiune eludată** , atunci și mai târziu, când era vorba de " autorii morali" ai faptelor extremiste legionare .

Este mărturisirea respectării de către legionari a "**liniei Căpitanului**" privind jertfa și.... un fel de **culpabilizare a lui Cantacuzino**(își cere iertare !) **căs-a întors viu !]**

/ Jertfă pentru Dumnezeu ...

/Jertfa vieții = linia Căpitanului

/ Regretul de a fi supraviețuit ...

/ Gânduri testamentare

" Este pentru mine îndatorirea cea mai apăsătoare din câte mi-au fost date în cei **34 ani** ai existenței mele , **să mă aflu viu** și **să vorbesc** în fața trupurilor reci și întinse în sicrie ale lui **Ionel Moța și Vasile Marin** . [-----]

Jertfă pentru Dumnezeu ...

" Și-au închipuit mulți , și străini , și prieteni de-ai noștri , că noi nu ne ducem în Spania decât pentru a îndeplini un gest simbolic de unitate naționalistă și de simțire frățească , față de pericolul de ucidere care amenință creștinătatea și trăirea națională pe pământul Spaniei [-----] **Ionel Moța însă s-a simțit** dintru început , că ceea ce cumpănește mai presus de toate , este **jertfirea totală pentru Dumnezeu și binecuvântarea astfel dobândită de la Christos** , prin această jertfă . [-----]

Ionel Moța și Vasile Marin **au ieșit în calea morții pentru Chrisos**, și au căutat-o . [-----]

Ni s-a spus aci : cum nu v-ați gândit ? **Ionel Moța și Vasile Marin ar răspunde :**

< Iartă-ne , Căpitane, nu am vrut să ne gândim- cu mintea oamenilor .

Am refuzat să raționăm , să cumpănim , să socotim .

Când **Legiunea Arhanghelului Mihail** sare în ajutorul lui Dumnezeu , ea nu se târugușete și nu pune condiții .Nici condiții de grad, nici condiții de timp.>

Jertfa vieții = linia Căpitanului

" **Ionel Moța** , ca șef al echipei noastre , a cerut o singură favoare .**Să fim în prima linie** , sub drapelul cel mai ciuruit de gloanțe , în ocul cel mai ucigător. Așa a fost simțirea lui .

Aceasta este, Căpitane, linia de înălțare legionară pe care ne-ai deschis-o acum 17 ani .

[-----] **Nu se poate** , gândeau ei și gândim noi , ca Dumnezeu să nu însemne cândva pe răbojul recompenselor divine meritate de națiunea română , **ținuta legionară a celor șapte ostași români , luptători pentru El, pe frontul creștin din Spania.**

Aveți aminte , camarazi , că , în acest ceas, **Ionel Moța și Vasile Marin spun sus în Ceruri o vorbă bună și hotărâtoare pentru izbăvirea și mântuirea României** . [-----]

Regretul de a fi supraviețuit ...

" Eu am cutremurătoarea durere de a fi contribuit **să îndrum echipa**

pe linia **neascultării ordinului Căpitanului și a morții și de a nu fi murit** .

Tu știi însă Ionel și Vasile , **voi știți că nu este vina mea**. Dumnezeu a vrut ca la temelia măririi viitorului românesc să fie **două suflete gigantice și de granit** .

Și le-a ales pe ale voastre . "

Gânduri testamentare ...

" Din cele ce vorbeam , desprind **câteva cuvinte** pe care sunt sigur că ni **le-ar fi zis cu sufletul morții**, dacă nu s-ar fi stins din viață atât de fulgerător :

< Nu mă jeliți > < Sângele meu cumpără biruința legionară și Învierea Românilor >

[-----] **< Spune-le că mor cu inima plină de mulțumire >**

< Alecule, Clime , aveți grijă de Căpitan>

[-----]

"Voi sunteți învingătorii Ionel Moța și Vasile Marin . Voi ați biruit .

Onoare și glorie vouă în veacul veacurilor "

////////////////////////////////////// **finis cuvântarea la înmormântare** //////////////////////////////////////

Alexandru Cantacuzino , Opere complete , febr.'37

9.b) Scandal diplomatic : diplomați străini la înhumarea lui Moța și Marin , 13 febr.'37

(DAD, MO nr. 28, șed. de marți, 16 febr.'37)

a.) **Armand Călinescu** (PNT) , Comunicare , Cameră , 16 febr.'37

b.) **Gh.Tătărescu** (prim-ministru ; interimar Afaceri Străine) -răspuns

[LD : Este dificil să plasezi incidentul într-o anume categorie :

Este expresia faptului că , **pentru PNT , orice fapt era un bun pretext pentru a culpabiliza guvernul**, în continua **campanie de răsturnare** care intra în al patrulea an , an decisiv, electoral ?

Este expresia unei **reacții la confruntarea cu mișcările naționaliste**, din ce în ce mai tensionată, mai agresivă ?

Este expresia realei neliniști pentru **evoluțiile pe plan internațional** , în care **războiul civil spaniol** ajunsese a fi **punct de referință** ?

Probabil din toate câte ceva.

Dar , din punctul de vedere al **Gărzii de Fier ?**

Înmormântarea celor doi eroi-martiri - cu toate valențele ei politice, morale, emoționale - **indirect contestată, blamată** , devenită subiect de **scandal diplomatic** .

Războiul continuă ? Războiul intră în altă fază ? Se aleg apele ?

Și toate acestea , vor avea ca **exponenți principali** , **două personaje** :

CZCodreanu și Armand Călinescu. Astfel privit , avem de a face cu **un nou episod din vendeta celor doi**. Dar ar fi simplistă o atare tratare .

Guvernul Tătărescu ? : locul real de răspundere și , paradoxal, **rol secund**.

/ **Armand Călinescu** (în numele PNT) : **Declarație - somare** a guvernului .

/ **Gh.Tătărescu** : **Răspuns - parțial** , până la cercetare

a.) **Armand Călinescu** (PNT) (p. 1036) , Comunicare , Cameră , 16 febr.'37

" Am onoarea de a adresa **în numele Partidului Național Țărănesc următoarea comunicare d-lui președinte al Consiliului de Miniștri** :

" **Sâmbătă, 13 crt.**, s-a desfășurat în **Capitală ceremonia înhumării a doi tineri**

[**Moța și Marin**] **căzuți eroic în războiul civil din Spania**.

Desigur, **orice partid politic poate socoti legitim să proslăvească pe membrii săi**, așa cum crede de cuviință. Din acest punct de vedere , **noi nu avem să ne amestecăm și, prin urmare , nu vom prezenta nici o observație** .

Cât pentru **problema ordinii publice, nu o vom releva , deocamdată** .

" **Cu prilejul semnalat** , a avut loc , însă, **și o manifestație care depășește cadrul restrâns al unei organizații de partid**,

pentru a **atinge importante interese de Stat** .

În adevăr , **ziarele au anunțat** că la ceremonia amintită ,
au participat reprezentanți diplomatici ai mai multor State .
Întreb pe dl președinte al Consiliului de miniștri , **dacă are cunoștință de acest fapt ?**
" **Partidul Național Țărănesc socotește de a sa datorie să afle**
dacă guvernul este fixat asupra caracterului și semnificației acestei participări ?
Întâiu : a fost ea un act oficial ? În acest caz, **întreb guvernul** dacă a avut cunoștință
despre **intenția reprezentanților acreditați a 4 State de a face un asemenea act**
și de a participa la o ceremonie , la care guvernul însuși lipsea ?
Nu a fost prevenit de o asemenea manifestație ?
În acest caz , **care este situația în care a fost pus guvernul ?**
Al doilea : au participat reprezentanții străini ca simpli particulari ?
Oare un asemenea act , prin care se manifestă sentimente în legătură cu fapte
din viața publică internă a țării, **este compatibilă cu actele diplomatice ?**
" Noi știm că, **spre mândria acestei țări, epoca în care consulii străini se amestecau**
în luptele interne de partide, a dispărut încă din timpurile Divanurilor adhoc
(**aplauze la PNT**) și credem că **sentimentul de demnitate națională**
împune oricărui patriot să împiedice reîntoarcerea , sub orice formă,
a unei asemenea epoci de tristă aducere aminte " (aplauze la PNT)
" Dar, în afară de aceasta, **de 8 luni de zile , opinia publică de pretutindeni ,**
privește cu înfrigurare războiul civil din Spania ;
există temeri ca acest curs **să nu primejduiască pacea europeană ;**
de aceea, Puterile fac eforturi spre a **îngrădi extinderea conflictului.**
" În asemenea împrejurări , **nu socotește guvernul nostru că este dator să vegheze ,**
cu excepțională atenție, pentru ca **prin amestecul insolit a unor factori din afară ,**
ori de unde ar putea să vină , să nu transforme România
într-un focar de agitațiuni primejdioase pentru viitorul Statului
" Mai mult decât atât, **noi socotim nu numai că trebuie să împiedicăm aprinderea unor focare**
de agitațiuni , dar că avem datoria să evităm chiar un simplu echivoc.
" În momentul de față, **credem că se impune o atitudine limpede și fermă ,**
menită să risipească orice îndoială în relațiunile de politică externă.
" Am onoarea , așa dar, să întreb pe dl președinte al Consiliului ,
dacă guvernul este în măsură să adopte o asemenea atitudine și care este
punctul său de vedere în chestiunea pe care am ridicat-o ? " (aplauze la PNT)
////////////////////////////////////

b.) Gh.Tătăreanu -răspuns (p. 1037) / 16 febr.'37

"**Comunicarea d-lui deputat Armand Călinescu , reclamă un răspuns** care nu trebuie,
care nu poate să întârzie. **Faptele cuprinse în această comunicare , în adevăr**
au fost aduse la cunoștința guvernului și, ca interimar la Departamentul Afacerilor Străine
[**LD : Antonescu era , probabil încă în Turcia ?**] **am dispus un act de cercetare .**
"**Oricare ar fi rezultatele acestui act , oricare ar fi explicațiile date ,**
mă grăbesc să precizez că, dacă faptele relatate în comunicarea d-lui deputat Armand
Călinescu , dacă faptele aduse la cunoștința guvernului , se vor dovedi întemeiate ,
evident , guvernul se va găsi în fața unei situații serioase.
" D-lor deputați, **este un principiu unanim admis în practicile noastre internaționale**
și potrivit căruia **reprezentanții Statelor străine , ai tuturor Statelor străine, mici sau mari,**
nu pot , nu trebuie , nu au îngăduința, să participe , direct sau indirect ,
la manifestații de politică internă .
"**Întrucât se va dovedi că acest principiu a fost înfrânt - declar de pe acum că ,**
participarea agenților diplomatici la o solemnitate religioasă ,
făcută **sub egida unui partid politic și transformată astfel într-o manifestație politică ,**
este o înfrângere a tuturor principiilor și a tuturor uzanțelor internaționale .
(**vii și prelungite aplauze pe băncile PNL și PNT**)
"**Guvernul va lua în grabă considerare , situația creată .**
Mă grăbesc să adaug că **această situație creată de acte cu caracter personal,**
nu poate să aibă nici o repercusiune asupra raporturilor dintre țara noastră și

țările reprezentate , pe care **le dorim din ce în ce mai strânse și din ce în ce mai prietenesti.**
(**vii aplauze la PNL**)

" **Rog** deci pe dl deputat **Călinescu**, **rog Camera** întregă , **să creadă**
că **guvernul va cerceta și va soluționa acest incident** , **zelos de prerogativele acestui Stat** ,
care timp de aproape trei pătrimi de veac , de la independența sa,
nu a practicat decât principiile demnității naționale .

(**vii aplauze pe băncile majorității , strigăte de bravo**)

-Armand Călinescu : " **Aș fi voit să fiu în măsură de a mă declara mulțumit cu răspunsul**
d-lui președinte de Consiliu . Fiindcă în momentul în care **am ridicat o chestiune** ,
care este **în legătură cu situația țării , în raporturile sale de politică externă** ,
eu nu am înțeles să mă adresez unui guvern al PNL , sau unui guvern de partid,
ci am înțeles să mă adresez guvernului țării .

" **DI președinte** al Consiliului a binevoit **să recunoască** astăzi **gravitatea situației**
pe care am relevat-o . **D-sa a adăugat însă că va examina** de aproape această chestiune
și va aviza la măsurile compatibile cu demnitatea și prestigiul țării.

" **Să-mi permită d-sa , așa dar , să-mi rezerv răspunsul definitiv .**
până în ziua când dl președinte al Consiliului va fi în măsură
să înfățișeze Adunării un rezultat pozitiv al politicii sale.

Până atunci voi adăuga un singur lucru :

D-le președinte de Consiliu , în momentul acesta **dvs v-ați asumat o gravă răspundere .**
Vă rog să credeți că **nu este vorba** aici numai **de interesele și de răspunderea** care poate
să se abată asupra **unui singur guvern** - la urma urmelor guvernele sunt trecătoare -
aici **este vorba de interesele țării** , pe care toți , și dintr-o parte și din alta ,
trebuie să ne silim să le salvăm ." **Aștept , deci , d-le președinte ,**
rezultatul pozitiv , pe care îl veți înfățișa Adunării Deputaților . (**Aplauze la PNL**)

Incident diplomatic / 16 febr.'37

10.) Incident diplomatic : înmormântarea lui Moța și Marin , Cameră , 17, 18, 19 febr.'37

(DAD, MO nr. 28, ședința de miercuri, 17 februarie 1937, p. 1036 - 1069)

Declarații Răspunsuri Polemici

[LD : 27 oct.2003 . Astă noapte am pus punct dialogului epistolar cu **Jan Ancel** .

M-am plictisit de atâta suspiciune și procese de intenție ... în controversata

" problemea evreească " din România.

Ziua încerc să rezolv acest **al III-lea " scandal diplomatic :**

după cel cu **Ostrovski** (Rusia) , după cel cu **Șeba** (Cehoslovacia) ,
acum cu cel provocat de **participarea diplomaților german , italian și portughez ,**
la serviciul religios al **înmormântării lui Moța și Marin.**

Se discută foarte puțin , sau doar aluziv , despre **Garda de Fier** ,

despre **sacrificiul celor doi** , despre **războiul civil spaniol.**

Este doar **o limpezire de ape : naționaliști - democrați ;**

este doar **un pretext** de răfuială politică : **opoziție - liberali ;**

este **un mijloc** de captare : **a curentului naționalist ;**

este **un prilej** de opțiune în politica externă : **pro-Democrații - pro-Axă - pro-echilibristică ;**

Subtitlurile , semnele și colorările , îmi aparțin .]

a.) Octavian Goga (PNC) / 17 febr. / (p. 1063 -1064)

"Dle președinte , d-lor deputați , vă rog să-mi îngăduiți să fac **o declarație** ,
în legătură cu **cele desbătute ieri** , în ședința Camerei , **la care nu am asistat .**

[**Blamarea atitudinii PNT**]

În ședința de ieri a Camerei , printr-**o interpretare volnică și interesată** ,

s-a pus în discuțiune **înmormântarea tinerilor Moța și Marin** , săvârșită în ziua de **13 februarie.**

" **Partidul Național -Țărănesc** , prin rostul d-lui **Armand Călinescu** ,

deformând aspectul acestui act de pietate

și **coborându-l la nivelul măruntelor preocupări politicianiste,**

eu mă cred dator să fac unele constatări conform adevărului,

ca unul care **am luat parte la mișcătoarea ceremonie religioasă,**

menită să răsplătească, o dată cu simțământul de doliu, și o înaltă **reculegere morală.**

" D-lor deputați, **moartea eroică a celor doi tineri intelectuali,**

căzuți pe frontul războiului din Spania, trebuie privită prin prisma **semnificării ei reale,**

care este **dincolo de raza obișnuită a luptelor noastre politice.**

Resorturile sufletești care au determinat-o,

nu au nici o înrudire cu orizontul îngust al micilor întreceri pentru **acapararea puterii**

și **spiritualitatea care le-a pus în mișcare,**

nu se poate acorda cu imboldurile de cras materialism

ale arenei politice din trecutul apropiat "

[**Resurecția " românismlui "**]

" **Este o largă transformare,** care se petrece aici, sub ochii noștri,

este **o rectificare de conștiință,** care trebuie contată, d-lor deputați,

dacă vrem să avem la baza judecății noastre,

realitățile hotărâtoare ale sufletului românesc, astăzi.

lată adevărul care trebuie privit în față și trasă concluzia din el.

" **Spiritul public** se găsește astăzi într-o **frământare,** o frământare necunoscută încă.

Ideea națională, cu toate atributele ei firești, **sbuciumă acest popor,** cerând o satisfacție

târzie, după aproape două decenii, care nu au slujit îndeajuns **consolidarea de Stat.**

" **În masele populare,** cu deosebire **în tineretul îndrumat de o specială sensibilitate,**

este o stare protestatară, care crește în măsura rolului exploatator al elementelor străine

pe pământul nostru. **Românismlul,** sbucit în instinctele lui de viață,

a intrat într-o **fază de surescitare,** care împinge la suprafață **revendicări justificate,**

întreține **o nevroză permanentă** și propagă **o atmosferă de ultim sacrificiu,**

pentru **câștigarea unei biruinți.** "

[**Sacrificiul lui Moța și Marin**]

" **Din această configurație etică,** în care svâcnește **o credință dârză,**

ca totdeauna în ajunul mișcărilor de prefacere, **s-au ridicat cei doi tineri plecați în Spania**

să afirme, cu arma în mână, **o solidaritate împotriva bolșevismului distructiv**

și **pentru apărarea Crucii lui Cristos.,**

" Ei au făcut **acte individuale de conștiință,** jertfa lor nu aparține unui clan și

legitimarea ei se găsește în starea sufletească a țării.

De aceea, **moartea celor doi** a trezit **o spontană și adâncă rezonanță** în lumea românească,

un sentiment de admirație a tuturor care își dau seama că **sacrificiul de sânge pentru idee,**

a fost pretutindeni **prologul marilor reforme."**

[**Sentimentul de pioșenie al opiniei publice**]

" **Acest sentiment de elevație morală,** pe deasupra categoriilor politice,

le-a întovărășit sicriile în drumul de **reintegrare în țărâna strămoșească.**

Veneau acasă doi morți ai unui ideal de resurecție națională.

Primirea lor respectuoasă era, pe seama celor înțelegători, **o datorie elementară de**

cuviință, în fața **supremului devotament pentru țară.**

" **Cu această interpretare a alergat lumea să aducă morților salutarea cea de pe urmă.**

S-au grăbit să-i cinstească, alături de **mulțimea anonimă,**

personalități reprezentative de diversă înfățișare.

" Ce mâna, oare, în gara din Cluj, pe **Alexandru Vaida -Voevod**

și atâția **membri ai Academiei Române sau profesori universitari,**

dacă nu impulsul normal de a omagia, ca totdeauna, **jertfele vitejiei românești ?**

" Ce îndemna pe **Patriarhul țării** [**Miron Cristea**] să le ofere **scutul bisericii**

și **o dreaptă pomenire,** iar pe **mitropolitul Ardealului** [**Nicolae Bălan**] să le împletească

o cunună de martiri la solemnitatea îngropăciunii ?

De sigur, că **nu chemarea unui act politic,** ci **preferințe de ordin moral.**

[**Conduita guvernului**]

" Mărturisesc, d-lor deputați, că **această interpretare,** de care **și eu m-am călăuzit,**

ca atâția alții, **am atribuit-o și guvernului**, din momentul ce am văzut că **îngăduie manifestarea liberă a pietății creștinești**, în atâtea centre din țară, pe unde **cei doi morți au fost lăsați să treacă, fără nici o opreliște și fără nici un obstacol**. **Cum se putea admite paradoxul că, fiind vorba de agitația unui partid, guvernul să fi avut slăbiciunea de a o îngădui, cu gândul de a o condamna în mod postum**, peste câteva zile, dându-și astfel **certificatul penibil al lipsei de prevedere și de autoritate ?**

[**Diplomații străini ? : sentiment moral**]

" Ei bine, în această învedereare de respect public pentru cei doi morți , **s-au încadrat**, conform uzanțelor consacrate , și **câțiva miniștri** reprezentanți diplomatici ai mai multor State , **nefăcând un act de demonstrație politică**, ci **afirmând**, cu prezența lor, **un sentiment de ordin moral**

[**Călinescu : reacția politicianistă , intrigă de culise**

Tătărescu : - retorică ușoară]

" Când totul a trecut fără nici o frământare și cei doi călători ai morții , înfășurați în îndurerarea unanimă , **s-au coborât sub glie** ,

un domn reprezentant al gândirii din care se hrănește aici o intrigărie învederată, politicianizează actul de pietate obștească și, prezentând la tribuna parlamentară , gestul miniștrilor străini ca o imixtiune frivolă în treburile interne,

invocă cu grandilocvență ultragiată < **mândria Statului nostru .>**

" Nu vreau să insist asupra acestei **manifestări de jalnică disonanță morală** , și nu vreau să o analizez , fiindcă nu am crezut nici o dată în evoluția spre bine

a politicanștrilor responsabili , cu deprinderile lor , **pentru actuala fierbere din țară.**

Inadaptabili și incorijibili, acești **martori ai unei mentalități anacronice** ,

vor fi înlăturați mai curând sau mai târziu **de valul cotropitor al renașterii românești .**

" **Mă miră** însă faptul că **dl președinte al Consiliului n-a trecut** , cu un zâmbet înțelegător , la ordinea zilei , **asupra acestei mici intrigi de culise și a lăsat impresia că a luat-o în serios pentru câteva clipe**, acordându-i chiar **unele accente de retorică ușoară** , în legătură cu **comandamentele demnității naționale.**"

[**PNC : preocupare patriotică**]

"**Conștient de urmările grave** ce pot avea **atitudinile pripite**

în chestiunile **ce angajează prestigiul de Stat** , dintr-o parte sau alta ,

în această **perioadă de tensiune** în raporturile internaționale ,

pătruns de îngrijorare pentru ziua de mâine ,

condensez în două întrebări preocuparea patriotică a Partidului Național Creștin :

1. Crede cineva , vreun **om serios, cu simț de răspundere** pentru îndrumarea politică a țării , crede , în temeiul celor petrecute , **că România , în starea ei actuală ,**

trebuie împinsă spre un conflict diplomatic cu consecințe incalculabile ?

2. Crede cineva că , în mod meșteșugit , **putem crea un joc al aparențelor,**

pe urma căruia **România să dea impresia că s-a clasat alături de Rusia Sovietică ,**

cu **toate sugestiile și toate consecințele**

unei asemenea nechibzuințe pentru țară și străinătate ?

" **Aștept răspunsul d-lui președinte al Consiliului** , pentru a vedea dacă este cazul să **dezvolt pe larg complexul de motive** de pe urma cărora am formulat aceste două întrebări " (**apluze la PNC**)

////////////////////////////////////

b.) Pamfil Șeicaru ("Curentul") / 17 febr.'37 (p.11065- 106 7)

[**LD : ce mare sfor** era Șeicaru ! **Mie mi se pare de-a -dreptul șantaj !**

Ce speculații a putut să facă pe această temă ... numai pentru a salva de consecințe participarea diplomaților străini ! Mi se pare , de altfel , ciudat faptul că la toate aceste crize (ca în cazul scandalului Șeba) , Șeicaru a scos din mânecă un articol ... "cenzurat" .

Altfel, lunecos, lunecos ... greu de taxat]

" **Presa s-a abținut de la orice comentariu**

cu privire la **solemnitatea religioasă** care a avut loc.

Dar atunci **când primul ministru al țării , răspunzând unui deputat reprezentant al opoziției,**

aduce problema participării unor agenți diplomatici la solemnitatea religioasă ,
ca un semn de respect pentru șeful guvernului , **m-am ținut obligat să comentez .**
" Comentariul a fost găsit subversiv de cenzură !

[el indică și cuvintele cenzurate , pe care eu le voi scoate **în relief pe fond galben .**]

lată textul :

[**Participarea diplomaților**]

< **Un moment grav în politica țării** , una din acele situații,
în care **simți cum stă să se frângă în două însăși conștiința națională,**
un impas pe care **nici în cel mai crâncen moment** al neutralității noastre **nu l-am cunoscut .**

<Cine și-ar îngădui , oare, nesocotința de a aproba participarea reprezentanților străini,
la frământările inerente ale **vieții noastre publice** ?

Cine ar putea să aibă o concepție așa de puțin măgulitoare despre **prestigiul țării lui ?**

Cine nu s-ar simți umilit , prin aceste **verificări de vasalitate a patriei** ?

Ce este de fapt independența unui Stat , decât o răspicată hotărîre a suveranității ?

< **Participarea agenților diplomatici** , la serviciul divin , [-----]

a fost sau **nu** un **act de raliere** la o manifestare politică internă ?

Și da și nu.

< **Da**, prin faptul că **cei doi voluntari** ai unei credințe , **căzuți în luptă împotriva comunismului**
, aparțineau unei **organizații politice [Totul pentru Țară**] , erau **doi fruntași ai acestei**
organizații .

["**Șah** " la implicarea Bisericii ortodoxe]

< **Nu**, fiindcă **fusesse neutralizat caracterul politic** ,

de **participarea șefului bisericii** noastre de Stat , **patriarhul Miron.**

Ceva mai mult. **Șeful bisericii** nu s- a mărginit la participarea sa personală ,

ci **a dat o chemare către toți preoții** ,

socotind pe **cei doi ostași nu numai luptători ai ideii naționale** ,

ci drepti ostași ai bisericii creștine , în luptă cu **apocalipsul marxist** ,

vrăjmaș de moarte al bisericii .

< **Dacă solemnitatea religioasă a avut un caracter politic**,

pe care l-a dat faptul că **a fost făcută sub egida unui partid [Totul pentru Țară]** ,

atunci , **implicat , șeful bisericii noastre de Stat și-a pierdut calitatea de neutralitate**

în cele laice, de păstor al tuturor sufletelor creștine , și **a coborât în arena politică.**

< **Dacă se dă solemnității religioase un caracter de manifestare politică**

- și cum **partidul [Totul pentru Țară] nu-și renegă caracterul revoluționar față de actuala**

rânduială a Statului, nu-și ascunde hotărîta lui voință

de răsturnare totală a organizației politice a Statului ,

atunci prin participarea lui , **patriarhul , șeful bisericii ortodoxe** ,

prin prezența lui , **dacă nu a anulat orice caracter politic solemnității religioase**,

s-a **raliat unei organizații politice în insurecție împotriva Statului .** [-----] **atunci** ,

simultan cu luarea în gravă considerare a situației create prin participarea unor agenți

diplomatici , **guvernul va fi obligat să examineze** și situația bisericii ortodoxe , **ca biserică de**

Stat .

Participarea șefului bisericii noastre de Stat , cum și **chemarea către toți preoții** din eparhie,

n-a fost un act izolat , fiindcă **mitropoliții și episcopii** celorlalte eparhii **au făcut la fel,**

deci s-ar putea interpreta ca o unanimă participare a bisericii ortodoxe

la solemnitatea religioasă. Și socotind că **această participare**

nu a anulat caracterul politic, atunci examinarea gravei situații create ,

ar impune două soluții : anularea autonomiei acordate Bisericii ortodoxe ,

sau separarea bisericii de Stat .>

" **lată ce neașteptate probleme** ridică răspunsul dat de dl prim-ministru Tătăreanu întrebării

pusă de dl Călinescu. Este o examinare a **complexului de probleme**

pe care l-a dat **calificarea care s-a dat participării unor agenți diplomați**

la o solemnitate religioasă. În adevăr, **eu am socotit că nu a avut un caracter politic** ,

ci a avut **mai mult un caracter religios** ; [-----]

" **Biserica de Stat** , când a participat , **a făcut un act politic ?** Întreb pe dl prim-ministru .

Atunci, cum actul politic l-a făcut alături de o organizație politică, care se declară în insurecție revoluționară față de Stat, vrea o transformare radicală a ordinii de Stat, atunci d-sa [**Tătărescu**] se găsește în fața Bisericii ortodoxe, care este în stare de insurecție împotriva Statului. "

[**Șantajul cenzurii**]

Dar întreb pe dl ministru de Interne [**D.luca**] : care este elementul subversiv din pasajul citit ?

Întreb Camera : în conștiința dvs, întrebarea pe care o pun eu este o întrebare legitimă sau nelegitimă ?

Dacă este legitimă, unde este legitimitatea bunului simț în exercitarea aceluia [**cenzura**] care este chemat să stea treaz, paznic la orice îndemn subversiv ?

Unde este îndemnul subversiv ? Din pasajul pe care l-am citit dvs, pe care dl ministru l-a găsit subversiv, se degajă, dimpotrivă, un spirit împăciuitoare, o deosebită grijă, de a numai adăuga problemelor inerente ale Statului, alte probleme, cu mult mai grave, care deschid perspective iritante .

Încă o dată, **întreb pe dl ministru de Interne** dacă nu este bine ca, în exercitarea cenzurii, în afara precipitării creionului censorilor, și puțin bun simț politic ?

Aceasta am avut de spus."

////////////////////////////////////

c.) I.Modreanu (Fr.Românesc -Vaida) / 17 febr. '37 (p. 1066)

"Dle președinte, d-lor deputați, la sumarul ședinței de ieri, în numele **Frontului Românesc** condus de **dl Alexandru Vaida -Voevod**, vă rog să-mi permiteți să citesc de la această tribună, următoarea declarație :

" **Frontul Românesc, organ de politică națională dincolo de barierele de partid**, ține cu această ocazie să afirme principiul că **respinge în mod absolut orice amestec străin în actele lăuntrice ale țării**, ori de unde ar veni și din partea oricui.

[**Înmormântare, nu "manifestație politică" !**]

"Nu înțelegem însă **de ce Partidul Național Țărănesc și guvernul au luat drept manifestație politică** ceremonia înhumării celor doi tineri, căzuți eroic pe frontul civil din Spania, când la această ceremonie au participat, spontan, printr-un **instinct comun, o imensă mulțime românească**, care, dincolo de politic, a interpretat acest moment ca un **omagiu adus jertfei eroice în lupta pentru credință, neam și Rege.**"

" **Dacă Partidul Național -Țărănesc a înțeles să transforme o clipă de izbucnire națională, într-un instrument de speculație de partid,**

în nici un caz **guvernului nu-i este permis să cultive acest echivoc**, întrucât **el singur a înlesnit**, fără să aibă scuza surprinderii, **toate posibilitățile ca manifestarea să-și capete și caracterul și grandoarea care-l înspăimântă acum.**

" **Desfășurarea manifestațiunii funerare de-a lungul țării, timp de mai multe zile, a îmbrăcat un caracter quasi oficial**, întrucât tot timpul s-a semnalat **prezența organelor oficiale : autoritățile publice, școlile, biserica** cu întreg forul conducător, de la smeriții preoți de sate până la Înaltii Chiriarhi.

[**Diplomații- omagiu simbolic pentru statul național**]

" **Cum poate, dar, guvernul să interpreteze că participarea unora din membrii Corpului diplomatic din Capitală la o asemenea ceremonie cu caracter atât de general, constituie totuși o imixtiune în treburile noastre interne ?**

Dacă jertfei supreme a acestor mucenici, țineți să-l dați un sens politic, acesta nu poate fi altul decât **al instinctului de conștință național**, dincolo de mărunțșurii noastre de partid, iar participarea reprezentanților altor țări, nu poate fi socotită decât ca un **omagiu ce se aduce**, alături de nația română, **acelui simbol de jertfă pentru națiune, pentru credință și pentru Tron**, care constituie **fundamentul Statelor naționale**" (**aplauze la Fr.Românesc și PNC**)

//

d.) Gr.lunian (PRT) / 17 febr.'37 (p. 1065- 1068)

[**LD** : lunian echilibrează puțin "temperatura " dezbaterii , după discursurile predecesorilor.

Și o face ca un magistrul al barei. **Reușește o performanță uluitoare :**

/ să-și atragă **succesiv** sau **alternativ** aprobarea (prin aplauze) :

PNL+PNȚ + PRT sau PNȚ+PNLgeorgist + PRT sau PNL -georgist + PRT ;

/ să găsească fiecărui partid **vinovății și responsabilități condamnabile :**

PNC-Goga ; Garda de Fier -Totul pentru Țară ; PNL și guvernului ; PNȚ și guvernării ;

/ să facă **elogiul democrației , a parlamentarismului, a pluripartidismului**

dar ... să nu-și depășească condiția lui de lider de **partid disident, minor, intrigant ,**
vorbind , mai ales , pentru urechile lui Carol al II-lea !

"Dle președinte, d-lor deputați , **ieri**, în urma **cuvintelor rostite de către d-l prim-ministru**
și **în care se afirma** , cu o energie pe care cu toții am subliniat-o,

hotărîrea noastră de a ne păstra dreptul de a dirigi treburile noastre înăuntru,

fără nici un fel de amestec străin , am crezut că aceste cuvinte ale d-lui prim-ministru

trebuiau și **au avut aprobarea unanimă a Adunării. "**

Gr.lunian /

[**Eroarea lui Goga : sentimentalism , nu simț politic .**]

Azi s-au ridicat **două glasuri protestatoare** împotriva declarațiilor d-lui prim-ministru ..

Cel dintâi, în acea minunată formă care este apanajul bunului meu prieten **Goga**,

și în care , desigur, că **vibrează cu sinceritate sentimentele d-sale**,

care au fost totdeauna **călăuza actelor sale**.

Dar , d-lor , **sentimentele sunt una și atitudinile politice sunt alta .**

-**Goga** : Eu mă prevalez și după puțină logică în viață .

-**lunian** : Eu nu vreau să discut cu dvs și să vă contest acest lucru .

Eu vreau să discut **punctul de vedere ce l-ați exprimat** : din moment ce

v-ați ridicat la această tribună și **ați expus un punct de vedere** ,

el este susceptibil de discuție.

-**Goga** : Eu nu eram sub un impuls sentimental .**Eu pun foarte mult la contribuție**

judecata mea, pe care sunteți liberi să o dărâmați .

Gr.lunian /

[**De acord cu protestul PNȚ**]

[**Politicianizarea este la ceilalți**]

- **lunian** : Dvs ați spus aici adineauri că **momentul este foarte grav** și că **atitudinile**

pe care noi le luăm,trebuie să cântărim bine **consecințele acestor acte** ,

argument valabil și **pentru ipoteza în care gestul celor doi miniștri**,

care au asistat la ceremonia pioasă, **ar fi avut indiscutabil un caracter politic** . Așa am

înțeles.Atunci chestiunea este : **poate România să primească o asemenea invitație**,

la **o permanetă supunere a tuturor injoncțiunilor și a tuturor amestecurilor în treburile**
noastre interioare ?

- **Goga** : Nu .

-**lunian** : Și chiar protestând , **am putea risca unele consecințe grave ?**

Eu nu cred că se poate întâmpla **ceva mai grav** pentru neamul nostru ,

decât pierderea simțământului de demnitate și a încrederii în forțele noastre proprii

(**aplauze puternice**) **S-a spus că intervenția** de la această tribună a **Partidului Național**

Țărănesc ar însemna **o tendință de politicianizare** a actului pios săvârșit sâmbăta trecută .

Să mă iertați, **am impresia că tendința de politicianizare este în altă parte .**

(**Vii aplauze la PNȚ**)

-**Goga** : La mine ?

-**lunian** : Nu la dvs.Să nu-mi cereți preciziiuni .

-**Goga** : **De ce nu, dacă mă pui în discuție ?**

Gr.lunian /

[**Nu ideal personal, ci idealul "Gărzii de Fier "**]

-**lunian** : iată de ce : Era vorba de **un act pios**, o manifestare a **simțământului de pietate**

pentru doi tineri cu credință, capabili să-și sacrifice viața lor pentru un ideal, înțeles bine sau greșit ?

Nu, d-le Goga. Dacă condițiile înmormântării ar fi îngăduit

exprimarea unor sentimente personale, poate ați fi văzut pe mulți dintre noi acolo.

Eu personal, nu mă sfiesc s-o declar : regret profund, cu deosebire moartea lui Ion Moța, pe care l-am cunoscut mai bine și l-am prețuit pentru marile sale însușiri de hotărâre, de sinceritate, de ideal și de bravură.

Dar nu aceasta este cheștiunea !

Nu este vinovat nimeni, care ar fi vrut să arate aceste sentimente, că nu le-a putut manifesta.

Întreaga solemnitate a avut un caracter politic, i s-a dat un caracter politic,

pentru că asa au crezut aceia care aveau conducerea partidului

căruia i se dedicaseră Ion Moța și Vasile Marin.

Și din moment ce această ceremonie a avut un caracter politic, atunci cheștiunea se schimbă.

[LD . Goga vorbind despre moarte, cu un an înainte de moarte !

Nu știu când și cum a murit Grigore Iunian .]

- Goga : Dar când se va întâmpla ca noi doi să murim, să facem plăcerea acestora adversarilor noștri, nu este normal ca partidul nostru să fie și el la înmormântare ?

Ceea ce nu v-ar împiedica pe dvs să veniți la îngropăciunea mea. (ilaritate)

- Iunian : Eu sper ca Dumnezeu o să mă ferească de această durere (mare ilaritate)

- Goga : Vă rog, eu vreau să vorbesc normal și cinstit . Eu cred că vei veni și că îmi vei acorda această ultimă recunoaștere .

- Iunian : Am mărturisit prietenie pentru d-ta în toate prilejurile, subliniind, în același timp, deosebirile fundamentale, în ceea ce privește concepțiile politice .

Dar, vă rog, să nu vă angajați, se poate întâmpla să mor mai târziu

și în împrejurări în care această participare ar putea fi rău subliniată .

De aceea nu vreau să vă angajez pentru viitor.

- Goga : Nu rezistă acest răspuns

Gr.Iunian /

[" Totul pentru Țară " : schimbarea ordinii constituționale !]

- Iunian : Din moment ce caracterul solemnității era susceptibil de interpretare, acest lucru era dejuns ca să impună reprezentanților țărilor străine o atitudine,

care să înlăture necesitatea discuției care a urmat, cu atât mai mult, dle Goga,

cu cât aici nu este vorba de manifestarea unui partid

în cadrul dispozițiilor noastre constituționale,

este vorba de un partid care afirmă o politică contrarie

aceleia pe care o apără Constituția noastră, până când, pe baza voinței majorității țării, exprimată în condiții legale, această temelie se va schimba .

"Prin urmare, această mișcare politică nu are numai un simplu caracter protestatar.

[Mișcări protestatare]

Și aici greșiți când afirmați că, pentru întâia oară, se întâlnește în țară

o mișcare cu caracter protestatar, care a cuprins sufletul al aproape întregii opinii publice.

Au mai existat - am mai afirmat-o de la această tribună - asemenea mișcări.

A existat o mișcare a d-lui mareșal Averescu, la 1920,

a existat mișcarea țărănistă de la 1920 până la 1928 .

S-au folosit împotriva mișcării țărăniste mijloace de împotrivire

și s-a putut uneori observa în sprijinul mișcării țărăniste,

același amestec al unor elemente interne

a căror prezență și a căror apărare a putut să fie discutabilă .

Este pentru a treia oară o mișcare protestatară [-----]

" Dar, dlor, nu era vorba numai de o acțiune protestatară, ci de altceva .

< Totul pentru Țară > reprezintă o mișcare, cum am arătat și cum ați afirmat și dvs, care tinde la schimbarea a însăși alcătuirii noastre politice,

vrea să dea o altă temelie alcătuirii noastre politice .

-Goga : Îmi dați voie ? Nu am afirmat acest lucru ; nu am vorbit de mișcarea

< **Totul pentru Țară** >. Am vorbit de **fenomenul sufletesc** cu consecințe politice ,
De o stare de surescitare sufletească , determinată de motive de ordin divers.
Uitați-vă în jurul dvs , dacă puteți să **descifrați ce este sufletul poporului nostru** .
Eu cobor în acest suflet și constat că, din punct de vedere național ,
se găsește într-o stare de surescitare și protestare ;
eu însumi care sunt român simt în sufletul meu , **partidul politic** , din care fac parte ,
canalizează și el mișcarea de protestare națională " (aplauze la PNC)

- **Iunian** : Nu vreau să intru acum din nou în dezbateră problema ,
cum să aperi mai bine interesele naționale ,
în cadrul în care încearcă să le apere **mișcarea** despre care am vorbit
Gr.Iunian /

[**Participarea diplomaților străini - inoportună !**]

- **Iunian** : Și atunci , **dacă este vorba de o mișcare cu tendința de a modifica însăși actuala bază de organizare a Statului , este posibil ca măcar cât de vag să se lase impresia de către reprezentanții Statelor străine , că ei își dau aportul lor moral la o asemenea acțiune în țară la noi ?**

N-ar fi spus nimeni nimic dacă o reprezentanță a **partidului fascist din Italia** ar fi venit aici sau o reprezentanță a **partidului național-socialist din Germania** ar fi venit aici
Dar ministrul Italiei și ministrul Germaniei , care aici reprezintă guvernele și capii Statelor respective , **nu poate comite nici un act** care este măcar **susceptibil de interpretare**
Nu este posibil ca noi să ne aflăm la intervale scurte , acum 10 zile,
în fața unei **manifestări** ca aceea a unui reprezentant al unui Stat total amic și legat de noi ,
cum a fost cazul d-lui ministru Jan Šeba ,
iar astăzi să ne găsim în fața **manifestării reprezentanților Italiei și Germaniei ;**
atâtea amestecuri , pe care , dacă nu le-am lua în seamă și nu ne-am gândi la măsuri de apărare ,
parcă ar înfățișa prezicerea zilei de mâine ; ar putea însemna prefața amestecului ceva mai hotărât și mai direct , care se practică în nenorocita Spanie ,
ce este **pradă amestecului Statelor străine** în războiul civil care se desfășoară acolo " (aplauze la PNL, PNȚ, PRȚ)
Cred că guvernele statelor respective sunt conduse de un **spirit de cumințenie și de înțelegere** . [-----] am dreptul să sper și avem cu toții datoria să credem că guvernele acestor două țări **vor înțelege** , împreună cu noi ,
această lipsă de la un sentiment de delicateță
față de **susceptibilitatea demnității noastre naționale "**
(aplauze prelungite, îndelung repetate , la PNL, PNȚ și PRȚ)

Gr.Iunian /

[**Necesitatea demnității consensuale**]

Dacă asemenea atitudini grave ne vor găsi pe noi împărțiți și nu ne vor găsi găsi trei ,
pentru ca , peste deosebirile de partid și de înțelegere ,

să protestăm împreună în contra unor asemenea încercări ,
de sigur că , în asemenea condiții , **situația noastră poate fi slăbită** .

Înăuntrul fruntariilor noastre , putem să discutăm și să luptăm între noi . Am făcut-o și până acum . Dar cu metode legale . **Este treaba noastră** . Se vor comite abateri ? Sunt legile care ne ocrotesc , care ne pun la adăpost în ontra abuzuriloraaaaa - dacă se aplică .

Dar , înăuntrul țării noastre , sprijinul de către străini a unei mișcări sau unei concepții împotriva celeilalte , acordat astăzi de către unul, mâine de către altul, este un lucru inadmisibil. [-----]

O imixtiune de neîngăduit astăzi, o imixtiune de neîngăduit mâine ;

la început având doar **grija să îmbrace secretul** , pentru ca să nu adauge **la caracterul grav al imixtiunii , și acel ofensator al ostentației ;** ei bine , **de aici până la amestecul în forma în care ea s-a făcut acum, nu era decât un pas . El a fost făcut .**

De la acest pas făcut, și în lipsa unui protest general al țării în contra unor asemenea practici , nu este decât unul **până la aservirea totală a noastră și până la distrugerea sentimentului național** - și aceasta **noi avem dreptul să o împiedicăm "**

(aplauze prelungite, îndelung repetate , la PNL, PNȚ și PRȚ)

Gr.Iunian /

[**Greșala dizolvării Gărzii de Fier**]

[**Neputința organelor de Stat**]

Discuția obligă și la discutarea altei probleme.

" **Acea atmosferă nenorocită** care s-a creat țării noastre ,
lipsiți de prestigiu în fața străinătății și lipsiți de autoritate în lăuntrul fronturilor noastre.
Aceasta datorită unei serii **de greșeli și de abdicări de la demnitate ,**
în raport cu reprezentanții țărilor străine .

" Aceasta s-a întâmplat în mod frecvent și **obârșia răului stă**
în părăsirea mijloacelor legale , în clipa **când s-a dizolvat Garda de Fier.**

În loc să lăsați o mișcare , care atunci nu avea o prea mare însemnătate ,
să se canalizeze aici, în lăuntrul Parlamentului , pe calea alegerilor ,
și să-și expună aici programul , pentru ca **să vadă țara** întreagă ,
pe ce temeiu înțelege să fericească țara... (**aplaude la PNȚ**)

- **O.Goga** (**adresându-se majorității**) : **Aplaudați , domnilor !**

- **Iunian** : ...dar **ați comis actul grav politic** , care poartă în el izvorul tuturor neajunsurilor de
astăzi . **Ați crezut că puteți să ieșiți din calea legală și să angajați o luptă ilegală ,**
o luptă de forțe și ați crezut că sunteți în stare să duceți această luptă de forțe.

Ce s-a întâmplat ? **Ați votat o lege specială în contra acestei mișcări .**

V-am arătat și cu ocaziunea **dezbaterii la Mesaj** , v-am arătat cu ocazia discuțiunii
la **Legea pentru apărarea ordinii în Stat** , că nu prin asemenea mijloace
se poate înfrâna o mișcare , ci prin stârpirea răului , prin înlăturarea cauzei,
care determină acest sentiment răzvrătire , care în mod firesc se canalizează
spre acei care manifestă mai mult curaj și mai multă putere de jertfă .

" **Ce ați făcut dvs ? Ați votat o lege , ca să vă dovedeți și mai mult neputința dvs !**

Nici un moment nu ați putut-o aplica . A fost parcă înadins făcută ca să încurajeze mișcarea
(**aplaude la PNȚ și PRȚ**) , ca să o pună în situația de a vede că
ea [mișcarea legionară] , prin această forță lăuntrică pe care o posedă,
este mai puternică decât organizarea de apărare a Statului ."

Gr.Iunian /

[**Poliția de Stat / poliția ocultă**]

" **Dle ministru de Interne** , în zilele din urmă s-au petrecut **lucruri foarte grave** ,
pe care nu se poate să nu le cunoașteți.

Avem la noi , **în afară de Poliția de Stat** , care nu funcționează decât ocazional,
o poliție particulară , care are un cabinet de inchiziție

și în care **a fost adus** , ca să vă complacă , **însuși șeful tineretului dvs liberal [Rădulescu]**

cel care , în apărarea marilor principii liberale , se arată mai vajnic , **mai capabil de jertfă**

și de acțiune **decât cei care conduc acum destinele Partidului Național Liberal. "**

(**aplaude la PNL -georgist, PNȚ și PRȚ**) **A fost chemat și a fost pedepsit . "**

Să citească în organul tineretului liberal "**Românul**" ,

articolul **Săptămâna schingiuitului** ... adus la cunoștință publică

de "**vigilența**" vicepreșed. Consiliului , **Inculeț** , și a subsecretarului de Stat **Bentoiu** ,
care a lăsat liberă publicarea acestui articol ;

Un alt student , tot Rădulescu , **Gogu Rădulescu** , a fost adus la această

"cameră inchizitorială" și aspru pedepsit . Pentru ce ? Nu știe !

Dar după ce **ați făcut primele excese și ați scos din viața politică o grupare politică ,**
pentru comoditatea dvs , v-ați trezit apoi **neputincioși și ați făcut neconținute compromisuri ,**
care să vă salveze situația , fără să vă dați seama că **împingeti țara la război civil.**

(**aplaude la PNL -georgist, PNȚ și PRȚ**)

" **Prin aceste practici și în politica internă și în politica externă ,**

s-a creat acea stare de spirit că în hotarele țării **nu mai pot să intervină elementele de ordine**

și **să activeze în cadrul legilor actuale** , pentru îndreptarea situației ,

și că **mijloacele acestea violente sunt singure în măsură să asigure îndreptarea în această**

țară . Ați vrut acest rezultat ? S-o știm , pentru ca să știm în contra cui luptăm ,

să luăm aceeași atitudine și în contra dvs "

Iunian /

[**Democrația confundată cu pseudo-democrația**]

[LD :26 oct.'2007 . Sunt **întru totul de acord cu acest punct de vedere** .
Este **valabil și pentru zilele noastre** , și tocmai asta reproșez eu actualelor partide
din România.Dar asata este o altă poveste ! .

Pentru epoca lui, **Iunian una spune și alta face !**

Cum s-ar putea explica , altfel, **radicalismul** lui la fel de intransigent de "**stânga**"

și **sprijinul** pe care l-a dat **tendințelor** lui Carol ;

ruperea de PNT și **apărarea unor acțiuni ilegale ale Găzii** ;

ba . în anume momente , **filo-germanismul** care i se reproșă ?!]

"D-lor deputați, **nu știu dacă mai este multă vreme de pierdut** ; pe mine mă impresionează

- nu pot să contest aceasta ! - **că această mișcare [legionară] canalizează și sentimentul**

național , și , e adevărat , **nemulțumirile** acestea profunde de care am vorbit.

Dar cum această mișcare [legionară] îmbracă **forme necunoscute nouă** ,

nepotrivite structurii sufletești și mintale a poporului nostru ,

sunt convins că , o dată **înlăturate mijloacele neîngăduite de manifestare** a oricărei opinii

publice și **la câmpul larg al desbaterilor** , va putea fi folosită **adevărata cale**

pe care **se pot îndrepta aceste interese ale țării** , compromise până acum.

" D-lor deputați, va fi fără îndoială nevoie **să arătăm că ceea ce se reproșează democrației**

, este un reproș ce se aduce pseudodemocrației ,

care singură este **vinovată și de relele făcute și de aceste manifestări violente** ;

dar **un regim democrat, sincer aplicat** , este în măsură să apere interesele țării

mult mai bine decât aceste mișcări , care sunt **făcute pe calapodul unor concepții**

care își pot avea **justificarea în țările lor respective** , **dar nu pot să-și găsească justificarea**

la noi în țară . (**aplauze la PNL -georgist, PNT și PRT**)

Iunian /

[**PNL, PNT... succesiunea...rotativa** ...]

" Eu am schițat numai [---]

imputările care vi se aduc dvs , pentru situația pe careați creat-o .

Ele trebuie să ducă neapărat la o consecință : vă rog să vă revizuiți conștiința ,

să vă faceți un examen serios de conștiință , să cântăriți tot răul pe care l-ați adus țării

prin această **diminuare de prestigiu în afară** ,

și prin această **totală înlăturare a autorității înăuntru**

și să vedeți dacă nu a venit vremea ca

să nu mai persistați în această acțiune răufăcătoare și să lăsați întronarea unui alt spirit ,

care să se poată dezvolta pe o altă **bază de guvernare** decât aceea pe care ați făcut-o dvs !

Nu am mare nădejde că apelul acesta va fi ascultat .

Văd deja schițându-se surâsul a tot cunoscătorului problemei naționale , spirituale , ale țării ,

d-l **vicepreședinte Inculeț** "(**ilaritate la opoziție**)

-I.**Inculeț** : **Dacă aș fi sigur** că ai veni d-ta în locul meu , cu plăcere

ți-aș ceda locul imediat(**ilaritate, aplauze la PNL**)

-**Iunian** : Mulțumesc pentru amabilitate , dar eu **nu am cerut acest lucru** ,

ci am cerut **să vină acei pe care țara îi vrea** .

Dacă majoritatea țării vrea un partid sau altul , să o spună pe căi legale , a **alegerilor**

libere Să încetăm o dată cu **regimul acesta al celor presupuși de a stăpâni situațiile** ,

pentru că , după trei ani de guvernare ,

vedem cum au corespons garanțiile pe care le-ați oferit dvs de a stăpâni situația, și

bănuim care ar fi aceste **garanții** dacă s-ar trece mâna **altei formații de partid** [**vizat PNT**]

care vine și reclamă ea dreptul de a guverna singură , cu metode mai înțelepte ca dvs.

Am cunoscut și metodele lor și slăbiciunile lor .

Vorbesc de **cei în numele cărora s-a ridicat la tribună d-l Armand Călinescu** ,

ca să știm cât de adânc s-ar prelungi răul și în ipoteza acestei schimbări

de **echipă de guvernare** , sortită să se dezvolte în **aceleași condiții nenorocite**

în care s-a condus țara și până acum.

" **Lăsați țării libertatea să spună ce fel vrea să fie guvernată** ;

lăsați-i ei responsabilitatea , lăsați-i ei **directivle** ,

pentru că atunci **când o hotărîre se va lua în acest Parlament** ,

fie în politica externă, fie în politica noastră internă,

să se știe că este politica țării, iar nu a unui temporar favorit ,
a unuia din cei doi factori [aluzie PNL și PNL ?] care hotărăsc
despre cei îndreptățiți să apere țara " (Aplauze la PRT)

//

e.) **Ion Inculeț** (vicepreșed.al Consil.de miniștri .) (p. 1068)

" D-lor deputați , **evenimentele petrecute sâmbăta trecută** , în legătură cu înmormântarea
celor doi tineri români , **a căror moarte, indiscutabil, că o regretăm cu toții** ,
aceste evenimente **pot fi privite sub mai multe aspecte** .

Ar fi un aspect **pur uman** , se înțelege de la sine ;

ar fi un aspect de **politică internă** și ar mai fi un aspect de **politică externă**.

Inculeț /

[**Politică externă independentă, demnă, fără amestec.din afară**]

"Am înțeles și ieri și astăzi să discutăm aceste evenimente

exclusiv sub aspectul politicii externe ; și în această privință,

guvernul nu înțelege astăzi să adauge nimic la declarațiile care au fost făcute aici
ieri, de către d-l **prim-ministru Gheorghe Tătărescu** .

" Tot o dată noi, guvernul, am rugat pe d-nii deputați , ca chestiunile de ordin extern
să fie ridicate cu multă grijă la tribuna Parlamentului ,
fiindcă aceste chestiuni sunt foarte delicate prin chiar natura lucrurilor.

Să fie lăsată în grija guvernului rezolvarea acestor chestiuni ,

căci **guvernul stă de strajă în permanență la interesele țării noastre** ,

în raporturile ei exterioare și este , în același timp,

foarte gelos de demnitatea noastră națională .

" D-lor deputați, **politica internă trebuie să fie exclusiv de competența noastră**

și noi nu putem și nu trebuie să admitem ca această politică dinăuntru

să fie influențată de nici o colorațiune străină, sub orice formă ar fi ea. (aplauze la PNL)

" **Am ferma convingere că, dacă s-ar ivi o chestiune în care ar trebui**

să se îngreădească cu hotărâre independența noastră , sub toate raporturile,

cu toții, fără nici o excepție, vom fi împreună și n-ar fi nici o voce discordantă .

Inculeț /

[**Sucesiunea ? - la terminarea mandatului !**]

" În ce privește chestiunile de ordin intern, pe care le-a ridicat dl deputat lunian,

să le lăsăm pe altă dată , când le vom discuta **în cadrul rezervat politicii interne**.

Suntem de acord cu dl lunian, asupra unui lucru :

d-sa spune că țara trebuie să aibă guvernul pe care îl dorește ea .

D-le lunian, **iată guvernul și iată Parlamentul pe care , în mod constituțional,**

I-au dorit țara acum trei ani în urmă. (aplauze la PNL)

Când se va sfârși mandatul nostru, țara se va pronunța

și va avea atunci Parlamentul și guvernul pe care îl va dori " (aplauze prelungite la PNL)

-**lunian** : Țara merită mai bine !

//

f.) **Aurelian Benteoiu** (subsecretar de Stat)_(p. 1068.1069)

[LD : o lecție de demnitate și responsabilitate , nu atât în serviciul **instituției cenzurii,**

- nu prea dorite și hulite- **cât în apărarea prestigiului bisericii și a capului ei suprem .]**

Benteoiu /

[**Cenzura - răspuns lui Șeicaru**]

Se grăbește să răspund lui Șeicaru ., la întrebare

"**Cred că dl Șeicaru este ultimul om care are a se plânge de asprimea cenzurii** ,

pentru că **d-sa sa s-a bucurat tot timpul de un regim deosebit** ,

datorat trecutului său și datorită simțului de răspundere profesională .

Este de ajuns să arăt , și asta nu se poate nega,

că **în 6 luni** , s-au suprimat d-lui Șeicaru, **3 articole** .

- **Șeicaru** : Aceasta pentru că **sunt prudent** .Dar eu **v-am întrebat** : pasajul cenzurat ,

este subversiv sau nu este subversiv ? Atât am întrebat .

-Bentoiu : De vreme ce trebuie să răspund de pe banca ministerială ,
nu aștept să-mi dați îndrumări . Eu răspund la întrebarea dvs
și solicit atâta deferență prietenească , cât am avut eu totdeauna pentru dvs ,
când ați luat cuvântul. **Lăsați-mă să vorbesc** și , dacă veți avea ceva de adăugat ,
veți adăuga la urmă .

" **În toate cele trei prilejuri** , când vi s-au cenzurat articole în "**Curentul**" ,
ați intervenit la tribunal. Ați făcut-o în așa chip , încât , să mă iertați , **m-am întrebat :**
cine vorbește , mandatarul națiunii sau proprietarul gazetei ? (aplauze la PNL)
Bentoiu /

[**Biserica - ferită de orice jignire !**]

" Vă voi demonstra imediat că **necazul d-lui Șeicaru nu este justificat .**

Într-adevăr , **noi am dat la cenzură** , între alte norme generale ,

și ordinul ca biserica să fie obiectul unui deosebit respect .

a unei **constante preocupări de a fi ferită de orice jignire .**

Și astfel formulat principiul , ca principiu ,

cred că toată această onorată Cameră este de acord cu el .

Venim la speță , la articolul pe care l-a scris dl deputat Șeicaru astăzi

și care i-a fost suprimat . **Și răspund la somația d-sale , dacă are sau nu ceva subversiv .**

Iată , vedeți , dle Șeicaru , **nimic catastrofal** în articolul dvs ,

nimic care să surpe temeliile societății românești .

Dar ceea ce am să examinez eu acum este **dacă serviciul cenzurii ,**

de la care d-ta te întrebi dacă nu a evadat bunul simț

și **pe care eu îl găsesc că este unul dintre cele mai bune dintre serviciile publice ,**

fiind că este condus de foarte vigilentul și foarte vrednicul colonel Hotineanu ,

a tras just concluzia logică , cu privire la articolul dvs , **din norma pe care a primit-o ,**

adică **dacă a făcut o justă aplicare a acestei norme .**

" Dle Șeicaru , tonul face muzica . Dvs ați citit articolul în așa fel ,

încât ați trecut foarte mios peste părțile lui tari .

-Șeicaru : Care sunt acelea ? Poftim textul (**protestări la PNL**)

-Bentoiu : Este în acest articol **o oarecare lipsă de deferență** , prin aceea că

se pune în discuție și se angajează polemică cu exponentul suprem al bisericii noastre ,

care nu poate descinde , în plan polemic , ca să facă polemică cu dl Șeicaru . .

Care este cuprinsul articolului și rostul lui ?

Comentariul semnificației participării Înalt Prea Sfântului Patriarh

la **îngroparea celor doi români , morți în Spania .**

Ei bine , d-lor deputați , **este de discutat dacă** , în ce privește alte persoane ,

semnificația poate să fie complexă ; dacă , cu alte cuvinte ,

din complexul ideologiei partidului căruia aparțineau cei morți ,

cineva , prin faptul participării , **și-o însușește în întregul ei** ,

implicând și **elementele politice ale ideologiei partidului .**

" **Cu privire la exponentul suprem al bisericii ,**

mi se pare că **faptul nu poate să sufere comentarii** , fiindcă **este absolut univoc .**

Nu poate să ducă la altă interpretare , nu poate să se dea alte semnificații acestei participări ,

decât aceea al adeziunii la gest , privit în partea lui de spiritualitate creștină .

"Se pare că și d-ta crezi lucrul acesta , fiindcă nu afirmi altceva .

Pui în sens interogativ problema și apoi **tragi unele consecințe** ,

care sunt **deadreptul catastofale** , d-le Șeicaru .

D-ta vorbești acolo - atât am reținut din articolul d-tale - că dacă semnificația este aceea

care ar putea să fie , în credința d-tale , **trebuie să mergem la autonomia Bisericii ,**

la separația bisericii de Stat și așa mai departe .

"Ei bine , iartă-mă , **găsesc că serviciul cenzurii nu a greșit atunci când a aplicat suprimarea**

acestui articol . Eu cred , d-le Șeicaru , că **verva d-tale caustică și spiritul d-tale polemic**

se pot liber exercita în atâtea domenii . Ai această putință să o faci .

Menajează cel puțin capul suprem al Bisericii noastre ,

fiindcă nu va câștiga neamul nostru nimic ,

dacă băgăm pe teren politic și instituția bisericii .

Așa încât , nu este un sentiment de dușmănie care a prezidat la suprimarea aceasta , față de d-ta personal .Ferească Dumnezeu !

Nu aş putea găsi ca **singură explicație** a acestei suprimări **decât prietenia , fiindcă am voit să te împiedic de a fi autorul unei schisme bisericești "**

(Aplauze la PNL)

- Pamfil Şeicaru / replică /

[Este ironic , este şicanator, este încăpăţânat , este Şeicaru !

În rest revine cu explicațiile inițiale,accentuând faptul că ceremonia funerară nu a avut caracter politic , deci nici participarea biseicii, nici a diplomaților nu putea fi încriminată]]

Declarații la sumar / 17 febr.'37

g.) Gh.Brătianu (PNL-2) /- la Sumar - 18 febr.'37

[LD . din relatarea lui Argetoianu , rezultă că Gh.Brătianu participase la ceremonia funeabră Prin el, aluziv și vag , se dă a înțelege că ... **partidul** - și ne duce gândul la **Dinu Brătianu - nu ar fi fost informat de la guvern ... de cele ce se întâmplau ...**]

A lipsit din București și a luat cunoștință de comunicările și declarațiile făcute cu privire la **manifestațiile** ce au avut loc cu prilejul **înmormântării** celor **doi luptători români**,

Ion Moța și Vasile Marin. , căzuți pe **frontul naționalist spaniol**

și la **participarea reprezentanților unor puteri străine** la această solemnitate .

"Sacrificiul vieții pentru o idee , care în acest caz este aceea **a ordinii sociale și religioase , impune de sigur respectul tuturor;ne-am manifestat din capul locului această convingere.**

Gh.Brătianu /

[**Neamestecul diplomaților în treburile interne**]

"Aici sunt , însă, **două chestiuni distincte** .De aceea , **am constatat cu satisfacție**

că **factorii noștri de răspundere și-au adus aminte** că **este de apărât**

o demnitate națională , care **nu îngăduie nici un amestec străin** în treburile noastre lăuntrice ,

amestec care ne place a crede că **nu a putut fi în intențiunea unor diplomați conștienți**

de rolul și de menirea lor, **atunci când au luat parte la o ceremonie religioasă** ,

a cărei desfășurare nu era cu putință ,

fără autorizația și consimțământul autorităților răspunzătoare .

" **Ar fi însă bine** ca **asemenea reacțiuni** să se producă întotdeauna , în egală măsură,

față de toate manifestările ce ar putea fi interpretate **ca ingerințe în afacerile noastre interne**,

indiferent de forma în care s-ar produce , fie pe cale de manifestație publică sau publicații ,

fie de alte demersuri . **Numai în acest fel s-ar putea dovedi** că, îndrumarea politicii noastre de

Stat și a **legăturilor noastre externe** , **nu este subordonată nici unei influențe din afară** , fie

ea **germană sau sovietică , franceză sau italiană**,

ci că este determinată de interesele unei politici , integral și exclusiv românești .

Gh.Brătianu /

[**Răspunderea guvernului**]

" Dar mai este și **o altă latură a problemei** , care nu poate fi ocolită de ridicarea unor incidente diplomatice , **ale căror urmări se cer a fi bine cântărite .**

Dacă cineva are de tras consecințe , în urma evenimentelor de la sfârșitul săptămânii trecute , este , în primul rând , **guvernul însăși .**

Desmintindu-se la fiecare pas ; mereu în contradicere cu propriile sale acțiuni ,

într-o atitudine de permanentă ipocrizie față de propriul său partid

și de forțele a căror încăerare se complace a o provoca ,

el nu mai are astăzi autoritatea , nici de a menține înăuntru ideea ordinii în Stat

nici de a reprezenta , în afară , în împrejurări tot mai grele și mai turburi ,

tradiția de mândrie și conștiința de demnitate

a făuritorilor unei Români întregite și independente " (aplauze la PNL -georgist)

////////////////////////////////////

h.) C.Argetoianu (Liga Agrară) - la Sumar / 19 febr.'37

[LD : trebuie să recunosc **perspicacitate și simț " diplomatic " la Argetoianu.**

Poate că aceste sugestii, date în momente descumpănitoare...

I-au propulsat pe Argetoianu în atenția lui Carol II ,

sau viceversa, prin el , glăsuia chiar " camarila" .

Cert este că **soluția avansată de el va fi adoptată de guvern,**

și ea va diminua avalanșa de " scandaluri diplomatice" care se prăvălise , succesiv ,

prin actele sau atitudinile unor diplomați acreditați la București :

Ostrovski, Șeba , ambasadorii Italiei și Germaniei ...]

Argetoianu /

[**Cusur parlamentar**]

Mulțumește că i s-a dat cuvântul la **Sumar** , pe care nu are de gând să-l conteste .

Leagă intervenția sa de intervenția de ieri a lui Gh.Brătianu .

El nu luase cuvântul până atunci , deoarece **considera incidentul**

intrând în atribuțiile cancelariilor .

"Noi avem în **moravurile noastre parlamentare cusurul**

de a bagateliza , de multe ori , **chestiuni mari** , și **de a umfla** , alteori , **pe cele mici .**

Ce s-a întâmplat ? **Un domn [Armd.Călinescu] a pus o chestiune ministrului de externe.**

Primul ministru , **interimar la Externe [Gh.Tătărescu] a răspuns.**

"Credeam ca incidentul urma să fie considerat ca închis , cel puțin în incinta Parlamentului

Ei da, **dar noi nu suntem în Anglia , ci suntem în România**

și fiecare a trebuit să-și spună punctul de vedere .

Atâta vreme cât **am avut un tovarăș de tăcere , am tăcut și eu** , pentru că eram doi ;

Dar ieri m-a **abandonat și acest ultim tovarăș,**

dl Gh.Brătianu , care și-a spus și el punctul de vedere **Am rămas astfel singur.**

Și cum **nu vreau să am aerul că mă codesc și că nu îndrăznesc** să-mi spun părerea

- ceea ce nu este cazul de loc - să-mi îngăduiți

să-mi **spun și eu cu câteva cuvinte** asupra acestei chestiuni ."

Nu are de gând **nici să atace guvernul, nici să pună gaz pe foc.**

Argetoianu /

[**Greșala diplomaților**]

"Două **lucruri** sunt certe în incidentul de sâmbătă :

primul , acela că domnii reprezentanți ai unor puteri străine au comis o greșeală ,

asistând la o manifestare politică internă românească ;

al doilea, tot așa de cert, este că demnitatea noastră națională - găsesc eu -

nu a fost întru nimic atinsă sau jignită.

Eu cel puțin vă mărturisesc că **demnitatea mea** - și mă consider tot așa de bun român

ca oricare dintre dvs - **nu a fost atinsă .**

[**varianta diplomatului german**]

... Din ce-i relatase un domn [**Gh.Brătianu care fusese la ceremonie ?**] , **diplomații fuseseră**

invitați [de cine ?] la sosirea sicriilor în Gara de Nord,

să participe la slujba de la biserica Sfântul Ilie din Capitală

și la **înhumarea de la Bucureștii Noi ;**

dându-și seama că acestea **reprezentau manifestări de ordin politic,**

ar fi refuzat să participe la ele , și ar fi dorit să meargă doar la biserică ,

pentru a aduce un omagiu celor doi tineri căzuți într-o luptă

pe care Statele lor o îmbrățișaseră oficial ;

omagiu cu atât mai justificat , spunea diplomatul german , cu cât la trecerea prin Berlin ,

aceste sicrie au fost în special onorate de șeful Statului german .

Din această versiune , **reiese intenția de a nu se amesteca în treburile interne.**

S-ar putea , totuși , obiecta că **au o vină mare** , pentru că este știut că

un diplomat nu poate primi invitații oficiale , decât transmise prin canalul

Ministerului de Externe sau prin Casa Regală .

" **Prin urmare , greșala d-lor este netă și nu poate fi tăgăduită . "**

Dar ... " Putem noi admite ca **din cauza erorii a doi agenți acreditați la noi ,**

să ne încurce pe noi în raporturile noastre cu țările străine ?

Cred că nu , și atunci problema se pune cu totul altfel. "

Argetoianu /

[**Răspunderea guvernului**]

S-a răspândit zvonul că prin angajamentul pe care l-a luat , Gh.Tătărăscu sau obține satisfacție de la cancelariile statelor implicate , sau pleacă de la guvern .

" **Găsesc că este iarăși o eroare** " . Ar fi un amestec străin în afacerile noastre interne , **dacă un guvern ar putea să cadă din cauza unui act greșit a unor agenți diplomatici ! ar fi o capitulare față de o intervenție străină !**

El găsește că greșala guvernului constă în faptul că

" **s-a transportat un incident de pe un plan secundar , pe un plan principal** "

și este de datoria d-lui Tătărăscu să readucă acest incident

de pe planul acesta "principal", nu pe plan " secundar" , ci **pe " al treilea plan "**

Argetoianu /

[**Răspunderea ministerului de Externe**]

" D-lor deputați, **Parlamentul țării, Țara , opinia publică , nu se pot interesa de soarta a doi agenți diplomatici .**

Aceasta este o chestiune de ordin personal, care **va fi rezolvată** cum va fi mai bine pentru interesele fiecărei țări , **de cancelariile respective .**

" Eu cred , însă , că **este interesul nostru , să nu se mai lege politica noastră externă de acest incident și să nu fim obligați să îndrumăm politica noastră externă , după cum un agent sau un alt agent diplomatic face sau nu o greșală ."**

El crede că acest incident va fi astfel închis, și că țara va rămâne la relațiile la care ajunsese înainte de incident(**aplauze la P.Agrar**)

////////////////////////////////////

i.) **D.luca (ministru Interne) / răspuns lui Lunian (p. 1115 -1116) / 19 febr.'37**

[**LD , 29 oct. 2003 .** **Violența și asasinatul - arme de luptă în practica Gărzii de Fier.**

Inovație ? Contaminare ? Import .. de la cine ? Specific tinereții ?

Contra-răspuns la ignorare și persecutare ? Cui aparține vinovăția , începutul ?

" Fenomenul Pitești" , înainte de Pitești ; nefuncționarea mecanismelor și instituțiilor de stat; complicități - compromisuri - consecințe]

D.luca / 19 febr.'37

[**Poliție "particulară" ?!** - răspuns lui Gr.Lunian]

[**"Inchiziția" Gărzii de Fier : cazul studentului Rădulescu**]

"D-lor deputați, în ședința de alaltăieri , **dl deputat lunian** , luând cuvântul în chestiunea în care a venit și astăzi dl Argetoianu, **a strecurat următoarea informație :**

< D-le ministru de Interne, în zilele din urmă s-au petrecut lucruri foarte grave pe care nu se poate să nu le cunoașteți. Avem în țară la noi , în afară de poliția de Stat , care nu funcționează decât ocazional o poliție particulară care are un cabinet de inchiziție și în care a fost adus - ca să vă complacă - însuși șeful tineretului dvs.liberal [-----] citiți articolul publicat în " Românul " [-----] >

" Dlor, cred că **nu există nimeni** , nu în lăuntru Parlamentului , nu pe banca ministerială, dar în lăuntru țării, **să nu reprobe un asemenea fapt odios** , fiindcă , în ce privește faptul , **trebuie să recunosc** de la această tribună , **că dl. lunian n-a adus o informație greșită , căci faptul s-a petrecut (exclamări)**

"Unde greșește dl lunian, este acolo unde învinovățește poliția că nu-și face datoria decât în mod ocazional și deci, implicit , unde mă învinovățește și pe mine , ca ministru de Interne, care am în subordine acest organ.

"Aș fi răspuns chiar de atunci , întrucât faptul era prea grav . ,

fiindcă este un fapt care se petrece **pentru prima oară la noi în țară,**

și suflul și **moravurile poporului nostru nu se împacă cu asemenea acte .**

" Dar eu , **dacă nu am răspuns alaltăieri** a fost , d-lor deputați- și o să-mi justificați tăcerea de atunci - pentru că **nu puteam prinde pe cei vinovați ,**

dacă ași fi mărturisit gândul și măsurile care ar fi pus în gardă pe cei urmăriți.

Am adus cazul azi pentru a vă arăta **ce s-a făcut** în această chestiune .

Și fiindcă vorbim de fapte grave și ca să vă arăt monstruoșitatea acestui fapt, vă voi citi declarația însăși a victimei .

" La început, **am fost informați**, la Ministerul de Interne, de câțiva prieteni ai d-lui **Rădulescu, student la Drept**, că de unde până în seara acelei zile erau împreună cu toții , au văzut că **de 2 zile unul dintr'înșii nu mai apare de nicăeri** .

Poliția, sesizată de noi, fiindcă **acest caz a fost adus la cunoștința dlui** subsecretar de Stat **Bentoiu**, de prietenii lui Rădulescu , **a pornit cercetările** ca să se afle unde se găsește Rădulescu . S-au făcut **investigații : întâi la domiciliul lui** , cum era și firesc, apoi **la rudele lui, la cunoștințele lui**.

Toate informațiile pe care le aveam , **coincideau** cu ceea ce afirmau prietenii lui Rădulescu , și anume că **acesta a dispărut** .

"Ni s-a dat , la un moment dat , **o informație** că **ar putea fi în casele bănuitorilor agresori** .

S-au făcut **imediat percheziție în toate aceste case** , din nenorocire, mai au și titlatura de **<cămin>** ! **Căminele** acestea **studentești** , pentru care s-au făcut **atâtea sacrificii** , **clădite din banul public**, cu scopul de a înlesni **studentilor săraci** , **să poată găsi un adăpost** , **s-au transformat în localuri politice** și în localuri, după cum veți vedea, din declarația însăși a victimei , ce fel de politică se face : **politica violenței și a terorii."**

D.luca / 19 febr.'37

[**Competențele Poliției și ale Justiției**]

" **După câteva zile** de cercetări, **a apărut victima** , **studentul Rădulescu** , **care la început nu vrea să declare nimic**,

dar, deoarece **prietenii lui insistau că a fost sechestrat și bătut** , **am sesizat Justiția** care a dat chestiunea în cercetare d-lui **procuror Prosper Constantinescu** .

Acesta a chemat imediat pe Rădulescu și l-a întrebat : **< unde ai fost ? >**

Dar Rădulescu nu a vrut să declare nimic, nu pentru că nu s-a întâmplat, ci **de groază** . **Am cerut atunci personal** d-lui procuror **să cheme un medic**, să vadă **dacă are urme de lovituri și violențe**.

" **Medicul a constatat o stare extrem de garvă** , iar Rădulescu silit să declare **ce s-a petrecut cu el**, pentru ca **țara să știe ce mentalitate se încearcă să se întroneze**

în viața noastră politică , voi citi această declarațiune în întregime **ca să o reprobăm cu toții așa cum e cuvine "** (**apluze la PNL**)

-**N.Simionescu** (PNȚ? PNL ?) : **Nu reprobări, sancțiuni !**

-**D. luca** : D-le Simionescu, dacă dvs bănuieți că eu, **cu răspunderea pe care o am, ca ministru**, și **cu răspunderea ce am când aduc în fața Parlamentului** , nu sunt pătruns , așa cum am datoriu, de **nevoia sancționării unor asemenea fapte** , atunci **întreruperea dvs. își are locul**. **Cât mă cunoașteți însă, nu puteți bănuieți la mine că aș fi absent de la această datorie.**

-**N.Simionescu** : Dle ministru, **sunt convins de sinceritatea dvs,**

dar sancțiunile nu le aplică Ministerul de Interne, le aplică Justiția.

-**D.luca** : **Eu am încredere și în justiția țării, care în atâtea rânduri și-a făcut datoria.**

-**N.Guranda** (?) **Zeci de procese** s-au intentat , și **nici o condamnare nu s-a dat !**

-**D.luca** : " **Toate întreruperile acestea , sunt justificate** de durerea de care suntem cuprinși cu toții că în **țara noastră se pot petrece asemenea fapte , pe care nu le-a cunoscut neamul nostru .**

-**N.Georgescu -Tulcea** (PNȚ) : **Cine le-a tolerat ?**

D.luca / 19 febr.'37

[**Declarația studentului Rădulescu**]

[**Sechestrarea și torturile aplicate de legionari**]

R : < În seara zilei de 26 ianuarie , am fost prins de numeroși membri ai fostei Gărzi de Fier și dus la sediul , în str. Imprimeriei nr 3, în casele d-lui general Cantacuzino -Grănicerul ... >

-**Voce PNL** : Halal să-i fie !

R : <...în fața Ministerului Lucrărilor Publice .Am fost văzut de dl Constantin Pârnelci , student, cum eram dus cu forța . Temându-se de o descindere a autorităților ... >

-**luca** : **Va să zică cei ce fac infracțiuni știu să se teamă de autoritate** și știu că **autoritatea nu este**, cum a spus dl Lunian, numai ocazional la datorie, **ci este permanent la datoria sa.**

R : < **Temându-se de o descindere** , m-au dus la **Căminul mediciniștilor, camera 65** .
Aici am fost torturat pentru a mi se smulge diverse declarațiuni ,
de pildă : cine este autorul manifestului . . . >

-**luca** : Fiindcă trebuie să vă spun că **ura contra acestui Rădulescu s-a născut din faptul că, cu toate multiplele publicațiuni și scrisori de amenințare** , care pornesc din **această stradă a Imprimeriei** , un grup de tineri , care nu înțelegeau să oprime opinia nimănui, **dar** înțelegeau să fie **protestatoare împotriva mijloacelor de violență**, și-au permis ca **studenți** să spună : < **noi să nu ne lăsăm îndrumați pe drumul cel greșit , să facem politică și noi studenții** - spuneau ei - **dar să o facem pe aceea permisă de legile țării și de moravurile acestui popor** > **Acest manifest a supărat pe adversari**. Cu privire la **autorul acestui manifest se cereau declarații lui Rădulescu** :

R : < **Unde locuiește dl Amedeu Bădescu ?** >

-**luca** : Acesta era al doilea prieten căruia **trebuia să i se aplice pedeapsa sechestrării** .

R : < **Ce amestec are guvernul în mișcarea noastră de organizare ?**

Efectivul și programul nostru de viitor .

În tot timpul acestei nopți de iad, cât am fost în mâinile lor, nu conțineau cu insultele la adresa primului ministru , izbucniri de ură cu privire la frunzașii partidului, cărora li se imputa moartea și schingiuirea mai multor legionari.

Nici marii noștri morți nu erau cruțați de insulte .Astfel Ionel Brătianu era învinuit și blamat pentru că, prin Constituție, a înlesnit invazia semită.

După ore de torturi , lovituri , amenințări cu cuțitele și revolverele, mi s-a spus să aștept verdictul Căpitanului .

Toată vremea mi se striga : trădătorule , liberalule, democratule , cum mi s-ar fi spus : hoțule, criminalule.

Înspre ziuă, mult așteptatul verdict sosi : 26 lovituri cu funia udă și împletită în opt . >

-**luca** : " **Tribunalul studenților din Căminul mediciniștilor aplică studentului Rădulescu verdictul : 25 de lovituri cu funia udă și înodată , ceea ce s-a executat cu promptitudine .**

-**Voci** : **Rușine !**

R : < **Mi-am pierdut cunoștința de mai multe ori .Readus în simțiri, iar începea ploaia de lovituri . Când, în sfârșit, s-au terminat loviturile, mânănu știu de ce îndemn divin, m-am repezit și mi-am sărutat călăii . >**

-**luca** : **Pricepeți starea acestui nenorocit om !**

R : < **Imediat, cu capetele plecate în pământ, au ieșit afară.**

Înainte de a pleca, mi s-a spus să nu mai activez în Partidul Liberal,

sau să activez , dar , în fond, să nu mai fiu liberal

și să mă înscriu în Asociația Prietenilor Legionari . > [-----întrerupere -----]

R : < **De asemenea mi s-a spus că în cazul când voi spune ceva autorităților sau colegilor despre cele întâmplate , îmi voi risca viața. >**

D.luca / 19 febr.'37

[**"Disfuncționalități în colaborarea dintre instituții**]

-**Mișu Slăvescu (?)** : **Căminul acela este închis** sau este **tot deschis ?**

-**D.luca** : De ce mă întrebați pe mine ?

-**Slăvescu** : **Sunteți reprezentantul guvernului** .Cred că vorbiți în numele guvernului (**sgomot, întreruperi, vociferări**)

-**luca** : " Dlor deputați, eu cred că **această chestiune**, care poate înfățișa opiniei publice anume **metode necunoscute încă tuturor, merită** din partea onoratei Adunări, **ascultare .**

Eu nu spun că din relatările , care se fac aici, **nu se nasc mai multe probleme**

și deci nu se pot pune mai multe întrebări. **Dar lăsați să arătăm țării întâi, noi, aceștia , care cu mijloacele noastre am putut descoperi faptele ,**

care se pun în sarcina celor care veți vedea mai la urmă că vor fi sancționați

-**I.Manolescu -Strunga** (PNL-2 ? **Chestiunea aceasta datează de 3 ani** , nu de astăzi .

[**Justiția...**]

-**Luca** : " Față de această declarațiune, **se înaintează cazul spre cercetare d-lui judecător** de Instrucție **Mitulescu**, și dl judecător de Instrucție , sâmbătă- rețineți , abia sâmbătă - **lansează mandat de aducere** în **contra a trei agresori** , declarați de victimă .
Trebuie să vă mărturisesc că poliția a întâmpinat o mare greutate în executarea acestor mandate, pentru că l s-au dat niște nume fără nici o adresă , fără nici o indicației precisă , ceva vag ; iar ca adrese , la cămine sau la vreuna din facultăți .

În aceste timp de trei zile s-a produs cuvântarea d-lui Iunian [17 febr.]

[**Administrația universitară**]

"**Am pornit cercetări** .Și aici nu mai este vorba nici de legionari, nici de prietenii legionarilor, este vorba de organele oficiale . Ni s-a spus că unul din ei ar avea sediul în căminul condus de dl Gheață , **căminul Matei Voevod**. Ne-am dus acolo și însuși **dir. căminului ne-a spus : < acest domn nu stă aici >** Ne-a dat indicațiunea **să mergem la Academia de comerț**. Dar acolo, **secretarul Facultății mărturisește : < Noi avem doi Popești , unul este Popescu V.Vasile și altul Popescu C. Vasile .Unde stau, nu știm, la cursuri nu vin.>**

Vă spun aceste amănunte - care , recunosc, n-au ce căuta în această discuție - numai **ca să dovedesc nevinovăția organelor oficiale** , și sunt dator să fac aceasta , fiind vorba de **colaboratorii mei , de organele de poliție**, pe care **nu pot să le las învinovățite pe degeaba**.

Vă mărturisesc că în **fiacre zi chemam polițiștii** la telefon , de câte cinci șase ori , și întrebam : **< Ce se mai întâmplă în cazul Rădulescu ?>** Deci nu dormeam ; îmi făceam datoria .

[**Prefectura poliției**]

"**În fine, astăzi pot veni în fața Camerei să spun că i-am arestat "**(**vii aplauze, bravo, la PNL**) **I-am găsit ascunși tot la căminul mediciniștilor**, unde am făcut o **perchezeție** astă noapte la 2 jumătate , cu ajutorul **aparaturii de cercetări** al Prefecturii poliției Capitalei, și am pus mâna pe doi dintre ei . **Este un început** .

DI Simionescu -Bârlad spunea adineauri : **nu este suficientă măsura dvs , mai trebuie să se adauge și alte măsuri** .

-**N.Simionescu - Bârlad** (PNL -2 ?) : **Cred că nu este prudent să mă provocați (exclamări)**

-**D.Luca** (ministru de Interne) : " D-lor , eu trebuie să **vă mărturisesc un regret** Eu, în această chestiune , **ca parlamentar , aș înregistra declarația ministrului, bazată pe acte, bazată pe corectitudine, și pe conștiința pe care trebuie să o aibă , atunci când vorbește Camerii și țării,**

și n-aș emite nici o părere , în sensul acela , **că se poate ca o autoritate să lipsească de la datorie , căci aceasta ar constitui o primă încurajare a acelor care , în disprețul autorității , își permit acte de teroare ca acesta.**

Vă rog, deci, **să nu rețineți ceea ce a spus dl Iunian, că poliția a lipsit de la datorie. Ea a fost prezentă la datorie , și cu mijloacele pe care le-a avut , a ajuns la rezultatele pe care vi le-am arătat . Sunt sigur că Ministerul Justiției și organele ce depind de el , vor colabora în așa măsură cu noi , încât prin sancționare exdemplară , să facem să dispară ceea ce azi , în țara noastră nu este decât un trist început , și care trebuie înfrânt din primul moment " (aplauze la majoritate , PNL)**

////////////////////////////////////

j.) **Grigore Gafencu (PNT) , Senat / 18 , 19 febr.'37 ?**

[**LD : nu am uramrit dezbaterile de la Senat, unde ministrul Antonescu a făcut o Declarație . Am acest fragment din intervenția lui Gafencu care ... denotă închiderea incidentului]**

Gafencu /

[**Rezolvarea incidentului diplomatic**]

" Dle președinte, d-lor senatori, **am ascultat declarațiunea d-lui ministru** al Afacerilor Străine, am ascultat de asemenea **declarațiunile guvernului german** , ale **guvernului italian** și ale **guvernului portughez** .

Luăm act că, **față de reacțiunea hotărâtă a opiniei noastre publice,** **ni s-au dat unele lămuriri** , cu caracterul unei manifestațiuni care ne-a surprins,

cât și cu privire la **intențiunea acestor puteri** - Germania și Italia -

de a nu se amesteca în treburile noastre interne .

Dorim, d-lor senatori, și noi , să păstrăm cele mai bune relațiuni politice și economice , atât cu Germania , cât și cu Italia

.Dealtminteri, **aceste relațiuni, folositoare și nouă , și acestor două puteri, nu au fost puse nici o dată în discuție.**

Ne dăm însă seama , că **bunele noastre relații cu Statele străine, depind de hotărârea și de sinceritatea cu care vom respecta , și unii și alții, drepturile și prerogativele de suveranitate ale Statelor noastre .**

Avem conștiința că , **în aceste vremuri , când curentele de idei , de simpatii , și uneori de interese , trec atât de ușor granițele , ori și ce slăbiciune** poate face **dintr-o țară pașnică , în câmp de luptă între frați, în dauna și spre ruina acestei țări,** în primul rând, **în dauna și spre ruina țărilor vecine și a păcii generale .**

De aceea, suntem hotărâți să ne ferim de asemenea slăbiciuni . "

Gafencu /

[**Politica de pace a României**]

" **Așezăm voința noastră de pace , de pace internă ca și de pace în afară, sub oblăduirea simțământului nostru de desăvârșită neatârnare națională , simțământ împărtășit de toți Românii , fără deosebire de păreri politice.**

" **Și cerem Statelor , care vor să trăiască cu noi , cum dorim și noi, să trăim cu ele, în bună pace și înțelegere , să dovedească că știu să prețuiască acest simțământ .**

Gafencu /

[**Răspunderea guvernului**]

"Cu aceste observări , se încheie creditul pe care , din patriotism , vi l-am acordat , d-lor miniștri, pentru a vă înlesni să ajungeți la deslegarea acestui regretabil incident .

" **Cercetând împrejurările în care acest incident s-a putut ivi, întârzierea pusă în rezolvarea lui,**

declarațiile atâte de categorice ale d-lui președinte de Consiliu, angajamentele solemne pe care le-a luat și care păreau că izvorăsc dintr-o conștiință asupra căreia apăsa sarcina unor atitudini șovăitoare și nelămurite .

Cercetând de asemenea rezultatele la care s-a ajuns, constatăm :

Politica guvernului , neprevăzătoare în fapte , șovăitoare în acțiune, extrem de energică doar în cuvinte , întreține anumite stări dăunătoare , atât autorității Statului înăuntru , cât și prestigiului în afară .

Ordinea nu se apără prin zvâcniri sau porniri trecătoare și ușuratece , oricât de solemn ar fi exprimate . Ea se apără prin atitudini statornice și printr-o acțiune măsurată , susținută și unitară ,

care impune celor din afară , ca și celor dinăuntru, respect față de Statul nostru "

////////////////////////////////////

Incident diplomatic - înmormântarea lui Moța și Marin / 16 -19 febr.'37

11.) CCGiurăscu (PNL-g) , Interpelare :Români de peste hotare (- I -) 25 febr.'37

(DAD, MO 34, șed. de joi, 25 febr.'37, p. 1548 - 1554)

[LD : Pentru a-și putea dezvolta interpelarea ,la **26 nov.'36** , Giurăscu solicitase **urgența și ceruse** celor trei ministere -Externe, Domenii, Justiție -

dosarele referitoare la colonizarea românilor, între nov.'33 - nov.'36

La interpelarea lui Giurăscu, s-au asociat încă **6 deputați.**

Este cea mai **sistematizată , documentată și amplă** expunere privind **problema românilor de peste hotare .**

CCGiurăscu plătește tributul corespunzător momentului conjunctural concret : fiind abia febr. '37 , speranțele și îmberile se îndreaptă spre partidele naționaliste "legale" și "antiliberal-guvernamentale " : PNC , Frontul Românesc.

Peste doar câteva luni , va încheia pact electoral de " neagresiune " cu **Garda de Fier și PNT** , tot pentru răsturnarea liberalilor de la putere . Pentru ca , el personal, după doar câteva săptămâni, să se despartă și de Gh.Brătianu și să devină " **carlist**" . Aceasta a fost traiectoria lui individuală.

Dar până atunci... febr.'37 ...] Doc.integral . fișier **I. Români peste hotare**

Sublinieri, colorări, supratitluri, comentarii **LD** :

- ▣ **Neglijarea crasă a problemelor demografice**
- ▣ **Nepublicarea rezultatelor recensământului din 1930**
- ▣ **Necunoașterea elementului românesc din afara granițelor .**
- ▣ **Români : Un.Sov., Iugoslavia, Bulgaria, Grecia, Albania, Ungaria, Cehoslovacia**
- ▣ **Români în afara hotarelor : statistici, profesii**

CCGiurăscu / 25 febr.'37

▣ **Desnaționalizarea Românilor de peste hotare .**

" D-lor , odată stabilit numărul elementelor românești din afara hotarelor și îndeletnicirile lor, dați-mi voie să vă arăt acum **soarta care așteaptă pe acești Români**, să vă descriu **tabloul acestor frați de dincolo de graniță**.

O afirm : cea mai mare parte a acestor elemente sunt supuse ,

într-un timp mai scurt sau mai îndelungat , desnaționalizării.

"În Peninsula Balcanică, noi am avut în veacurile trecute mase mult mai importante de români , **decât există astăzi. Au fost centre unde noi eram în număr covârșitor.**

Astăzi nu mai există decât amintirea vremurilor acelea.

Frații noștri de dincolo, au dispărut în mijlocul populațiilor dominante majoritare, **au**

devenit greci, sârbi, bulgari. Cine cunoaște cât de cât istoria neamului nostru,

știe de **marele mase de Români care au dispărut în decursul timpului în Peninsula**

Balcanică , aceasta într-o vreme - și insist asupra faptului -

când nu existau preocupări naționaliste .

Statul turcesc n-a urmărit să asimileze populațiile de alt neam .

Se cunoaște doar **toleranța pe care o aveau autoritățile turcești în această privință**

Pe ei nu-i preocupau asemenea probleme.

Astăzi, d-lor, cu statele moderne, cu mijloacele de care dispun aceste state moderne,

cu administrația , cu școala, cu măsurile economice pe care le pot lua,

ritmul desnaționalizării elementelor românești din afara hotarelor

va fi mult mai viu . Și cred că **nu exagerez afirmând că, în câteva decenii,**

s-ar putea întâmpla ca acolo, unde astăzi încă sunt importante centre românești,

să nu mai existe decât amintirea fraților români ,

ca ei să se topească în masa înconjurătoare .

-N.Batzaria : Din nenorocire, foarte adevărat .

-CCGiurăscu : Și tocmai acest lucru mă face să **dau dezvoltare acestei probleme**

și să atrag atenția celor care au răspunderea ceasului de față ,

asupra **soartei nenorocite care așteaptă pe românii noștri din afara hotarelor.**

Prin urmare , **ce este de făcut cu aceste elemente românești din afara hotarelor ?**

Putem noi să îngăduim ca, sub ochii noștri ,

mai bine de 1 milion de Români să dispară ? Suntem noi așa de bogați în ce privește

populațiunea , numărăm peste 100 de milioane , cum numără rușii, sau americanii , încât să

ne permitem această atitudine de desconsiderare

a elementelor românești din afara hotarelor ? "

CCGiurăscu / 25 febr.'37

▣ **Necesitatea colonizării lor în România**

" **Suntem un popor de 15 milioane numai de Români** , la care se adaugă

apoi minoritățile. Ei bine, d-lor, **eu afirm că nu trebuie să ne fie indiferent**

nici măcar un singur suflet de Român , care ar dispărea ,

care ar fi asimilat de celelate naționalități, **pentru că acest Român poate să fie mâine**

o putere economică , artistică, gospodărească , de primul rang ,

care să contribuie la întărirea neamului nostru . Și atunci, dacă aceasta este situația ,
**altă soluție nu există în ceea ce privește Românii din afara hotarelor
decât colonizarea lor treptată , înăuntrul hotarelor Statului nostru "**

[-----]

CCGiurăscu / 25 febr.'37

▣ Nedepășirea ariei normale a românismului

▣ Transnistria ? -Nu ! ; Vidinul ? Nu !

[LD : această idee am expus-o eu basarabenilor în 1991 , și au sărit în sus ,că ei
nu renunță la Transnistria că ... acolo este partea **cea mai dezvoltată** economic
a Moldovei ; că acolo sunt **cei mai mari patrioți** etc etc...]

" Pentru că , d-lor, cred că sunt în asentimentul dvs , **nu ne putem gândi
să întindem hotarele dincolo de Nistru ,să trecem peste Nistru în Rusia .**

Este un lucru care mie mi se pare din **punct de vedere antropo -geografic
o imposibilitate. Am depăși limita unei arii normale.**

" Iarăși, **să nu gândim să ne întindem în regiunea Vidinului**

- **Nichifor Robu** (PNC) : " Dacă bolșevicii au recunoscut
o republică moldovenească, noi suntem în drept să o cerem "

- **CCGiurăscu** : D-lor, problemele sunt mult mai complexe .

Evident că **există o republică moldovenească** și
sunt **mase românești și pe țărmul drept al Dunării.**

Eu socotesc , însă că **avem datoria să consolidăm , să întărim
ceea ce este înlăuntrul hotarelor noastre .**

Și așa **avem destui dușmani** . Vă îchipuiți **ce s-ar spune în presa** din toate părțile
**că Românii nutresc visuri imperialiste , vor să se întindă până la Odesa ,
să cotopească malul stâng al Nistrului , să se întindă dincoace, în Balcani ,
pe o suprafață considerabilă !** [----- finis paranteza -----]

" **Eu socotesc** că un lucru mult **mai gospodăresc , mai înțelept,**
ar fi să aducem aceste elemente din afara hotarelor , **să le aducem înlăuntrul lor ,**
începând cu **cele mai primejdute** , fiindcă și în ce privește gradul de urgență
a primejdiei , este o scară întregă .

Cei mai primejduiți sunt, incontestabil, **cei din Macedonia** , **cei din sudul Peninsulei
Balcanice** . Cei mai puțin primejduiți sunt aceia care au legături imediate, directe , cu hotarele
noastre , unde fenomenul de osmoză etnică poate avea loc , întâmp ce acest fenomen este
exclus pentru teritoriile îndepărtate , cum este Macedonia...

-**Nichifor Robu** : Dar cele **12 comune de Români din Istria ?**

-**CCGiurăscu** : ... ca să nu mai relev acest **fragment etnic** ,
care este și **mai îndepărtat decât Românii din Macedonia . "**

[-----]

CCGiurăscu ,**Octavian Goga** / 25 febr.'37 (p. 1551-52)

▣ Zone recomandate pentru colonizare

▣ Penetrația evreească

[LD :**CC Giurăscu** pășește pe pământ " minat " . Va fi secondat de **Octavian Goga** .
Off-ul lui Goga cu **revizuirea cetățeniei** izvora din această aberație demografică,
și își avea începuturile din timpul Conferinței de pace (statutul minorităților) ,
apoi din timpul când era ministru de Interne , în guv.Averescu .

Ambii invocă **studii dedicate problemelor demografice** (**Nicolae Iorga, Popa Liseanu ,
Romulus Seișanu , Leontin Iliescu**) ,

în care se ridică " problema " , dar " rezolvarea " ei se bate cap în cap :

să nu se atingă de pământ , să fie aduși coloniști români de peste hotare (Giurăscu) ;

să se ocupe de agricultură, nu de comerț și meșteșuguri(lorga) ,
să se folosească **ghilotina cu vapori**(Barta Mikloş - Goga) ;

[LD : 31 oct. 2003 .Ştiu că subiectul este " delicat" , ştiu că subiectul a fost și a rămas "tabu" ,
în epocă și mai târziu. Eu însămi am simțit-o , când am fost la colocviul de istorie de la Ierusalim
(1985) Ca o coincidență, la TVR-2 ,în seara asta , este o discuție despre " **holocaust**" ,
despre " **șoah**" Istoricii **Carol Iancu** (prof.univ.la Montpellier) **Alexandru Stoenescu și Lia Benjamin ...** despre **Comisia mixtă rom-esraelită** ,
înființată recent , la inspirația lui Ion Iliescu și Elie Wisenthal ...]

- **CCGiurăscu :** " Da, d-lor, **necesitatea colonizării** acestor Români din afara hotarelor **se pune într-un grad urgent**. Pământul țării noastre în momentul de față
comportă **anumite zone și anumite centre** , în care **populația românească**
se găsește **într-o situație defavorabilă** .

Frunteria de nord, Bucovina - Moldova de miază-noapte - Maramureș -

unde **populația românească** , de vreo 200 de ani ,
este în **continuu regres**, în defensivă ...

-**Octavian Goga : Pe vremea războiului** (ofensiva lui Brusilov) ,
s-a făcut **o deplasare de populație semită** , care a trecut **din Galiția în Maramureș**
și până în sudul Ardealului. Și, în vreme ce în **Cehoslovacia și Iugoslavia** ,
s-a acordat **cetățenia** celor ce s-au găsit **pe teritoriile lor în 1914**,
România a fost silită să accepte ca cetățeni , pe toți cei ce s-au găsit
pe teritoriul nostru în **1919, la tratatul de pace !**

Când el a fost ministru de Interne , a trimis în **Maramureș un general** să cerceteze
fenomenul, **și a constatat peste 65.000 evrei galițieni stabiliți numai în acel județ**,
(" **veniți cu o căruță de peceți și cu o căruță de bilete de identitate** ")

Deci **noi pierdem și din cauza acestei constante infiltrații a elementelor străine...**

- **CCGiurăscu :** La informațiile așa de prețioase pe care ni le-a dat dl Goga, eu voi adăuga
câteva cifre cu privire la situația satelor din Maramureș .

Dă informații dintr-un **articol al unui profesor** [LD .fără să-i dea numele !]
care a făcut un **studiu demografic în jud.Maramureș**.

Com.Leordeni , sec. XVIII numai **3 evrei** ; **astăzi sunt 391** ;
la **Șieu** , **era 1 evreu** ; **astăzi sunt 258** ;

În celelate comune ,din Maramureș , situația este următoarea :
724 (Petrova) , **704** (Poienile de sub munte) , **1.092** (Ruscova)
232 (Repede) , **581** (Vișăul de Jos) , **600** (Vișăul de Mijloc) ,
3.848 (Vișăul de Sus) , **2.895** (Borșa) , **1.154** (Moisei)

-**Nich.Robu :** Care este satul **deputatului Schmuck?**

-**CCGiurăscu :** Are toată lista, dar este inutil să mai continue...

Aceasta era situația din sate , nu din orașe !

Satele Maramureșului , pline de "populație străină " .

" Același lucru se întâmplă în **Nordul Basarabiei , în nordul Moldovei**
dintre Prut și Nistru , unde are loc **o înaintare neconținută a elementelor alogene** ,
a evreilor și rutenilor. Voi adăuga că **aceste elemente acaparează proprietățile**,
pun mâna pe moșii, pun mâna pe bunurile imobiliare, urbane ,devin proprietari
și merg până acolo încât ajung și ciobani la stânele din Maramureș și din Bucovina!" (**exclamații pe unele bănci**)

-**O.Goga :** "D-le profesor, **este așa de tristă povestea aceasta** , încât nu mă pot opri , ascult cu
foarte mare interes cuvântarea dvs, și cred că **faceți un mare serviciu conștiinței românești**
prin această cuvântare - dar nu mă pot opri
să vă mai completez în anumite chestiuni .

Dvs socotiți ca foarte prețioase mărturiile străine .Și este adevărat că mărturiile străine , când
este vorba de noi, sunt mai prețioase fiindcă par cu totul obiective.

Pe vremea Ungurilor , **prin anul 1905**, vorbind de **stările din Maramureș**,
un gazetar , unul din marii scriitori , dar cel mai de seamă publicist al ungarilor în acea vreme [**Barta Mikloş**] , a scris **o carte, ocupându-se de penetrația și exploatarea evreească în**
Maramureș. Cartea se cheamă "**În țara cazarilor**" ,o carte de vreo 300
de pagini, pe care ar fi bine s-o traducem în românește .

Și acest scriitor ajunge la o constatare că **populația băștinașă românească este exploatăată la fiecare pas, și că Români de acolo sunt pur și simplu elemente autohtone care mor, se întinde deasupra lor, rețeaua morții.**

Și adaugă el, ungurul, că **dacă ai vrea să te călăuzești de principiul dreptății imanente, procesul de reparațiune ar trebui să fie introdus acolo prin instalarea unei ghilotine cu vapori ? (ilaritate)**

lata, prin urmare, că **acest scriitor spune că ar trebui o ghilotină cu vapori ca să distruge în Maramureș pe acești exploataatori ai poporului român.** (aplauze la PNC)

-CCGiurăscu : "D-lor deputați, **primejdia stă în faptul că aceste elemente alogene devin proprietarii pământului**. Eu socot că aici e **unul din faptele cele mai grave**, când aceste elemente străine ajung să devină **proprietari de pământ**, care **este baza oricărei averi** .

Acesta înseamnă că **dislocarea elementului românesc se va face în condițiuni din ce în ce mai ușoare** . Am spus-o, avem de a face cu **păștori, cu ciobani străini în Maramureș, și în Moldova** chiar .

Cunosc personal cazuri în **județele Dorohoi și Botoșani** , în care aceste elemente **strâng oile românilor** , fac tot ei **cașul, brânza** , și dau la sfârșit , o parte.

" În acest stadiu se găsesc **urmașii răzeșilor din țara lui Ștefan cel Mare al Moldovei !** De altfel, de ce nu ar face-o, dacă **se găsesc glasuri** , chiar între cei care au mari răspunderi în această țară, **care-i îndeamnă să se apuce de agricultură ?** [**șah la Iorga !**]

"Am citit , spre marea mea mirare și surprindere , un pasaj în ziarul "**Cernovitzer Allgemeine Zeitung** " , cu data de **24 august 1933** , următoarele cuvinte , spuse de unul din cei mai importanți factori ai vieții noastre de astăzi : < *Die Juden sollen Agrikultur* > adică , pe românește , < **Evreii trebuie să facă agricultură sau să-și clădească existența lor pe alt câștig. Pentru negustori și meșteșugari nu mai este loc .** >

- **Voci PNC** : Cine spune asta ?

- **Giurăscu** : Prefer să nu mai spun cine afirmă acest lucru , fiindcă **și-a călcat idealul pentru care lupta în tinerețe** .

-**Goga** : Este român ?

- **Giurăscu** : " **Este Român; din nefericire , este profesorul Nicolae Iorga** .

(**rumoare**) lăta dlor, cuvinte rostite în 1933 "

" Prin urmare , **primejdia este mare** , pentru că **sunt îndemnați chiar să se apuce de agricultură** . **Dar alarma s-a dat și este o datorie pentru mine să relev numeroasele articole ce apar în presa care simte românește** .

[-----]

CCGiurăscu / 25 febr.'37

▣ **Primejdii** : secui, ruși, tătari, găgăuți, bulgari, turci ...

[**LD : atenție !** prin această optică ,se poate ajunge la tot felul de " îndreptățiri" , la toate culorile " naționaliste" : **a cui a fost pământul ? ;**

cine l-a muncit -cine l-a stăpânit ? ; cine a fost primul ? ; care pe care a dislocat ? ; care pe care a asimilat ? ; cine sunt autohtoni -cine sunt venetici ? ;

cine trebuie să plece- cine să rămână ?

Babilonul demografic al zonei de intersecție a imperiilor .

Polemici , mai mult sau mai puțin documentate , creatoare de atmosferă și curente naționaliste .

Cu dezlegări temporare (în funcție de balanța de putere) ,

sau **cu dezlegări mai de durată** (războaie urmate de tratate de pace) .

Istorie și istoriografie a sec.XX . Care va fi istoria și istoriografia sec.XXI ?]

" În afară de aceste zone , din **frontiera de miază-nopate** , unde, a avut loc , din partea Statului magiar , înainte de 1918, **o acțiune de maghiarizare** , ale căror **rezultate le vedem astăzi** în cuprinsul hotarelor, a fost **o acțiune sistematică de dislocare a elementului românesc**.

"Contra acestui element românesc s-au luat o serie de măsuri administrative și școlare , s-au înființat colonii de unguri " (detalii în cartea prof. Ștefan Manciu)

" Este apoi Bugeacul, adică acel mozaic etnic creat de Statul rusesc, opera sa de colonizare . Și cred că nu există nicăieri pe lume , pe un teritoriu atât de redus, o varietate de neamuri atât de mare ca în Buceac "

"Despre Cadrilater, este inutil să mai vorbesc și să mai insist , pentru că toată lumea cunoaște situațiunea de acolo , este o problemă mult desbătută, asupra căreia s-a atras atenția de foarte multe ori ."

" Voi spune numai câteva cuvinte despre zona secuiască în care românimea a fost aproape cu totul înghițită de către elementul secuiesc și, din nefericire, oricât vi s-ar pare de oaradoxal, fenomenul continuă și sub ochii noștri. " (detalii în cartea lui Popa Lizeanu)

[CCGiurăscu](#) / 25 febr.'37

▣ Înstrăinarea orașelor

" În statul modern, orașele au un rol fundamental ; se poate spune că sunt centrele motoare , centrele nervoase, din care pleacă sugestiile , care au la îndemână mijloacele financiare și economice, care dispun de presă, cu alte cuvinte , care țin opinia publică a unei țări .

" Și acum îmi mai sună în urechi cuvintele rostite de dl Octavian Goga , atunci când a vorbit de primatul muncii naționale , cifrele acelea statistice , care au fost date de la această tribună, și care , cu siguranță, au impresionat pe toți acei care gândesc românește .

[LD : **Oct.Goga a dezvoltat o Interpelare - 3 mart.'34 - privind rolul nefast al elementelor neromânești din întreprinderile statului , cele particulare și profesiile libere .Atunci când legea a fost adusă în dezbateri ,însă, - iulie 1934 - Goga și partidul său - pe atunci PNA - au lipsit , absentă remarcată cu ironie de Eugen Titeanu . Vezi fișierele III și IV PNA]**

" Să-mi dați voie să adaog câteva informații.

Este vorba mai întâi de orașul București, de Capitala țării, în care avem o creștere extraordinară în ce privește elementul alogen.

" S-a publicat acum o carte [?] cu privire la comercianții și meșteșugarii români din București în anul 1832. Erau pe atunci 3.292 negustori în București , din care imensa majoritate Români, ale căror nume sunt de un mare pitoresc și fac plăcere să fie pronunțate ; erau numai 16 evrei.

Astăzi, după datele de la minister -va să zică date oficiale - avem peste 2. 200 de firme, întreprinderi individuale și în nume colectiv, care aparțin supușilor altor State, [pașaportari] nici măcar elementelor românești sau cetățenilor români alogeni

[-----]

Care este proporțiua elementului românesc în diferite orașe din Ardeal ? :

La Arad - **39%** ; Turda - **39%** ; Sibiu - **38%** ; Sighet - **36%**

-**Octavian Goga** : " Vă rog să rețineți un lucru și anume , că nu stăm în fața elementului unguresc nici la Arad, nici la Oradea, nici la Satu Mare , orașe de graniță reclamate de Unguri, ci stăm în fața elementului evreesc.

Eu aș susține că suntem în majoritate față de unguri propriu zis,

dar suntem în minoritate față de elementul evreesc ,

care este venit acolo și care face naționalism unguresc."

-**Romulus Coțioiu** [?] : Dacă adăugăm și populația comunelor suburbane , proporțiua se mărește ...

-**Giurăscu** : Este un mijloc factice de a mări procentul prin adăugarea suburbanelor , pentru că este știut că noi am avut majoritatea la sate ; aici este vorba , înșă , de centrele urbane :

La Cluj - **35%** ; Sighișoara - **33%** ; Satul -Mare - **32%** ; Diciosânmartin - **28%** ;

Oradea - 27% ; Timișoara - 27% ; Tg.Mureș - 27% ; Zalău - 25% ;
Sf.Gheorghe - 18% Miercurea Ciuc - 13% ; Odorhei - 10% .

Aceasta este situația demografică , pe baza unui **act oficial**, emanat de la **recensământ** . [LD
: vezi și confruntă cifrele cu datele date de recensământ]

-Oct.Goga : Vă rog să accentuați că stăm în fața elementului evreesc, care constituie majoritatea. Acest brâu de orașe de graniță nu sunt orașe ungurești , Oradea , Arad, Satul Mare , ca Sighetul Marmăției , toate acestea sunt orașe cu populație în majoritatea ei evreească , care **are presă maghiară** , care **face acțiune de maghiarizare și atmosferă ungurească "**

[-----]

CCGiurăscu / 25 febr.'37

▣ **Planurile de colonizare românească**

▣ **Preocuparea PNL .**

[LD : sesizează similitudinile și diferențele , tezele și soluțiile , care dau o **idee mai nuanțată** privind nuanțele naționaliste la noi .

Colonizarea cu români sau expulzarea străinilor ?

Indiferent , însă , de soluția susținută , ele pornesc de la realități incontestabile.]

-CCGiurăscu : " D-lor, acesta este situația.

Și atunci, când în Statul Român , există atâtea zone și atâtea centre periclitate , unde **elementul românesc este în minoritate** ,

nu este un imperativ al vremii noastre ,

ca să aducem toate elementele românești disponibile , din afara hotarelor ,

să le colonizăm , spre a putea modifica , chiar transforma ,

aspectul etnic al acestor zone și centre ?" (aplauze)

-Nich.Robu : "Dle Giurăscu, la noi în Bucovina , populația este împestrată ,

însă este foarte densă . Noi, Românii de acolo , suntem în aceeași proporție

ca aceea care se găsește în județele vecine , la **Botoșani și Dorohoi** ,

poate chiar mai mult . **Statul austriac , în opera sa de colonizare , ne-a îndesit .**

Dacă am aduce și Români din afară , și să-i colonizăm acolo ,

ar însemna să murim de foame . Operațiunea trebuie să fie alta ,

să scoatem străinii din țară , să fim noi stăpâni ! "

-CCGiurăscu : Cred că , dacă mă lăsați să dezvolt ceea ce vroiam să spun ,

ați fi găsit răspuns la chestiunea pe care ați pus-o .

D-lor, **preocuparea pentru aceste elemente** din afara hotarelor

este o preocupare veche , și să-mi dați voie să citesc cuvintele

pe care le-a scris Ion Brătianu la 17 ianuarie 1913 :

< În deosebi **afacerile Macedoniei fac obiectul preocupărilor noastre necurmăte** ,
căci **ele interesează viitorul unei numeroase populații de rasă română** >

" D-lor deputați , în timpul **guvernării național-liberale de la 1922- 1926** ,

s-a făcut **începutul operei de colonizare** a elementului românesc din afara hotarelor .

Trebuie să notăm această dată importantă , **13 ianuarie 1925** ,

fiindcă în această zi a fost prezentat un **Plan de colonizare**

de către **Alexandru Constantinescu** , Consiliului de miniștri ,

care l-a aprobat prin **Raportul cu Nr. 119.772 din 13 ianuarie 1925 .**

" S-a hotărât ca **suprafața disponibilă atunci , de 41.104 ha** ,

să fie colonizată , jumătate cu locuitori din Vechiul Regat ,

jumătate cu Români din Macedonia , imigrați în țară ,

conform tabelelor ce se vor aproba de minister .

Loturile se fixau la 15 ha , în regiunea de frontieră ,

și la **10 ha în interiorul județelor ;**

plus **5.000 m.p. izlaz și 2.000 m.p. loc de casă** , de fiecare .

▣ Partide și personalități preocupate

▣ PNL-Gh.Brătianu , PNC-Goga; Fr.Rom. -Vaida .

" Dar . dlor , să venim la o vreme mai apropiată .

Eu afirm că **s-a atras atenția în numeroase rânduri** , de aici de la tribuna Parlamentului , conducătorilor , **asupra acestor probleme a Românilor din afara hotarelor** , și asupra **necesității colonizării acestor elemente** înăuntrul țării ."

" Gh.Brătianu , declarație la 24 febr.'34 [LD : **discurs la Mesaj, fișier I , PNL-g**]

< În anii din urmă , însă , după sfârșitul războiului , **orașele și multele părți de margine ale țării , au fost năpădite de străini , care n-au legătură nici cu trecutul , nici cu viitorul acestei țări . De aceea , naționalizarea orașelor și ținuturilor de graniță a devenit o poruncă a vremurilor noastre , un imperativ al dezvoltării neamului nostru [-----] Ea ne cere să luăm măsuri cât mai este timp [-----]> (Aplauze la PNL-g)**

" În ce mă privește , **am vorbit în mai multe rânduri de la această tribună** , atrăgând atenția guvernului în acest sens .

O seamă dintre **deputații Partidului Național -Liberal** , de sub conducerea d-lui **G.Brătianu** , și dintre **deputații Partidului Național -Creștin** ,

în frunte cu dl **Octavian Goga** , au ridicat de asemenea cuvântul de aici .

S-au rostit glasuri , pe urmă , din partea [**Frontul Românesc**]

reprezentaților d-lui Vaida -Voevod .

"Prin urmare , încă o dată spun , **nu a fost o chestiune simplă de partid** , căci mai mulți **deputați** , din mai multe părți , au luat cuvântul aici , **pentru acești Români din afara granițelor** .

" **Profesorul Victor Papacostea** [LD : ex PP , apoi PNL-g ;

vezi interpelarea din 2 sept.'32 , polemica cu deputatul bulgar Pencoff]

a rostit o călduroasă apărare a elementelor din Macedonia ,

în legislatura '32/ '33 , în timpul guvernării d-lui **Vaida -Vorvod** ;

de asemenea , a ținut o serie de conferință pe această temă .

"S-au rostit , de asemenea , de aici , în mai multe rânduri , **interpelări și comunicări** cu privire la **Românii de peste Nistru** .

Este Comunicarea d-lui **prof.Procopovici** , apoi aceea a d-lui **deputat Lascu** .

[-----]

" Unul dintre **conducătorii reprezentativi ai Românilor -macedoneni** ,

dl Cola Ciometti [LD ?] , spune într-o " foie " [LD ?] :

< **Dacă Statul Românesc nu mai este în stare să aibă grijă de macedoneni** ,

să o spună , și atunci să se dea această însărcinare italienilor ,

care , având interese în Balcani , s-ar interesa și de frații Români ,

care sunt în regiunea macedoneană .>

[-----]

CCGiurăscu / 25 febr.'37

12.) **Senator Părintele Vichentie Pirtea** (probabil PNC sau Fr.Rom ?) , Senat , 3 mart.'37

Comunicare : **protecția muncii românești : jud. Timiș - Torontal**

(D.S , MO 36 , șed. din 2 mart.'37 , p. 1902-1903)

[LD : **Părintele vine cu o serie de informații foarte grăitoare** .

Nu prea se înțelege cât este citat , și cât sunt comentariile părintelui , dar asta nu diminuează cu nimic valoarea informațiilor . Le înregistrez și eu]

Comunicarea sa se va referi la asigurarea granițelor , în special a graniței de Vest , **care este " descoperită " față de tendințele revizioniste ale vecinilor** .

De aceea , se va referi la **starea economică , socială , familială , a românilor** .

▣ Români = " minoritate" dezavantajată!

O statistică întocmită de Institutul social din Banat și Crișana (nr. 15 / 1936) spune :

< **Prezentăm o serie de date statistice din care , după posturile ce le deținem, [români] părem cea mai redusă minoritate în propria noastră țară.**

Pentru prima dată încercăm atragerea atenției asupra vieții economice , prin prezentarea nominală a întregului personal de la întreprinderile unui județ de frontieră , jud.Timiș-Torontal. Am adoptat acest sistem dificil, cu **sforțări de peste un an de zile, de a pătrunde în întreprinderi** pentru adunarea datelor , pentru că **problema** pe care vrem s-o prezentăm

este atât de izbitoare , încât pare neverosimilă , și poate că mulți care nu cunosc jalea profundă în care se sbate elementul românesc . ar dubita, dacă le-am prezenta numai procente și grafice simple. Mai utilizăm acest sistem de **publicare a numelor**, pentru că nu **ne adresăm** atât specialiștilor , ci **mulțimii cititorilor** , care nu cunosc **tentaculele celei mai surde lupte de exterminare** ce se dă, ascunsă, într-un domeniu în care **nu ne-a interesat busola intereselor politice** .

Noi ne-am lăsat prea încrezuți în biruința politică , și am uitat că viața și stăpânirea orașelor atârnă de repartitia etncă a proprietății, întreprinderilor și funcțiunilor ; iar viața și stăpânirea satelor, atârnă în special de stăpânirea pământului . >
Părintele Vichentie Pirtea / 2 mart.'37

▣ Proprietatea industrială - Timiș-Torontal

[LD : eu am făcut tabel, folosind datele furnizate]

Întreprinderile	Străine	Românești
330 industriale	323	7
313 societăți anonime	299	14
71 bănci	52	19
32 tipografii (Timișoara)	27	5

" De aici e evident faptul că **noi suntem stăpâni numai politicește, nu economicește** . Suntem majoritari numai ca număr, contribuție și răspundere istorică, ca jertfă consumată și jertfă ce ne așteaptă

▣ Profesiuni liberale

Profesia	Străini	Români
3.764 comercianți	3.343	421
736 cârciumari	537	199
5.147 meseriași	4.436	711
2.870 propr.agr. (peste 30 jug.)	2.310	560

Raportul dintre români și străini , este mai mult decât îngrijorător .

Am vrut să românizăm orașele, în schimb **pierdem satele !**

În vechile noastre sate, curat românești, se petrece un proces de achiziție neobservat încă, și care e **menit să ne lichideze ultima rezistență.**

De remarcant , ca de obicei, că **meseriașii, comercianții și cârciumarii au devenit și proprietarii cei mai însemnați ai pământului** din satele noastre .

▣ Personalul din întreprinderile industriale

Întreprinderi	Personal	Străini / procent	Români / procent
42 întrepr.industr.	9.140	7.491 82%	1.649 18%
Calificați, posturi sup.		peste 7.000	418
Necalificați, posturi inf.		?	1.231

" **Români sunt în special în categoriile inferioare , în posturile superioare ei sunt quasi inexistenți : 59-** în consil. de administrație ; **24-** de cenzori,

3 - pers. administr.super. ; 22 pers. adm.inf ; 1 - tehnic super ; 8 -tehnic inf . .

▣ **Salarizarea personalului (ex.)**

Industria	Străinii	Românii
Ind.lâanii	36.971.282 lei	6.381.346 lei
Fabr.Dura	5.109.493 "	481.621 "
Fabr.Pălării	9.659.200 "	981.000 "

Părintele Vichentie Pirtea / 2 mart.'37

▣ **Penetrația străinilor în jud.Timiș -Torontal**

În Banat , avem **1.737 cetățeni străini**, din care , în **jud.Timiș, 1.082**, lucrând în acele întreprinderi . Dintre ei, cei mai mulți sunt **de supușenie maghiară** . "Trebuie să mai știm, d-lor senatori, că **Budapesta , prin Partidul Maghiar** de la noi, **dirijează o colonizare hotărâtă la frontieră** , că numai în anul **1935** au sosit în **Timișoara 5.594 maghiari** , din care 3.295 bărbați și 2.299 femei, **majoritatea din secuime**, din ei , în același an, **fiind plasați în întreprinderi industriale, 763** .

Ținta Partidului Maghiar este Timișoara , unde , sub indolența noastră, **maghiarii își creiază bastioane de frontieră** pe teritoriul românesc, mai aproape de **Reșița și de inima Ardealului** .

Părintele Vichentie Pirtea / 2 mart.'37

▣ **Rolul nefast al Evreilor**

" **Rolul Evreilor** în crearea acestei situații **este imens**.

A fost o crimă , pentru o țară nou înfiripată , și în care avem în **Evrei și în cei mai mulți minoritari dușmani naturali**, să lăsăm în Constituția **noțiunea de cetățean** , peste cea de național. **Cu această noțiune, sunt sabotate toate eforturile românești** și, prin aceasta , **toate legile de protecție a- elementului românesc sunt răstălmăcite** pentru a se păstra disproporția și situația riscantă în care ne găsim.

" La aceasta se adugă **rolul coruptiv al Evreilor, și viclenia** de a masca activitatea de surpare a temeliei țării și hotarelor **cu lupta dintre comuniști și capitaliști** ,

Evreii țin să monopolizeze ambele tabere , ca **să fie siguri că ei cor câștiga în orice fel**.

Rolul și pericolul evreesc în domeniul economic la frontieră este cu atât mai îngrijorător, cu cât este pus în serviciul Maghiarilor. **Din cele 32 de tipografii din Timișoara** , nici una nu e maghiară , în schimb sunt **16 evrești, toate în serviciul Partidului Maghiar** .
[-----]

Părintele Vichentie Pirtea / 2 mart.'37

▣ **Concluzie : aplicarea legii !**

" Constatând acest dezastru, **rog pe dl ministru al Internelor** [Tătăărăscu] și dl ministru al Industriei și Comerțului [Valer Pop] **să caute să pătrundă în secretele acestei situații** și în deosebi a acestor instituții, să examineze proveniența capitalului și folosirea lui și proveniența străinilor și că de ce nu s-a aplicat până astăzi, proporționalitatea națională " pr. Vichentie Pirtea

13.) O.Goga , Comunicare : statut studenți ; statut preoți; uniforme ; 3 martie' 37

Vict.Iamandi (ministr.Culte și Arte) ; **Valer Pop** (ministr.Industr)

I.Nistor (ministr.Muncii) - răspunsuri, polemici

(DAD, MO 39, șed.de miercuri, 3 mart.'37 , pag. 1828 - 1837)

[LD : pornește de la un **Comunicat** dat de guvern , privind o serie de măsuri pentru **despoliticianizarea unor instituții și mișcări** :

studentimea (cămine și universități) , **preoțimea** (biserici și întruniri) ,

uniformele (diverse gărzi) , protecția muncii naționale (aplicare)

Textul integral - vezi xerox. **Doc.integral : fișier PNC - VI**

Octavian Goga / 3 mart.'37

Goga -Iamandi / 3 mart.'37

Octavian Goga / 3 mart.'37

Goga / 3 mart.'37

▣ **Interzicerea studenților de a face politică ?!**

Comunicatul guvernului spune :

< Consiliul de miniștri aprobă ca în legea depusă la Senat să se insereze un nou articol , potrivit căruia se interzice studenților , sub sancțiunea exmatriculării , să facă parte din vreun partid politic sau să participe la manifestări politice , obținându-se astfel despoliticianizarea studențimii universitare . >

Deocamdată, îmi exprimă o mare nedumerire în fața acestei măsuri :

" Cum adică **exercițiul drepturilor politice** la aceia care sunt majori **se poate suprima ?**

Când **un student** împlinește **21 de ani**, el nu intră , conform legilor în vigoare ,

în deplinul exercițiu al drepturilor politice ? [-----]

Cum adică, **tineretul nostru să fie așa de vitreg tratat**

încât să-i dăm **un certificat așa de trist** ,

și **să-i spunem că n-are dreptul să-și manifeste opiniile politice ?!**

Veacul al XIX-lea, în toată evoluția politică , reformele României, mișcarea tineretului

Din 1848 , de la Brătianu la Avram Iancu , care erau studenți , și până astăzi ,

în toată evoluția de simțire și gândire politică a neamului ,

tineretul a fost avangarda mișcărilor naționale la noi. (aplauze la PNC)

În calitate de tânăr student la Universitatea din Budapesta , eu nu eram decât

un atom din acea mișcare națională [-----] revista " Luceafărul" [-----]

Și eram student ! DI Nicolae Iorga , la 1907 , era în fruntea tineretului universitar ...

"Acum , acestor studenți , acestui corp de elită ca simțire românească ,

noi să le retragem drepturile firești , politice, de a-și manifesta opiniile lor ?

Goga / 3 mart.'37

▣ **Interdicția preoților de a se manifesta politic ?!**

"Se merge și mai departe , dincolo de tineret și **se confiscă dreptul preoțimii**

de a-și afirma părerile politice . (**înruperi, proteste la PNL**)

-**M.Negură** (ministr.Cooperației) : **Doar în biserică !**

Comunicatul spune :

< Aprobă demersul Ministerului Cultelor , făcut în numele guvernului ,

către IPSS Patriarhul, pentru a sancționa participarea preoților

la campaniile de ură și de învrăjbire și care transformă biserica în armă de luptă politică

.Autoriză pe ministrul Cultelor a a pela la măsuri pentru prevenirea acestor fapte . >

[-----]

-**Iamandi** : Am auzit însă ultima afirmațiune a d-lui Goga ,

că prin măsurile pe care le preconizăm ,

țintim să scoatem pe preoți din viața politică activă a Statului.

Este inexact . Însă trebuie să se știe că atâta timp cât biserica noastră națională

este o biserică de Stat , ea este datoare să sprijine , cu toate puterile ei morale,

ordinea pe care se bazează existența Statului nostru (**aplauze la PNL**)

În afară de altar și în afară de biserică, **preotul este cetățean și este liber**

să gândească și să creadă după cum îl duce conștiința lui (**aplauze la PNC**)

Însă , în altar și în biserică , **să înceteze orice agitațiuni** ,

de incitație la ură și de răstălmăcire a rostului pe care

biserica trebuie să-l aibă în viața Statului nostru "

(**aplauze prelungite , bravo , la PNL**) [-----]

Goga -Iamandi / 3 mart.'37

▣ Polemică pentru prioritate

▣ Concurență pentru naționalism

- Goga : **Nu știu dacă pe mine dvs mă considerați încadrat în mișcarea de dreapta** . Unele gazete spun că da .

-Vict.Iamandi : Deocamdată vă considerăm în mișcările de dreapta

-**Goga** : D-ta nu vorbi cu " deocamdată" . **D-ta ai fost cuzist .**

-**Iamandi** : "D-le Goga, eu nu am să-mi reneg nimic din ce am gândit și din ce am făcut .

Mi-am primit educația mea sufletească sub apostolatul profesorilor Iorga și Cuza , între 1910 și 1915 . Nu repudiez nimic din ideile călăuzitoare ale tinereții mele .

Le-am acordat cu ideologia Partidului Liberal, care este cel puțin tot atât de naționalist cum sunteți dvs (aplauze , bravo la PNL) care târziu de tot ați ajuns să vă fixați

într-un **partid cu titulatură naționalistă integrală** ;

și de 20 de ani stăruiesc în credință și devotament în acest partid , pe care nu l-am părăsit

, înfruntând toate riscurile și neuitându-mă la nici o oportunitate

și la nici o elasticitate de atitudine. (aplauze , bravo la PNL)

-**G.A.Cuza** : D-le Iamandi , că vă aplaudă d-lor este firesc. Dar , în același timp

vă aplaudă și jidanul Kaufman de la " Dimineața" și " Adevărul"

-**Goga** : Gazetele "**Dimineața**" și "**Adevărul**" vor jubila din cauza acestei afirmări de conștiință colectivă . (aplauze la PNL) [-----]

Goga / 3 mart.'37

▣ Atribuțiile istorice ale preoțimii

" **Preoțimea noastră în tot parcursul vremurilor a fost în fruntea mișcărilor noastre naționale.**

[-----] **dacă nu ar fi intervenit rolul preoților în viața noastră politică ,**

însăși existența noastră de Stat ar fi fost primejduită.

-**G.Bota** : Așa vremuri, așa preoți !

-**I.Modreanu** (PNL) : Dar în războiul nostru pentru întregirea neamului, nu au fost preoți decorați cu "**Mihai Viteazul**" ?

-**Goga** : Desigur! Preotul, spune un mare francez, **este conducătorul natural al satului ;**

el este un fel de judecător de pace , un îndrumător sufletec al mulțimii . [-----]

preoți cu crucea în frunte am avut noi în trecutul nostru

. și , potrivit rânduelii acestei tagme, atribuțiilor istorice ale preoțimii ,

se îndeplinește misiunea preoților și astăzi ,

când preoții sunt susceptibili la curente de simțire și de gândire

care agită organismul sufletec al neamului nostru .

Noi nu putem să înfrânăm , într-un fel sau altul,

manifestarea limpede a tagmei bisericesti

și nu putem să stânjenim preferințele tagmei preoțești ,

față de un curent de gândire sau față de un alt curent de gândire."

[-----]

Goga / 3 mart.'37

▣ Misiunea istorică și politică a preoțimii

▣ Locul preoțimii în " dreapta naționalistă" , antibolșevică

" Există **mișcarea comunistă** dincolo de graniță.

Preoțimea noastră **știe ce înseamnă comunismul** pentru biserică,

știe suferințele bisericii surori din Rusia,

știe care ar fi urmările unui triumf al **comunismului.**

Atunci dați-i voie preoțimii ca, **cu gândirea ei politică ,**

să se plaseze cu totul împotriva mișcărilor de stânga

și să se afilieze așa-ziselor mișcări de dreapta,

fiindcă dvs vorbiți , și în gazete se scrie de "**mișcările de dreapta**" .

[----- Polemică - Goga - Iamandi : despre naționalism -----]

" Eu nu știu însă un lucru , d-lor deputați ; **cine va califica vrăjmășia și ura ?**

Dvs **sunteți sibilic** în toate atitudinile și **spuneți < nu li se va îngădui să ia nici un fel de atitudine de vrăjmășie sau ură >**

Ce este însă vrăjmășia , ce este ura ? Nu se știe.Cine le califică ? Nu se știe .

Părerea mea este că **se face o mare greșală** .

Lăsați liberă manifestarea gândirii și a simțirii preoțești .

Nu te poți lupta cu aceste gânduri și cu aceste simțiri ,
care descind **din vecinătatea altarului**.

Preoțimea noastră a mers totdeauna pe liniile mari ale istoriei .

Nu am nici un motiv să cred că **astăzi preoțimea nu va merge mai departe pe drumul consacrat , pe făgașul istoriei , îndeplinindu-și misiunea ei de odinioară .**

(aplauze la PNC ; întreruperi la PNL) [-----ciorovăială : trecut ,prezent -----]

-**Emil Folea** (PNL) : un alt **fiu de popă din Ardeal** vă întreabă :

dvs credeți că , **preoțimea, prin politică, va ridica prestigiul bisericii ?**

-**Goga** : "[-----] **dacă preoțimea din Ardeal ar fi scoasă din îndeletnicirea ei firească , de a se ocupa de problemele politice , poporul român din Ardeal ar rămâne politicește orfan**, pentru că în viața din Ardeal , **față de minoritățile care sunt acolo**

și în special **față de minoritatea maghiară** - și cu deosebire în comunele mixte -
preotul maghiar este un conducător național ,
și dvs trebuie să recunoașteți că eu spun adevărul

-**Emil Folea** : **Nu pe cale politică !**

-**Goga** : **Ba da ! Conducător politic!**

-**Iamandi** : **Național. Trebuie să facă o politică națională** .Eu cred că acesta este patriotismul comun al tuturor partidelor de răspundere din țară .

Dar o politică care își zice națională , dar țintește la însăși surparea organizației Statului, prin mijloace criminale, aceea o repudiem , căci nu are ce căuta în biserică .

[---polemică Goga -Iamandi : crima politică---]

-**Goga** : "**Cât despre preoțime, despre vrăjmășie și ură, sufletul preoțimei este împletit din dragoste și ură .**

Dragoste pentru mișcările care pornesc de la altar și se întorc la altar,
dragoste **pentru mișcările naționale**,

care reprezintă **linia istorică** a frământărilor noastre sufletești,

și **ură împotriva tuturor acelora care , cu atitudinea lor, primejduesc existența altarului și temelia vieții noastre bisericesti** "(**aplauze prelungite la PNC**)

" **Pe această dualitate de simțire** , s-au întemeiat în cursul vremurilor ,
toate atribuțiile cârjei pastorale, pe **această dualitate trebuie să meargă înainte preoțimea , îndeplinindu-și misiunea ei istorică .**

" **Întru cât mă privește pe mine**, purtând în sufletul meu rezonanța seculară a altarului strămoșesc, vă asigur că **voi îndemna și de aici înainte preoțimea**

să meargă pe drumul dragostei și al urii :

pe **drumul dragostei** către țară , către neam și către biserică și **pe drumul urei**

împotriva tutuor acelora care vor să se pună deacurmezișul misiunii istorice preoțești .

Dvs vorbiți că **veți despoliticiana viața noastră politică ,**

dacă și studențimea și preoțimea o veți da la o parte.

Nu o veți despoliticiana , o veți desintellectualiza.

Știu că pentru **mulți dintre dvs mare tragere de inimă pentru acest substantiv**
nu există ; însă **aceasta va fi consecința** .

" **Eu vreau ca preoții să-și aibă mai departe rolul de fruntași politici**

în viața noastră publică, pentru că **nu vreau să fac politică cu cârciumarii ,**

vreau să fac politică cu preoții . (**aplauze la PNC**)

De aceea eu **calific aceste măsuri** - ca să nu folosesc un cuvânt prea tare -
ca **gesturi dezordonate care corespund psihologiei omului care pleacă "**

[----- paranteza cu uniformele -----]

-**I.Florian** (PNL ?) : " Prietenia cu dl Goga naște dintr-o veche admirație [-----]

dar , **deși suntem dintr-o viță de preoți** veche de 400 de ani,
diferim fundamental cu privire la ura pe care o admite preoțimei .
Preoțimea din care mă trag eu , care se șterge în negura veacurilor,
avea o parte sublimă de romantism , pe care am păstrat-o până la vârsta de astăzi.
Preoții pe care i-am pomenit în trecutul meu ,

aveau credința cu toții că în altar vorbeau cu Dumnezeu .
Așa am pomenit din copilăria mea , de la **tatăl meu bătrân**, când,
în ziua de Paște, înainte de începerea liturghiei ...

-Goga : Să nu plângi !

-Florian : ... Nu , nu plâng .Îmbrăcat în odăjdiiile , cusute de biata maică-mea
în fir de aur și argint , și pe care le îmbrăca o dată pe an , **spunea :**

**< în ziua învierii să ne luminăm cu prăznuiri unii pe alții , să ne îmbrățișăm
și să ne zicem "fraților" iar celor care ne urăsc pe noi , să le iertăm toate . >**

Aceasta era doctrina preoțească de atunci [-----]

Preoția este o taină adâncă care înfrățește și a înfrățit pe oameni pe pământul
pe care s-au născut , l-au muncit și l-au apărat și au murit pentru el.

Aceasta ete frumusețea și taina adâncă a preoției . [-----]

-Goga : [-----]**DI Florian a planat între cazanie și amintirile din copilărie...**

[-----]**protecția muncii românești-----**

- Nichifor Robu : **Dar ce faceți cu rabinii , dacă pe preoți îi înmormântați ?**

[-----]**protecția profesiilor liberale românești -----**

Goga/ 3 mart.'37

▣ Protecția muncii naționale

▣ Avocații, doctorii,

"**Consiliul de miniștri** aprobă propunerea **ministrului de Industrie [Valer Pop]** ,
pentru a face mai eficace ocrotirea muncii românești .

Cum adică ? **Acum, de ultimă oră, în ajunul plecării ...** în ziua când se fac toate pregătirile în
sensul Constituției , pentru plecare ... **atunci luați măsuri** pentru a face **mai eficace ocrotirea**
muncii românești !? **Aceasta este o recunoaștere că nu s-a făcut nimic până acum**

[-----]

Dar ce faceți cu avocații ? Dvs știți că la **asociațiile profesionale ale avocaților**

este o mare fierbere ; [-----] **Asociațiile avocațiale sunt centre de violențe**

profesionale , de protestare contra elementului străin , care , neexistând o legiferare
adekvată în sens național, **pătrunde , se infiltrează în toate colțurile** (**apluze la PNC**)

-Iamandi : **O parte din probleme vi le lăsăm dvs**

-Goga : **Dar ce faceți cu doctorii ?**

-dr.I.Costinescu (ministr.sănătății) : **De medici m-am îngrijit eu, d-le Goga ,**
și vă asigur că situația lor mă doare cel puțin tot atât pe mine, **cât poate să vă doară pe dvs**

-Nichif.Robu : Numai că **dvs răbdați durerea , pe câtă vreme noi n-o răbdăm.**

-Goga : **Am asistat la o conferință** în care s-a arătat **situația din țara noastră**
în ce privește medicii , și **am înțeles** din repartizarea numerică care este rolul
elementului semit în materie doctoricească , ca funcționar de Stat sau ca liber profesionist .
Vă asigur că **am rămas înmărmurit și de unul și de altul.**

dar , mai ales, am rămas **îngrozit de numărul mare al evreilor** repartizați ca medici
în funcțiile de Stat. Chiar în regiuni pur românești , medicii sunt evrei . [-----]

-G.A.Cuza : Recent , **la Iași, dr Costinescu,** sub inspirația d-lui lamandi ,
a numit în locul unui jidan mort, Șmilovici, pe alt jidan, Fru"hling .

Cum d-le ministru, când sunt atâția profesioniști români , care cer posturi ,
care au aceeași specialitate , **dvs n-ați găsit să numiți decât pe un doctor jidan, Fru"hling ?**

[-----] **Fiindcă este membru al PNL ...**

-Vict.lamandi : [-----] **Vreau să vă dau o lămurire asupra concepției pe care**
o avem noi în legătură cu **rosturile cetățenilor în această țară .**

Dacă **dvs aveți dreptul de a proclama** , cu atâta patos , **un exclusivism ,**

care nu știu ce ar putea să dea în practică, pentru însăși interesele superioare ale țării, **dați-mi voie să exprim o concepție** care a fost **concepția organică la baza Statului nostru**. **Di dr Fru"bling este colonel în armata română**, are merite din timpul războiului prin asistența medicală pe care a dat-o soldaților români în timpul războiului, tot așa **cum au făcut foarte mulți dintre români**. **-Nich.Robu** :Care a vârat pe toți jidani în spitale, în loc să bage pe români, și să lupte el pe front. [polemica continuă, era o numire provizorie ... urma concurs] **Goga** / 3 mart.'37

▣ **Concluzie : Succesiunea !**

▣ **Mișcarea națională**

[LD : până la alegeri și la preluarea guvernării ... **mai erau 8 luni**. dacă înu aș ști cum s-au desfășurat evenimentele ... aș lua fraza lui Goga ca pe o emfază, în plus... Lucrurile nu au stat așa ... și atunci **Atenție LD !**]
" Atunci, d-lor, dați-mi voie să vă spun că **nu aceste măsuri de circumstanță luate de un guvern care pleacă**, vor putea să restabilească echilibrul interior al Statului nostru . Aici nu se cere să se ia măsuri de un guvern care pleacă , **ci se cer măsuri care să întroneze liniștea , măsuri care trebuie luate de un guvern care vine .**
" Mișcarea națională , d-nii mei, este astăzi organică , ea nu mai poate fi nici trasă la îndoială și avalanșa ei nu mai poate fi oprită .
" Întâi , triumful ideii naționale , cu toate atributele ei logice în viața publică și în viața de Stat a României , **și pe urmă , ordinea se va afirma ,** ca o consecință logică a acestui triumf "
(**Aplauze prelungite la PNC**)
O.Goga / 3 mart.'37

14.) **CCGiurăscu (PNL-g)**, interpelarea : **Români de peste hotare (- II -)**, 4 mart. '37

G.I.Brătianu (PNL-g), intervenție : **Programul partidului : minoritățile , colonizarea .**
(DAD, MO 40, șed de joi, 4 mart.'37, pag. 1890 - 1892)

[LD : de la 25 februarie , se produsese o serie de evenimente care au precipitat scena politică românească. De fapt , **Giurăscu aproape își epuizase interpelarea**, iar în această zi ... **deschide șefului său, Gh.Brătianu , o intervenție substanțială în chestiunile la ordinea zilei .**] Doc.integral - **fișier PNL-g III**

CCGiurăscu : Un document citat de el , a stârnit o **diversiune** și, deși el a făcut trimitere la o cuvântare a lui Gh.Brătianu și la **Programul partidului**, s-au făcut **speculații** cum că ... **în partid ar exista , pe această temă, divergențe de opinii .**

////////////////////////////////////

(**Brătianu îi cere voie la o intervenție, pentru oamenii de "bună credință" , căroră , este necesar să le spună un cuvânt de lămurire)**

Gh.Brătianu / 4 mart.'37

▣ **Programul PNL- g : colonizarea și minoritățile**

" **Ni s-a opus** în adevăr în cursul discuțiilor care au avut loc în săptămâna trecută , **două probleme** : aceea a **programului nostru** , pe care o amintea d-l Girăscu , și aceea a **raporturilor noastre cu " Garda de Fier "** , asupra cărora **s-a spus că am fi în echivoc** . [-----]
" În ce privește **programul nostru**, dl Gurăscu vă cita dăunăzi și vă amintea și acum , **declarațiunea** pe care am făcut-o aici, de la această tribună, **acum 3 ani** , dacă nu mă înșel , **la 24 februarie 1934** . [**discurs la mesaj, 24 febr.'34 , fișier - I / PNL-g , poz. 65**]
Îngăduiți-mi să o completez printr-un pasaj al **Manifestului** din **noiembrie 1933**, de la **alegerile generale**. "Citează din **Manifest** :

< În România întregită , **cârmuirea trebuie să fie a Românilor , nu a străinilor.**

Aceasta trebuie să o înțeleagă cei ce trăesc pe pământul nostru . >

< **Nu am fost și nu suntem împotriva locuitorilor de altă limbă și de altă lege.**

care trăesc printre noi, **a căror credință către Statul Național se poate dovedi statornică ,** care împart de atâta vreme necazurile , suferințele și bucuriile npaste .

Dar orașele și unele părți de margine ale țării, au fost năpădite de străini , care nu au nici o legătură cu noi.

În tineretul nostru există prea mulți astăzi care **cer zadarnic dreptul la muncă și la viață , ne mai găsind nici un loc pentru ei pe pământul românesc. >**

< De aceea, noi voim să aducem în țară pe românii rămași peste hotare

pentru ca , împreună cu ei , să înlocuim, prin colonizări , cu ajutorul Statului,

această poruncă a vremurilor : **naționalizarea orașelor și a ținuturilor de granită >**

" Ni s-a spus : dar **aveți două atitudini față de mionorități !**

Dar oare **nu este evident că sunt două categorii de minoritari ?** Nu este evident că [-----]

sunt unii care au de mult reședința în țară la noi,

care **s-au identificat cu credințele neamului nostru ,**

iar alții , care au venit de curând, și n-au nici o legătură nici cu trecutul ,

nici cu dezvoltarea acestei țări ? (aplauze la PNL-g)

Și atunci , este rândul meu să întreb , **cum se consideră această problemă ?**

Trebuie oare , în această privință, numai soluțiuni totalitare ?

Trebuie admiși cu toții , fără să se țină seama de vremea și sentimentele lor

- ceea ce este împotriva realității?

Sau trebuie eliminați cu toții - ceea ce desigur nici cea mai extremistă grupare nu poate pretinde ?

"Să-mi dați voie să **conchid** asupra acestui punct :

în această chestiune , **nu noi ne aflăm în echivoc,**

ci alții, care au venit la cârmă pe baza **altor principii ,** [vizat PNL-1]

care **cârmuesc** în continuă **ezitare și contradicere** față de ele " (aplauze la PNL-g)

[-----]

" Deunăzi , chiar ieri, **DI Goga vorbea de revendicări naționale** , care frământă tineretul.

Aș adăuga la acestea și **revendicări etice .**

" O societate , și mai ales **o clasă conducătoare** , nu poate rămâne la locul ei în Stat ,

decât **dacă găsește în ea și prin ea,** însăși mijlocul de a se reforma ,

când nevoia și revedicările naționale o cer.

"Dați-ne ,cum s-a spus de atâtea ori, o Românie a Românilor ;(aplauze la PNL-g și PNC)

dar dați-ne , în același timp , **și o cârmuire a demnității , o cârmuire a cinstei**

(aplauze la PNL-g) [-----]

"Iar dacă nu sunteți în stare să găsiți în mijlocul dvs elementele care să satisfacă această

legitimă revendicare , **atunci trageți consecințele și lăsați loc altora**

care au mai multă înțelegere a chemării, care pot asigura în liniște și în libertate ,

dezvoltarea acestei țări " (aplauze , strigăte de bravo, la PNL-g)

-G.I.Brătianu / 4 mart.'37

15.) dr.C.Angelescu :Legea pentru învățământul universitar (modificări) Senat , 5 mart.'37

Emil Diaconescu (raportor) ;

a) **Elemer Gyarfaz** (P.Maghiar) ; b) **prof.Teofil Sauciu Săveanu** (PNȚ)

c) **prof. V.Loichița** (?)

(D.S. , MO 38, 39 , șed. din 5 și 6 mart.'37)

[LD : Din păcate, am rătăcit (sau nu am) discursurile " celebrităților" în materie, mai ales a lui

lorga . **Legea nouă modifica o serie de articole la Legea - Organizarea învățământului**

universitar - " Legea lorga " - (22 apr.1932)

Dau doar câteva exemple, care ridică probleme deosebite

a) Elemer Gyarfás (P.Maghiar) (p. 2047-2048) / 5 mart.'37

▣ **Legea și mișcările studențești extremiste**

[LD 10 nov. 2003 .Cu gândul la problemele ultra actuale ale învățământului universitar din România, cu gândul la presiunile actuale ale UDMR și această nerezolvată problemă.

Sunt conștientă că devin , dintr-o dată , **subiectivă**. Că nu-mi pot păstra obiectivitatea , ba chiar **mă bântuie resentimente** pe care (teoretic) le resping.

Gyarfas, care era printre cei mai " moderați" politicieni maghiari ;

este atâta **trufie**, atâta **rea credință** , atâta cinism , și atâta **răsturnare de logică** în ceea ce spune , încât ... mă voi mărgini să -l citez, ca să nu-i deformeze gândurile.

Ceva care ar suna cam așa : **<dacă nu putem sa mâncam pâine neagră, vom fi siliți să mâncăm pâine albă ! >**

Încerc să definesc noțiunile care i s-ar potrivi , și propun :

șovinism maghiar minoritar = revers al șovinismului maghiar majoritar ,

(de pe vremea când era națiune dominantă în stat) .

Datele, argumentele, exemplele.... răsturnate " pe dos" , în beneficiul lor !

Pe de altă parte, ca nici într-un alt domeniu, apare **consecința nefastă**

a concurenței politice neloiale între partidele politice românești,

de care minoritățile au profitat din plin.

Își exprimă **regretul și compătimirea pentru atentatul contra prof. Bratu .**

Au fost **colegi la Liceul din Sibiu** . Îi dorește însănătoșirea grabnică .

Guvernul a găsit necesar să închidă , din cauza acestui atentat , **Universitățile din țară**

până la modificarea legii înv. superior .

Își însușește în întregime **criticile aduse de prof.lorșa, că proiectul nu are nici un rost ,**

deoarece scopurile puteau fi atinse **pe baza legilor deja în vigoare și de drept comun.**

Își însușește și **criticile aduse de prof.Costăchescu că politica școlară , complet greșită , a adus la situația gravă de astăzi .**

Mentalitatea și starea sufletească a unei părți - relativ mici - a studențimii ,

îngrijorează pe orice cetățean. Urmărim de un deceniu încoace, cu mare atenție și îngrijorare ,

neliniștea și impaciența crescândă a tineretului universitar .Semnalează etapele :

Prima manifestare îngrijorătoare , **în 1926**, cu ocazia **Congresului studențesc** de la Oradea, când au fost **devastate sinagogile de la Oradea și Cluj.**

În nov.'32, un profesor adunase **studențimea de la Universitatea din Cluj,**

instigând studenții că Adunarea generală a **Diezezei catolice** din Ardeal

trebuia împiedicată , cu orice preț, în interes național ...

-**Laurențiu Onea** (PNL) : Nu este **nici o legătură** între **mișcarea studențească**

și **Statusul Catolic** de la Cluj ! Contra acestei organizații a dvs , **ne-am ridicat cu toții,**

pentru că o avere pe teritoriul României , era folosită contra Statului .

Elemer Gyarfás / 5 mart.'37

▣ **Spiritul șovin al legislației școlare românești**

-**Elemer Gyarfás** : "Nu vreau să fac cu această ocazie **un proces politicii școlare .**

Am dezvoltat de nenumărate ori **părerile și convingerile noastre diametral opuse.**

Mă mărginesc să declar că, după convingerea noastră,

spiritul șovinst care **domină politica noastră școlară ,**

care **conduce pe actualii noștri conducători ai învățământului**

și care **se manifestă chiar și în manualele școlare ,** aprobate de acest minister,

inspiră tineretului școlar mentalitatea impacientă față de toți cetățenii țării de altă limbă,

origine și credință, și inspiră tineretului părerea că **concetățenii lor de altă limbă și credință**

ar fi dușmanii țării și neamului românesc și , în consecință, și dușmanii acestui tineret care , cu impulsivitatea sa , trebuie să reacționeze în urma acestor sugestii greșite "

[-----]

-**Laurențiu Onea** :**Nu se poate ca întreaga politică a generațiilor care ies de la universitate , să fie criticată de dl Gyarfás !**

-**Elemer Gyarfás** : Dovada acestui **spirit nerăbdător și injust** o găsim

și în **Expunerea de motive** a proiectului de față , unde se vorbește de **o afirmativă creștere a elementului minoritar** la universitatea din Cluj, și că această creștere ar fi **păgubitoare intereselor naționale**. **Această creștere** - dacă ar exista - **se datorește** , în primul rând , împrejurării că , **de un deceniu încoace, din rândurile tineretului minoritar , nimeni n-a putut pătrunde într-o funcțiune publică, și au fost constrânși, astfel, la continuarea studiilor , pe când o mare parte a tineretul românesc s-a plasat în diferite funcțiuni , numai cu pregătirea liceală .** Având în vedere că **nici în viitor nu sunt prea multe șanse de plasare în funcții publice, pentru tineretul minoritar , nu pot înțelege de ce ar fi o simptomă îngrijorătoare și păgubitoare intereselor naționale ,dacă tinerii minoritari -care se vor plasa fatal numai în profesiuni libere - urmează cursurile universităților din țară ?!**

-Laurențiu Oanea : Cum să se plaseze tinerii dvs , care merg la studii în universitate ? Aș era pe vremea dvs ?!

-Emil Diaconescu (raportor) : Și primesc **educațiune cu manulae venite de la Budapesta .**

-Gyarfas : **Contest orice statistică** , până ce nu se va înfăptui ideea d-lui Vaida, de a se face **un cadastru al minoritarilor .**

-Diaconescu : Dvs nu recunoașteți statisticile făcute pe baza declarațiilor făcute de studenți ?

-Laurențiu Oanea : Vom înfăptui " **numerus nullus** " , până vom înfăptui proporția cuvenită românilor.
[-----]

-Gyarfas : În concluzie, **cerem revizuirea spiritului naționalist care conduce politica școlară** , fiindcă suntem convingeți că **numai prin această cale și nu prin măsuri polițienești , vor putea fi îndreptate relele de astăzi**, care ne amenință cu consecințele cele mai dureroase. [-----]

Trebuie să recunoască toată lumea că în acest tineret universitar , care a fost trimis acasă, și care nu mai poate urma cursurile, cel puțin 20 -30% pot fi elemente care au produs dezordini ici și acolo, dar restul de 80-70% au fost elemente care au muncit serios.

De aceea , d-le ministru, și d-le ministru subsecretar de Stat, vă rog să aveți această bunăvoință să re deschideți Universitățile cât mai degrabă pentru ca studenții să nu sufere de pe urma acestei dispoziții "
////////////////////////////////////

Legea înv.universitar / 5 mart.'37

Guvern Tătărescu . Vacanța parlamentară . Succesiunea. Alegeri . 1937

16.a) Iuliu Pascu , De la dreapta la stânga , 28 apr .'37

(Rev.Parlamentul românesc , 28 apr.'37, p. 10-14)

[LD : **Iuliu Pascu** este un om " de dreapta" , de "**dreapta naționalistă** " .

Nu știu dacă este doctrinar (sau simpatizant) cuzist sau legionar.

Are **observații pertinente** privind **sistemul de partide** și , mai ales,

etichetările găunoase - " stânga" sau "dreapta " - cu mare trecere în epocă ,

la care subscriu .Numai că, **deși** pornește cu intenția de a **denunța găunoșenia etichetărilor**, nu ajunge decât la ...**inversarea de sens a valorii lor :**

"dreapta" este **democrația națională** iar "**stânga**" este **trădarea națională**.

Apoi părăsește complet titlul enunțat , și realizează unul din cele mai **virulente atacuri**

la adresa tuturor valorilor liberale inaugurate prin **revoluția și generația de la 1848** ,

filtrate printr-un conservatorism naționalist, xenofob, antiburghez, antiindustrialist .

Pentru mine, o nouă dovadă privind caracterul **neo-conservator al doctrinelor naționaliste**, de oarece **își atașează un "țărănism naționalist"**, deosebit de cel social-economic din doctrina PNȚ.]

Iuliu Pascu / 28 apr.'37

▣ "Dreapta", "stânga" = etichete

În lumea politică, în care a gândi este ceva nepotrivit, în acest iarmaroc al patimilor, **formulele ajung uneori la mare preț**. Și cu cât sunt mai de neînțeles, sau mai desfăcute de vechiul tâlc, cu atât mai mare căutare au.

În felul acesta au devenit **lapidarele "dreapta" și "stânga"**, **steag de luptă, program, lozincă**.

Renumerele politic al acestor cuvinte venea de la **porecla dată deputaților** din Camera Comunelor care, zeci de ani, **au stat departe de banca ministerială** (aflată la dreapta), **spre stânga Parlamentului**.

Cu timpul, **"dreapta"** a căpătat **renumele de asociație pentru jefuirea și tiranizarea** poporului, iar **"stânga"** a fost investită a fi **animată numai de idealism, dezinteresare și sacrificiu pentru binele poporului**.

În realitate, granițele sunt greu de trasat.

Un partid politic poate fi etichetat de **"stânga" dacă**, din râvnă publică, **presa partidele de "dreapta"** (de obicei cei aflați pe banca ministerială sau cei aflați în anticamera guvernării) **să-și îndrepte gândul și spre opoziție și spre binele cetățenilor**.

Așa a fost în Anglia, zeci de ani înainte de război, **Partidul Muncitoresc, astăzi partid de guvernământ**, devenit de **"dreapta"!**

A numi, însă, PNȚ partid de "stânga",

atunci când din **programul capitalist** al acestui partid, din faptul material al celor **două guvernări național-țărăniste** și din **dorința lui înfocată de a reveni cât mai curând la guvernare și de a ocupa toate băncile din "dreapta"** Adunărilor legiuitoare, **a numi un astfel de partid "de stânga", este o greșală de principiu.**

Iuliu Pascu / 28 apr.'37

▣ "Dreapta" = democrație națională, demnitate

▣ "Stânga" = trădare și lașitate în folosul iudeo-capitaliștilor

Mai ales că s-a ajuns ca, prin **născocitoarea viclenie iudaică**, se face și o **deosebire de ordin moral**, după care

"dreapta" este un fel de **asociație pentru jefuirea și tiranizarea propriului popor**, iar **"stânga"** este numai **idealism, dezinteresare și sacrificiu** pentru binele poporului!

"Nemernicii" oameni de dreapta sunt toți **aceia care, în loc să se închine iuhmanilor și să fie slugi ale marelui orient palestinian, cu sediul la Paris sau la New-York, au îndrăzneala să vrea ca, la noi acasă, politica statului să se facă pentru binele țărănilor și intelectualilor români, și nu pentru gloria marelui asociații mondiale evreești.**

Și este o nemaipomenită **rușine pentru noi Români**,

să nu ne dăm seama de acest tertip iudaic,

și chiar dintre ai noștri **să se facă legiuni de soldați fanatizați ai "stângii"**, adică ai **iudeo-capitaliștilor și dușmani scoși din fire ai propriului sânge românesc!**

"Adevărul adevărat este că, dacă astăzi aceste două cuvinte înșelătoare

ale dicționarului internațional al politicii iudaice,

pot avea și un înțeles limpede,

pe limba și în gândul curat al popoarelor creatoare de state,

apoi acestea **nu pot fi decât:**

DREAPTA e politica **democrației naționale**; politica dreaptă, adică cinstită,

cavalească, pe față, cu **răspunderea personală a celor ce o fac**; și **închinată**, chiar după

catehismul bunului democrat , **națiunii care alcătuește marea majoritate a membrilor statului și clasei sociale care are marea majoritate a poporului ; națiune și clasă socială care în România se topesc deopotrivă în minunata noastră țărâtime .**

STÂNGA , e politica lui huci marginea , politică vrăjmașă , ascunsă , de lovire pe la spate a tot ce este mare interes al națiunii române , și nevoie mare și mică a țărânimii .

Iar cât despre scopul și metoda partidelor politice de " stânga " sau de " dreapta " , apoi în nici un caz democrația nu poate fi în România de stânga , **ci numai de dreapta** , pentru că **partidele zise de stânga** , apără , sub flamura umanitarismului , exclusiv interesele iudeo-capitalismului internațional , reprezentat la noi prin minoritatea iudaică , cu al ei cortegiu cosmopolit , în care se furlandisesc și câteva cozi de topor , dintre ai noștri ;

În timp ce **partidele de dreapta** luptă pentru cei 80% din populația țării , care e țărâtimea , și pentru intelectualii și orășenii români , de baștină - care mai fac încă 5 % din populație , **stânga iudaizată** apără interesele și huzurul a 15% din populația țării , aproape toți străini de neam și de lege .

Iuliu Pascu / 28 apr.'37

▣ Dictaturi : comunistă - democrată - domnească - fascistă - militară

▣ Fascism = naționalism + anti-comunism ;

▣ Antifascism = iudeo -comunism + antinaționalism

[LD , 23 nov. 2003 . Ca și în cazul altor doctrinari sau politicieni ai timpului , Iuliu Pascu (un tânăr ziarist la început de carieră) se încurcă în terminologii și caracterizări , denotând sau hrănind confuziile și deruta din epocă , privind regimurile dictatoriale : comuniste , fasciste , regale , militare ș.a . Acest cerc vicios terminologic , a marcat toate ideologiile , toate doctrinele politice , toate platformele de luptă politică curentă , înveninând relațiile dintre partide , ducând la alianțe nefirești , declanșând o atmosferă de anarhie sau de pericol de război civil . Învinovățirea reciprocă , condamnarea reciprocă , cu toate variantele metodelor de luptă antrenate , dau impresia unei societăți aflată în apogeul de derută . Iar salvarea - dorită și invocată de toți - a fost o " dictatură " specific " românească " - adică nici comunistă nici fascistă - **dictatura Regelui** sau **dictatura Mareșalului** - și se va numi **regimul lui Carol II , regimul lui Ion Antonescu .**]

Înterupând la Cameră pe Octavian Goga , în unul din frumoasele sale discursuri , (cu prilejul închiderii Universităților) [LD : vezi fișier , 1 mart.'37 , PNC VI] un fruntaș țărănist [Madgearu] a spus că a fi antifascist nu este a fi comunist . În treacăt fie spus , Traian Bratu - căci despre el era vorba - este chiar membru fondator al " **Amicilor Rusiei Sovietice** " , și este antifascist pentru că este contra dictaturii .

Adică fascismul este dictatură , iar comunismul , care vrea să fie marxism sută-n-sută , este idealul liberalismului politic ?!

Nici că se poate o mai adâncă neînțelegere a rostului însăși al socialismului .

De la **Manifestul Comunist** al evreului Karl Marx , adică din ianuarie 1848 , socialiștii n-au avut decât două lozinci : **< proletari din toate țările uniți-vă ! >** pentru a întrona **< dictatura proletariatului >** , firește dictatura celor care vor exploata , și care trebuiau să fie **numai evrei !** Așa cum s-a întâmplat în **sovietele bieteii Rusii !** **Dictatura** este pentru socialism , **nu un mijloc , ci însuși scopul politicii lor** . **Toată politica iudeo -comunistă în Rusia este pe de - a -ntregul și fățiș dictatorială .** Așa că , **dacă ești contra dictaturii ,**

nu poți fi antifascist , ci , dimpotrivă , trebuie să fii anti-comunist .

Iuliu Pascu / 28 apr.'37

▣ Dictaturi și dictaturi ...!

Dar ce este **dictatura** și cum stă ea **în fața democrației** ?

Dictatura zace de bună seamă în **străfundul sufletesc** al **fiecărui** din noi .

Rușii ziceau pe vremuri că-n **fiecare rus pândește un țar** ; și ce mai țar e Stalin !

Și care din noi n-ar fi fericit să fie el, **dictatorul** ?

Pater familias , al epocii quiritare romane ,ce-a fost alta decât un **dictator de drept și prin naștere** ?!

Domnitori noștri, până la faimosul Regulamentul Organic, întruneau în buzduganul lor , **simbolul tuturor puterilor de viață și de moarte asupra poporenilor** : legea , administrația și **judcata** . Și totuși , **nu erau dictatori** , se alegeau dintre boieri și deseori **nu reușeau să rămână la domnie 4 ani** , și **mai plăteau și cu tronul domnesc și cu viața** dacă nemulțumeau " **partida boierească**" sau **puterea suzerană** .

În SUA , **președintele** , prin funcții constituționale , este un **dictator pe termen limitat** , ales de popor , dar nu direct (prin vot universl) ci **prin votul Congresului** .

Dictatura comunistă s-a **înstăpânit printr-un groaznic măcel, prin teroare** , **jaf și uciderea** a milioane de vieți , prin **comploturi** , **asasinate și mișcări subterane** , și se menține **prin spionaj, delațiune și tiranie** , printr-o sălbatecă **organizare a urii** , **a foamei** , și **a mizeriei**

Conducerea fascistă sau hitleristă , cucerite prin **luptă deschisă** contra **comunismului** , prin **marșul asupra Romei** sau prin **alegeri repetate** , administrații pline de înfăptuiri minunate , la temelia cărora stau demnitatea și solidaritatea națională renăscute , **nu sunt dictaturi** , în **sensul curent al cuvântului** .

Constituția noastră , atât de **liberală** , **consacră o serie de îndatoriri individuale publice** : învățământ primar obligatoriu ; impozite ; serviciu militar obligatoriu ;

Alte legi , stabilesc : premilităria ; munca în folos obștes ; internarea bolnavilor epidemici ; datoria femeii de a asculta de bărbat (înscrisă în codul civil !) **Este aceasta dictatură ?!**

Când **Cuza Vodă** , pentru a împroprietări pe țărani cu pământ,

a dat o **lovitură de stat** , aceasta a fost sau nu **dictatură** ?

La 20 iunie 1927, când **Ionel Brătianu** a cerut **puterea** pentru PNL , **i s-a dat !**

Ion Mihalache , când a cerut la **Congresul PNȚ** **puteri depline** , **i s-au dat !**

Cenzura , **starea de asediu** , **deplinele puteri** , **votate pentru guverne** , **ce au fost ?**

Iată deci **atâtea feluri de dictatură !** Numai că a impune de sus în jos organizarea și **funcționarea statului și drepturile și îndatoririle cetățenilor** , **nu este dictatură** .

" **Dictatura este guvernarea împotriva națiunii** , fie pe **tăcutele** , fie prin **violență** .

[-----] **Dictatura este o deslănțuire de patimi** pe care o **prefățează un regim politic** de formă oarecum democratică , în **decadență** , prea prins în **cazanul egoismelor** și **prea orb și surd** în a vedea și asculta **plângerile mulțimilor** . "

Între această **dictatură și democrație este o prăpastie** .

Iuliu Pascu / 28 apr.'37

▣ **Democrația autentică = binele universal = minimum de fericire**

prosperitate = administrarea prin știință

[**LD : Chiar așa , ce este democrația ? Fiecare o înțelege în felul lui !**]

În **vorburile de întruniri publice și de gazetă** , chair și pentru cei mai răsăriți , **democrație înseamnă : alegeri peste alegeri** ; majorități absolute sau relative ;

deputați și senatori ; etc etc ... Și , fiindcă nimic nu este mai umanitar - democrația este umanitară ! - decât principiul ca **munca să fie plătită cât mai bine** , democrația mai cere :

diurne, lefuri și jetoane, însărcinări și delegații (tren și automobil gratis) , **gardist la poartă** , **abonament la teatru și cinema** ; **telefonul pe degeaba** ;

Apoi, firește : discursuri ... poza la ziar... vorbe ... pupături ... sudalme...

"Și cu toate acestea , eu îndrăznesc să spun că

democrația nu însemnează numaidecât alegere ,

ba uneori **ea nu e deloc de trebuință** , și **alte dăți chiar dăunătoare** ,

cele mai bune administrări a intereselor mulțimii .

Democrația nu este numaidecât votul universal .

**ci este binele universal , făcut de cei care au o bună pregătire profesională ,
sub amenințarea unor sancțiuni exemplare ,**

aplicabile de **instanțele judecătorești de drept comun ,**

la cererea și sub imboldul **dreptului de control universal .**

Acest control de jos în sus , este însăși esența democrației ;

și fiindcă **idealiștii au gândit** că **cel mai bun control** este **controlul politic prin alegeri ,
cu sancțiunea nerelegerii , s-a ajuns a se lua electoralitatea - care este doar mijloc -
însăși esența democrației !**

Scopul democrației însă , este **înfăptuirea unui minimum de fericire și de bunăstare**

pentru **totalitatea membrilor unei națiuni** , sau măcar a mării lor majorități ;

democrația este **apărarea poporului de flagelul sărăciei și a bolilor molipsitoare ,**

de slăbirea trupului și înstrăinarea sufletului ; **democrația este împuternicirea națiunii**

și clasei majoritare , **închiaburirea și însănătoșirea ei . [-----]**

Democrația nu numai că **nu poate fi guvernarea primatului electoral** ,

ci , dimpotrivă , ea nu poate fi **decât administrația prin știință . [-----]**

Primari numiți , primari **români de origine** , **luminați prin cultură** superioară ,

îndrumați pe cale științifică de un oficiu de studii administrative al Ministerului de Interne ,

controlați de sus în jos pe cale disciplinară , și **de jos în sus** pe cale judiciară , [-----]

primarii aceștia sunt primarii democrației adevărate , iar nu telalii votului universal [-----]

sinistre păpuși în mâna finanței internaționale . [-----]

Iuliu Pascu / 28 apr.'37

▣ **Pseudo-burghezia românească .**

▣ **Pauperizarea țărănimii**

▣ **Industria și burghezia românească = imitații fără fond**

▣ **România - stat de țărani , economie și civilizație rurală !**

[LD Variațiuni **neo -conservatoare** pe tema **formelor fără fond** ,
justificând un "**țărănism**" xenofob , anti-industrialist , anti-burghez , anticapitalist .]

[LD .24 nov.'2003 Trăesc un moment de mare lehamite .Cum să scriu istorie ? !

**M-am săturat de această idealizare a vieții țărănești de către " domnii " ce trăiau la
București . M-am săturat de " conservatorii " români ce trăiau la moșii sau în străinătate ...**

**M-am săturat de toți țărăniștii pe care îi consider ori ipocriți , ori demagogi , ori orbiți de
ideologii ... Mergeau prea departe cu critica lor la adresa liberalilor , care , chiar dacă
avuseseră grijă de burghezie , tot ei ridicaseră cât de cât și țărănimea .**

Dacă trăiam în sec. XIX , nu aș fi fost " conservatoare "

Dacă trăiam în interbelic , nu aș fi împărtășit ideile lui Pascu .

"Burghezia " românească este una din născocirile apărute în ideologia politică ,

întocmai ca și **încurajarea industriei capitaliste ,**

atât de ucigătoare pentru viața economică a satelor .

pe urma **revoluției liberale de la 1848** și a **politicii economice a partidului liberal** .

Cuza și Kogălniceanu au înscris desigur o mare **pagină în istoria noastră națională** .

Clipa lor istorică cerea neapărat să ne lepădăm de tot prezentul și alt mijloc mai ușor

pentru **o grabnică apropiere de viața normală a statelor apusene ,**

nu era decât acela de **a copia și impune** , cu puterea de constrângere a statului ,

legi și așezăminte care s-au nimerit să fie **franceze** . Trebuia chiar să fie franceze . [-----]

pentru a ne afla **astăzi înglodați până-n gât** , pe acest drum ajuns la capăt ,

de **o șleahță de capitaliști bogați și o țărănime tot mai săracă și năpăstuită**

ca și înainte de împroprietărirea lui Cuza .

Și totuși , în toată această epocă , **trei sferturi de veac** ,

deși am făcut două mari împrumuturi și alte două mai mici, noi am legiferat și folosit toată puterea și banul statului exclusiv numai pentru ... burghezie !

Burghezia română , cea mai neromânească născocire a pașoptiștilor , în frunte cu ICBrătianu, pe care ei au văzut-o de la început ca fiind una a **capitalismului industrial**, ce trebuia **fatal să devie iudaic și internaționalist** , fiindcă așa era el deja pe atunci în toate statele cu industrie mare încheată .

Ori, această burghezie este o idee de împrumut , cu totul **potrivnică și sufletului nostru și economiei și geografiei noastre .**

Nu numai că noi nu putem fi o țară de burgheji , **dar avem tot interesul să rămânem o țară de țărani .**

iubitori înverșunați ai gliei , un stat producător în întregul gospodăriei rurale , a tot ce trebuie unei vieți sănătoase , și trupește și sufletește , poporului întreg .

Burghezia , da , este o clasă socială , dar numai pentru țările care au trăit secole de-a rândul viața de cetate a orașelor întărite și încercuite în corsetul strâmt al zidurilor lor. Burghezia, populația burgurilor , pe care noi nu le-am avut nicicând, are un anumit fel de trai , un anumit fel de a gospodări.

O casă pe câțiva metri pătrați , cu ziduri groase , cu rânduri unul peste altul ; casă lângă casă , ogradă lângă ogradă , deci fără nimic din ce face farmecul gospodăriei rurale și a târgurilor și orașelor noastre ,

iar **drept grădină , câteva oale cu flori spânzurate** printre gratiile ferestrelor , ferecate și ele, ca și porțile cetății însăși .

Și atunci , **fatal**, înăuntrul zidurilor țărnuite ale cetăților, în înghesuiala caselor strâmte și întunecate , oamenii aceștia , " **burghejii**" , nu-și puteau câștiga pâinea zilnică decât **făcând comerț și industrie** , care nu cer loc întins și care se pot face , mai ales comerțul , și în afara zidurilor . Și tot datorită acestui fel de a trăi, **sufletul burghez este meschin, temător și foarte iubitor al banului.**

Ce imensă deosebire între acest **suflet prăpădit** , de oameni pentru care **un răsărit de soare în linia orizontului este un farmec necunoscut ,**

și între noi, mlădițe ale naturii , trăind larg și liber între cer și pământ ,

pe întinderi al căror hotar ni-l fac doar rotunjimea pământului , **care e tot de la Dumnezeu , ca și întreaga minune a lumii. Libertatea de a simți imensitatea firii , noi am cunoscut-o, noi am trăit-o ;** noi nu i-am dus dorul . **Noi nu-am cătat zadarnic albastrul cerului**

prin petecul de lăniș al **casei de peste drumul îngust al străzilor bolnave din cetate.**

Chiar și iobagii celor mai haini dintre stăpâni și-au păstrat și folosit din plin libertatea de a visa și a hălădui pe întinsul tinereții pajiștilor și-n desișul tainic al codrilor seculari .

Iuliu Pascu / 28 apr.'37

▫ **Revoluția pașoptistă "națională" =**

▫ **Năvala evreilor ... masoneria internațională ...**

▫ **Distrugerea târgurilor românești**

Să facem din nimic o burghezie națională ?

Împerecherea acestor cuvinte este o nesocotință .

Nu burghezie ne trebuia nouă , și nu pe ea o puteam crea.

Dovada ? Ne-au dat-o cele trei pătrare de veac ale acestei înfiorătoare nebunii , înfiptă în legile și bugetul statului ,

în disprețul vieții poporului de aproape două mii de ani [-----]

Și tocmai pentru că **sufletul nostru este așa cum este , noi nu puteam deveni burgheji.**

Și pentru că , **totuși, s-a legiferat și s-au dăruit , cu o risipă și nepricepere unică în istoria lumii , banii statului pentru această născocire fără noimă, care e burghezia, cu adaosul ei, industria mare ,**

s-au năpustit asupra noastră , năpădind de peste tot, din Galiția și mai ales din Rusia,

evreii, care aveau o îndeletnicire seculară de a specula banul și munca altora .
" **Și așa**, în ultima ei împlinire, **revoluția "națională"** de la 1848 ,
pândită din umbră de **masoneria internaționalistă** , și de pe atunci **iudaizată** ,
ne-a dus la **tragedia sfâșietoare de astăzi**, a marii și grabnicii **nevoi de a ne apăra** ,
în propria noastră țară , **munca națională**, **adică dreptul de a munci și de a trăi** ,
pe care ni-l judecă **leaota perciunată** ,
pe care **generația ce ne-a precedat a adus-o cu alai pe pământul nostru sfânt**,
pentru crearea burgheziei și încurajarea industriei naționale! .
Iuliu Pascu / 28 apr.'37

▣ **Sprrijinirea negustorilor români !**

▣ **Orașe românești !**

▣ **Descotorisirea de străini!**

"Ceea ce trebuia să fi făcut noi, odată cu înființarea **Băncii Naționale**,
era să fi **sprrijinit pe meseriașii și negustorii români de baștină** ,
ai târgurilor și orașelor noastre , **și numai pe ei**,
pentru că **numai ei** făceau cu **adevărat funcțiunea socială și economică**
de a împlini toate nevoile de unelte, hrană și îmbrăcăminte ,
pe care țărănimea nu le putea lucra în gospodăria ei agricolă integrală ;
și pentru că **numai ei s-ar fi dezvoltat în chip firesc** ,
spre înjghebarea singurei industrii mari necesare și folositoare satelor și orașelor ,
fără a nimici puterea economică , izvorul veșnic viu de **îmbogățire al țărânimii** ,
care este **industria casnică** .
" **Și dacă** am fi făcut această **politică industrială națională**,
azi noi am fi avut **o țărâtime de desăvârșită neatârâtime economică și bogată ;**
o țărâtime care ar fi fost și prin avuția ei absolut imună propagandei iudeo-comuniste ;
o țărâtime care ar fi fost cu adevărat statul român,
asa cum este prin numărul ei , națiunea română .
" **Iar orașele noastre** , fără această înspăimântătoare înșelătorie ,
ar fi fost cu adevărat orașe românești ,
iar nu orașele fericirii burgheziei iudeo-minoritare .
Și noi , toți Românii , am fi trăit în cel mai bogat stat
și am fi fost poporul cel mai sigur de sine , din toată Europa.
" **Grozava greșeală a înaintașilor noștri**, **trebuie cât mai repede și mai hotărât înlăturată** ,
ceea ce , desigur , **nu prin mijlocul searbăd al legilor**
îngăduite de constituția liberalismului pașoptist, vom putea săvârși.
Dar chiar și dacă ar fi să răsturnăm devalma și legi și constituție ,
și toată " boierimea " **capitalistă** , noi **tot va trebui să ne descotorosim de străini**,
pentru a ne împlini **destinul nostru național** , pe acest **pământ strămoșesc** ,
al nostru și numai al nostru"
Iuliu Pascu / 28 apr.'37

16.b) Istrate Micescu , discurs la Congresul extraordinar al avocaților , 9 mai 1937

/ Regimul minorităților / state cu Statut minoritar - state fără Statut /

(" **Țara noastră**" , 14 mai 1937 ; Cf. J.Ancel, **Documents.....**, vol.I, p.215)

[**LD 17 ian.2004: Nu am confruntat doc. cu ziarul. Apare trunchiat . Preiau cu rezerve câteva citate .Că are și un accent xenofob, antisemit - care mie îmi lipsește - este adevărat .**

Dar argumentarea lui Istrate Micescu, privind regimul minorităților impus statelor succesoriale,este logică, justă, demnă , și s-a dovedit a fi și premonitoare .]

Doc.integral : **fișier PNC VI**

Istrate Micescu / 9 mai '37

▫ Regimul minorităților = fals regim de drept internațional

Noi nu trebuie să vorbim fără respect despre drepturile omului .

Regimul minorităților (în relațiile sale cu organizațiile constituționale și legale ale Statului român) apare ca o problemă de drept internațional.

Înainte de război, nimeni nu s-a gândit să asigure o situație privilegiată și să formeze o categorie juridică distinctă pentru minorități de altă origine etnică, altele decât pentru cele autohtone.

Tot spre ce aspiră minoritățile nu ar trebui să depășească recunoașterea originilor și obținerea unor drepturi egale cu ale autohtonilor .

Așa este în toată Europa.

Istrate Micescu / 9 mai '37

▫ Regimul minorităților = regim de favoare

Acest război a creat " problema minorităților " ca pe un regim de favoare .

Oameni de drept ignoranți , au amestecat cuvinte și noțiuni

de protejare legală și ilegală a minorității , sub un regim de statut legal.

Dar care este baza , ideea fundamentală care străbate această doctrină , cu pretenție de sistem logic ?

Cum se face că minoritățile etnice din statul român ,

în loc să depindă de acest stat suveran ,

pot să depindă de conglomeratul de state care apelează la Societatea Națiunilor ?

Istrate Micescu / 9 mai '37

▫ Regimul minorităților = regim de excepție

"Pentru ce această diferențiere între cei care [autohtonii] ,

sub toată înțelegerea țării , privesc de la margine spre centru ,

și cei care [străinii] , din centru , se cramponează de situații de mult terminate privind spre periferie și peste frontiere ? "

Această divergență de " privire " , centripetă pentru noi , centrifugă pentru ei , nu reprezintă ea un regim de excepție ?

Care este ideea fundamentală ?

" Doctrinarii " cu pretenții științifice , declară că ideea protejării minorității etnice este o generalizare a declarației drepturilor omului .

Și încearcă să integreze problema minorităților etnice în cadrul legal .

Îi întreb : pentru ce nu toate statele acceptă asta ?

Pentru ce Anglia , Franța , Italia , Germania , nu l-au acceptat ?

Pentru ce ele au fost impuse doar României , Poloniei , Cehoslovaciei și Iugoslaviei ?

O idee de drept presupune egalitate

și dacă din premisă este neegală , înseamnă că nu este de drept .

Un ideal de drept , cu pretenție de egalitate , care pornește dintr-o premisă de neegalitate , nu este o idee de drept . Este un regim de excepție.

Istrate Micescu / 9 mai '37

▫ Regimul minorităților = neegalitate între state

Noi nu dorim generalizarea egalității cu marile puteri .

Eu vorbesc în acest moment pentru cei ce sunt în frontierele noastre .

Nu vrem egalitate în generalizarea unui principiu de drept care consacră inferioritatea și un regim de excepție care implică o superioritate vis-à-vis de noi .

Istrate Micescu / 9 mai '37

▫ Regimul minorităților = un regim odios

Conștiința noastră - și o spunem fără vanitate - inteligența noastră robustă de esență latină ,

nu poate concepe că acolo unde este egalitate ,
există diferențe pentru cei care nu țin cont că legile și instituțiile unui stat ,
 ce se găsesc între frontierele naționale,
nu îngăduie amestecul străin , în ceea ce privește conduita statului român !
Acesta este un regim odios , contra căruia **se revoltă sentimentele noastre de justiție și**
demnitatea noastră națională .
Și acesta este punctul care ne desparte în lupta ideologică .
 Că Geneva , și înțeleg prin aceasta marile puteri (care sunt menajate)
 care **admit inferioritatea noastră , ... noi ne permitem să ne exprimăm credința noastră**
că aplicarea acestui sistem de protejare a minorităților ,
duce la formarea unor minorități artificiale și alimentează curentele centrifuge .
 Istrate Micescu / 9 mai 1937

17.a) Rev." Parl. Românesc " , nr special : Cucerirea orașelor României , 31 mai 1937

(An VIII, nr. 235-239)

[LD :este un nr.interesant , dar nu l-am fișat . Am fișat doar art. lui Băbescu]

Simion Băbescu , Creșterea populației orașelor, pe neamuri , 13 mai 1937

(Rev. **Parlamentul românesc**, 13 mai 1937 , p. 39-40)

[LD :este o aiureală de articol din care nu se înțelege mare lucru . Ba dă procentul de creștere a populației ,ba dă procentajul pe naționalități . Încerc să scot ceva , dar nu se poate trage nici o concluzie. Oricum, dacă am înțeles eu bine, tipul vâna evreii , dar nu avea date din trecut , și nici recensământul din 1930 nu era publicat !]

Compară datele **recensământului din 1930**, cu datele **recensământului din 1912** (pentru Vechiul Regat),**din 1910** (pentru provinciile din vechea monarhie austro ungară)

din 1897 (pentru Basarabia)

Vechiul Regat

Recensământul din 1912 , nu oferă date privind etnia.

dar există sporul populației :

Orașul	spor %	români	evrei	germani	țigani	unguri	alți
București -	86,9%	77,5%	10,9%	2,2%		3,8%	
Ploiești	40,2%	87,4%	4,7%	1,7%	1,4%	2%	
Craiova	23 %	87%	3,4%	2,3%	2,8%	1,7%	
Brăila	5,1%	75,4%	9,7%	ruși1,6%		1,7%	greci 6,7%
Iași	36,7%	61,4%	33,7%	1%			
Galați	40,4%	68,2%	19,1%	ruși 2,9%		unguri 2,1%	
Botoșani	- 0,7%	60,2%	35,3%	1%		lipoveni 1,1 %	

În Vechiul Regat , **locul al doilea pentru fiecare oraș, îl deține elementul evreesc ,** care în Moldova are un procent foarte ridicat .

Dobrogea

Populație foarte pestriță .În Cadrilater , Românii pe locul III

Orașul	români	turci-tătar-găgăuți	greci	armeni	evrei	germani bulg.
Constanța	68,7%	6,7%	6,2%	4,9%	2,8%	2,5%
Bazargic	15,6%	29,4%	1,5%	2,6%	țig.6%	40,9%
Silistra	21,9%	32,3%		3%	2%	34,5%

Basarabia

Un important spor de populație : a românilor ; creșteri și descreșteri ceilalți

O aiureală , o statistică din care nu poți să deduci nimic !

Orașul	români	turci-tătar-găgăuți	țigani	evrei	bulgari	poloni	ruși
Chișinău	158,9%	26,3%	12,3%	17,5%	40%		33%
Bălți	180,9%	333,3%	450%	37,8%	342,9%	84,1%	49,6%
Cet.Albă	819,9%	germ.132,6%	77,3%				122%

Transilvania și Bucovina

Sporul de populație între 1910 -1930 .La 1910, evreii se declarau unguri.

Graficul arată deci **creșterea românilor la 100 locuitori , în 1930 ;**

dar ungerii și evreii din 1910 !

O aiureală , o statistică din care nu poți să deduci nimic !

Deduc doar că au crescut românii la orașe ;

că ungerii dominau orașele în 1910 ; că evreii se declarau unguri .

<u>Orașul români (1930)</u>	<u>1910. unguri arătați</u>	<u>unguri deduși</u>	<u>mozaici deduși</u>	
Satu Mare	1.548,2%	94,8 %	74,2 %	20,6 %
Oradea	521,9%	91 %	67,4%	23,6%
Tg.Mureș	470,5%	89,3 %	78,5%	10,8%
Cluj	361,5%	83,4 %	71,8%	11,6%
Timișoara	220%	39,4 %	30,1%	9,3%
Arad	129%	70,1%	60,7%	9,4%
Sibiu	111%	21,7%	17,8%	3,9%
Brașov	64,4%	43,4%	40 %	3,5%
Lugoj	54,6%	34,7	25,2%	9,5%
Sighișoara	44%	23,2%	21,3%	1,9%

Cernăuți	125,9%	germani 47,5%	germ.deduși 14,7%	32,8%
Orașe, populații / 1937				

Sumar .

- **Orașul Românesc** (editorial)
- Ce este un oraș, prof.Iorga
- **Românizarea Orașelor Românești** , prof.ACCuza
- Activitatea economică a Comunelor , Const. D.Bușilă
- **Exproprierea națională la orașe** , N.Porsena
- Buletinul Oficiului de Studii legislative : **protejarea muncii naționale**
- Critica finanțelor locale
- **Serviciile orașelor și drepturile Românilor** , Iuliu Pascu
- **Orașele Unirii** , I.U.Soricu
- Costul vieții în orașele României , N.Georgescu - Roegen
- Uniunea orașelor și activitatea ei , Ion Roban (secretar general)
- **Creșterea populației pe neamuri** , Simion Babescu
- **" Luna Bucureștiului "**
- Naționalism orașenesc**, Dragoș Săvescu
- " Capitala lui Donescu"**
- Orașele** : Cluj, Arad , Timișoara , Cernăuți, Brașov, Galați, Iași, Constanța, Ploești, Sibiu, Craiova, Oradea, Făgăraș, Alba -Iulia, Blaj, Mediaș, Orhei ș.a., ș.a.

17.b) Istrate Micescu , Problema Palestinei , 29 iul.1937

/ Revizuirea cetățeniilor frauduloase evreești /

(**"Curentul"** 29 iul.'37 .Cf. J.Ancel, **Documents.....**, vol.I, p. 213 -215)

[LD : Nu am confruntat doc. cu ziarul.Apare trunchiat . Preiau cu rezerve câteva citate]

P.d.v. fără echivoc : **revizuirea cetățeniei române !**] Doc.integral : **fișier PNC VI**

Micescu / 29 iul.'37

▣ **Evreii au ocupat țara noastră**

Din moment ce **evreii nu mai sunt pe placul arabilor**,

eu nu văd pentru noi , ca om de drept, ca drepturile noastre românești

să poată fi puse în discuția Societății Națiunilor , impuse de evrei .

Ca om de drept, mie îmi este interzis , formal, să caut să raportez parazitismul de care vrea să scape țara noastră , într-o altă zonă, de ex. în Palestina .

Mie îmi este interzis să mă preocup să caut un azil pentru cei care ... au ocupat țara noastră .
Micescu / 29 iul.'37

▣ Evrei au uzurpat calitatea de cetățeni

Să ne străduim să desconggestionăm România și , deplasând această congestionare în Palestina , ar însemna , după părerea mea , să nu avem curajul

să punem chestiunea primordială :

evreii au dreptul de a sălășlui în România uzurpând calitatea de cetățeni români ?

Cei care au obținut această calitate , formal, o posedă valabil ?

dacă nu răspundem la această întrebare , înseamnă că nu o putem asana .

Altfel , noi comitem o imprudență căutând azil pentru evrei ,

de ex, în favoarea statutului internațional al Palestinei .

Micescu / 29 iul.'37

▣ Azil în Palestina ?

▣ NU este treaba României !

Noi nu ne putem permite să ne agățăm de dreptul de azil al evreilor ,

pentru a ne debarasa de paraziți.

În calitate de avocat al țării mele și al poporului meu ,

eu nu mă pot despărți de obligațiile mele profesionale și naționale,

să mă preocup numai de interesele clienților mei , fără să pierd timpul meu ,

ajutând reavoința adversarilor ce nu mă privesc.

Acesta este răspunsul meu la întrebarea pusă .

Micescu / 29 iul.'37

▣ Răspunderea guvernului : controlul naturalizării !

Există o problemă evreească .

Am semnalat guvernului PNL că nu are dreptul să se opună

dacă poporul cere cu îndârjire controlul cetățeniei române, printr-un decret -lege.

Guvernul a uzurpat prerogativele sale de a controla naturalizările individuale ,

printr-un demers legislativ.

Cei ce recurg la violență pentru a spolia , nu se pot plânge de violența celui spoliat .

Dispozițiile constituționale ce le avem de la marele Kogălniceanu

plasează cetățenia română sub paza autorității legislative.

Aceasta este o idee napoleoneană , care cere o solemnitate cu ocazia actului naturalizării .

Dacă toate profesiunile liberale , toate întreprinderile economice ,

toate posturile de comandă de care depind ideile și bogățiile , ar deveni românești ,

cum deja tinde să devină presa și cum mă străduiesc să devină barourile,

Victor Antonescu ar putea să-și susțină p.d.v.

în fața Comisiei mandatate a Societății Națiunilor .

Istrate Micescu / 29 iul.1937

17.c) IPSS Ion Bălan (episcopul greco-catolic, Lugoj), Problema palestiniană , 5 sept.'37

/ Cămin evreesc în Palestina ? ! / Problema locurilor sfinte /

(Cf.Jean Ancel, Documents ... , vol 1, p. 127 - 128) Doc.integral : fișier Biserică II

[LD : Este vorba de răspunsuri date la o anchetă privind " căminul evreesc " în Palestina .

J.Ancel nu indică revista ; nu știm cine a făcut ancheta ; nu știm exact contextul ;

este un colaj trunchiat cu foarfeca , pentru a proba antisemitismul bisericii românești .

Folosesc, de aceea , cu toate rezervele doar câteva citate .
Ele reflectă atât **un p.d.v. religios**, cât și **percepția realităților istorice** din acel moment .
Se poate imagina - pornind de la aceste opinii - care putea fi **mentalul colectiv** ,
față de evrei și lumea lor .]

Redacția /

Publică , în cadrul anchetei, **răspunsul PS dr.Ioan Bălan**, episcopul **Lugojului**.
Dintre căpeteniile greco-catolice , d-sa este primul care a ținut să-și spună răspicat cuvântul
în această gravă problemă . Iată răspunsul d-sale :
IPSS Ion Bălan / 5 sept.'37

▣ Cămin evreesc în Palestina ?

▣ P.d.v. creștinesc

Persoanele distinse care **și-au arătat părerile** relative la asigurarea unui **cămin național**
pentru evrei , **cu toate că**, aproape fără excepție, **sunt creștine** ,
n-au ținut cont de p.d.v. creștinesc .

Providența Divină care **a dus pe acest popor în Palestina** ,
tot ea l-a scos de acolo și a distrus din temelii centrul lor bisericesc și național.

Pe vremuri, un apostol de-al lui Cristos, a vrut să reconstruiască
măreța biserică a lui Solomon .

Providența Divină a împiedicat realizarea acestui gând.

Acest lucru nu trebuie pierdut din vedere când se discută așezarea evreilor în Palestina.
IPSS Ion Bălan / 5 sept.'37

▣ Dumnezeu a cucerit Palestina , nu evreii !

▣ Vechiul și Noul Testament

România are peste **18 milioane de creștini** [**LD : nu chiar , dar sensul este autentic**]
Ei cunosc cărțile Sfinte , din care apare evident că **nu poporul evreu a cucerit Palestina ,**
ci Dumnezeu . Când Dumnezeu îi lăsa numai pe ei , **îi băteau popoarele autohtone.**

Pentru **fărădelegile acestui popor**, a fost amenințat în nenumărate rânduri
cu **cele mai aspre pedepse.** [//]

Prin glasul **profetului Ieremia** , spune Dumnezeu că

în Palestina nu mai poate fi liniște pentru evrei . [//]

Toată "**Legea Veche**" era numai o **pregătire pentru " Legea Nouă"** ,
și-i ducea pe evrei de mână în **peștera din Bethleem**, pe **Calvar**, și la **Mormântul Domnului** ,
ca să asiste la **luminată înviere .**

Dar poporul n-a vrut să-l primească pe Cristos . [//]

care apoi le-a spus : **< Iată se lasă vouă întinsa pustie >** (Mateiu, 23, 38)

iar Ierusalimului i-a spus : **< Te vor face întocmai cu pământul pe tine și pe fiii tăi ,**
întru tine , și nu vor lăsa întru tine piatră pe piatră ,

pentru că nu ai cunoscut vremea cercetării tale > (Luca, 19, 44) [//]

Despre soarta poporului evreu avem o **prorocie foarte limpede**

din **însuși gura Fiului lui Dumnezeu** : **< Va fi o nevoie mare pe pământ și mânie**
pe poporul acesta .Și vor cădea sub ascuțișul sabiei și se vor reduce robi

pentru toate neamurile .Și Ierusalimul se va călca de păgâni ,
până se va umplea vremurile neamurilor . > (Luca , 21, 23, 24) [//]

Nici un glas inspirat nu ne spune când se vor umplea vremurile neamurilor .

[//] Cel mai mare patriot evreu , ce a fost **apostolul Pavel** ,

vorbește de **< încetarea orbirii lui Israel >** și de **întoarcerea lui la religia creștină .**

Dar de reconstruirea centrului național , nu spune nimic.

IPSS Ion Bălan / 5 sept.'37

▣ Ierusalimul să nu intre iar în stăpânire evreească !

Ce durere simțim noi , creștinii,
când vedem **persecuțiile pe care le-a suferit Fiul lui Dumnezeu** .
De aceea, locurile sfințite de nașterea , viața, activitatea, moartea și învierea Domnului,
nu le putem lăsa să ajungă din nou pe mâna celor blestemați de Mântuitorul nostru ,
căci nu mă îndoiesc că **ar avea aceeași atitudine ca acea a strămoșilor lor față de Isus .**

[//////////////]

IPSS Ion Bălan / 5 sept.'37

▣ **Căminul evreesc în Palestina ?!**

▣ **Conferința de Pace ; Tratatul de la Sévres**

Sutele de milioane de creștini trebuie să-și aducă aminte că
Papa Benedict al XV-lea, la 10 martie 1919 , și-a ridicat glasul
și a arătat **lovitura pe care ar da-o Conferința de Pace ,**
dacă ar crea o situație privilegiată necredencioșilor din Palestina,
în special **dacă ar da Sfintele monumente creștine** pe mâna celor ce nu sunt creștini .

De aceea, **cu toate asigurările date**

de **guvernul englez** la 2 nov.1917 și de **gouv.francez** la 11 febr. 1918 ,
Tratatul de la Sévres (art 95) spune numai atâta , că **puterea mandatară [Anglia]**
va fi **responsabilă de așezarea unui Cămin evreesc în Palestina** , fără să aducă
vreun prejudiciu drepturilor civile și religioase a Comunităților evreești din Palestina.

După 17 ani , nu s-a găsit formula norocoasă care să așeze pe teren acest articol !

[//////////////] **Crearea unui cămin național e totuși posibilă .**

" Ca orișicărui popor din lume , îi s-ar putea da și evreilor posibilitatea de a avea un cămin propriu

[//////////////] **se vorbea să li se cedeze Uganda** , care , în partea orientală ,
are o climă caldă și foarte sănătoasă .

Fiind sub mandat britanic , poate ar fi cea mai ușoară de dat .

Căci cu englezii se înțelege așa de bine , evreii "

IPSS Ion Bălan / 5 sept.'37

▣ **Situația privilegiată a evreilor din Europa**

Nu-mi vine a crede că **evreii noștri din Europa** își vor părăsi **situația extrem de favorabilă**
ce și-au știut-o crea în toate țările , **de dragul unui cămin național !**

Le merge așa de bine pretutindeni , afară de Germania .

În Italia , **un Jung** (în partidul lui Mussolini) ajunge ministru de Finanțe ;

un Rotschild se putea lăuda că e cel mai bun prieten al regelui Eduard al VII- lea

Și a ajuns guvernatorul Băncii Naționale Engleze .

Dacă în unele țări n-au situații înalte , ei " **trag sforile**" și se împlinește

vorba lui Dostoievski : **< Bismark, Beaconsfeld , Republica franceză,**

Gambetta și alții , toți aceștia nu sunt decât iluzii amăgitoare .

Singur evreul și banca lui stăpânește Europa . >

IPSS Ion Bălan / 5 sept.'37

▣ **Sioniștii = evreii săraci și patrioții**

Ar pleca , de sigur, **evreii săraci și entuziaști patrioți** . Însă numai pentru puțin timp ,
căci **acest popor nu poate trăi singur .**

Când țara lor nu va mai fi ocrotită de Anglia, ori de Franța, unde **simpatiile evreești scad**
proporțional cu înaintarea naționaliștilor din Spania ,

și **când se vor covinge că Societatea Națiunilor** , în alcătuirea ei de azi,

nu va face decât parazi ; **indată ce vor simți mirosul prafului de pușcă ,**

vor lua tâlpășița și o nouă năvălire va da peste toate țările slabe [//////////////]

Mișcarea sionistă este opera aceluia care n-au de gând să se stabilească în Palestina .

[//////////////] Li s-ar putea ceda doar o parte ? Ierusalimul , Bethleemul , Nazaret

nu pot fi date nici când pe mâna acestui popor dușman .

Ce s-ar putea face ? Să se cumpere tot pământul de la arabi și să se dea evreilor ?

La început , oamenii au vândut foarte bucurios . Acum nici arabii nu-și mai înstrăinează locurile la evrei . [//////////////] Să nu se uite că în Palestina sunt 400.000 de musulmani , 200.000 creștini și numai 100.000 evrei - și aceștia împrăștiați . [//7777/]
Mi se pare că problema **căminului național evreesc** nu privește Liga Națiunilor , pentru că **nici evreii nu doresc serios să aibă țara lor proprie** , în care ei **să facă toată muncile de salahor** , să suporte toate greutățile bugetare , **să facă armată** serioasă , cu gândul **să verse sânge** pentru apărarea vetrei lor [//////////////]
IPSS I.Bălan / 5 sept.'37

17 d) **N.Porsena** , **Proportionalitatea Etnică** , 1937

[LD : am fișat acest articol. Nu știu dacă era o broșură sau un art. în " Parlamentul Românesc.Răspund însă pentru ideile extrase .]
" **Problema națională nu se rezolvă cu spargerii de geamuri la sinagogi și smulgeri de bărbi de ovrei .Nici cu măsuri pripite , teatrale, care nu rezolvă nimic , ci numai alarmează spiritele , produc panică și împiedică reformele cu efect pozitiv. Problema națională este un act politic , nu o operă de revanșă . Ea nu are nimic a face cu convulsiiunile de ură , cu zvâcnirile răzbunării , cu accesele de nervi .Forța ei e calmă , forța ei e demnă , forța ei e nobilă "**
[LD : 15 ian.2004 . Este **cel mai frumos lucru** pe care l-am găsit scris pe această temă ; mi-ar fi plăcut să-l pun ca **moto la acest capitol**.
Numai că nu știu mare lucru despre N.Porsena. Iar în dezvoltarea ideilor sale , ajunge la soluții care numai calme, demne și nobile nu pot fi taxate . Sau eu sunt bătută-n cap ! : asimilare, numerus nullus, eliminare .
El elaborează și un foarte interesant **proiect de lege " personal"** în care își expune propria cale de **soluționare a problemei naționale** .]

N.Porsena / 1937

▣ **Reacții evrești**

[LD : În puține cuvinte , chiar dacă pur și simplu tangențiale, Porsena receptează și câteva **reacții evrești** , care au darul de a sugera **începutul derutei, al disperării sau al dramei evrești** ; mie , care aș fi vrut să înțeleg " fenomenul " și din p.d.v. evreesc, mi-ar fi plăcut să găsesc și la alți autori români , atari considerații.
Pentru că , iată evreii au și ei păreri diferite : **asimiliționiști , sioniști , sceptici**]
De curând , au început a se ridica **glasuri profetice și printre ovrei**.
Ei pretind și-și aduc aminte că sunt **< poporul profeților >** , al **< spiritului mesianic >** .
Intelctuali de bună credință , considerând obiectiv problema , având chiar curajul s-o scrie, **sună alarma conaționalilor lor, în ceasul al 12-lea** .
Ion Eduard Fuhn cere dispariția rasei iudaice prin **< botez și asimilare >** .
A. Wilman , solicită umanității **o patrie**, unde **să se mute toți evreii de pe pământ** .
Napoleon B.Arie , discutând < sperietoarea> cu care ziarele din Sărindar amenințau pe români cu **< Geneva >** , scrie că **Geneva** este **< o glumă academică >** , **tratatele sunt < Glume diplomatice >** și umanitatea **< O glumă fățarnică și sinistră >**.
(p 34 / 35)

N.Porsena / 1937

▣ **Proiect de lege: rezolvarea problemei naționale(personal)**

art. 1. Poporul român este alcătuit din :

- a) **Neamul românesc** , sau românii majoritari creștini , nea târnat de origine de formă străină neamului lor ; în această categorie intră și urmașii străinilor natualizați sau contopiți, deveniți etnicește români .
- b) **Elementul minoritar** , sau diversele neamuri străine conlocuitoare , organizate ca naționalități distincte și naturalizate în bloc după 1918 .Sunt toți minoritari .
- c) **Străinii naturalizați individual** . și rămași, ei sau copiii lor , etnicește străini .

art.2 Străinătatea sau românitătea etnică se constată prin toate semnele exterioare ale vieții sociale : limbă maternă , religie, asociații politice și culturale, căsătorie, relații etc și se poate dovedi cu orice fel de probă .

N.Porsena / 1937

▣ Asimilarea .

Minoritarul și străinul poate să devină " **majoritar român** " .

Există asemenea **cetățeni români de origine etnică străină** care dovedeau în mos sincer că **se identifică cu interesele și aspirațiile românești** , fără rezerve și fără reticențe.

" Nu este în interesul nostru **să ridicăm ziduri chinezești între noi și minoritari** , împiedicând elementele alipite sufletește de a se confunda cu noi .

Din contră, **este de dorit și necesar** ca marile **însușiri etnice și aportul de civilizație** a conlocuitorilor noștri eterogeni **să se adauge la propriul nostru patrimoniu** , vărsându-se ca mii de fluvii în oceanul efortului comun.

Cu alte cuvinte, **este interesul nostru să înlesnim procesul de asimilare etnică al minoritarilor** , iar **nu să-l îngrădim cu bariere** de netrecut , surghiunindu-l într-o poziție de izolare și ură împotriva Statului dominant . [-----]

Pentru a fi sinceră, **asimilarea trebuie să fie totală** :

limbă, căsătorie, educație, religie, nume, **totul trebuie să devină valah** . *

Altminteri, convertirea e fățarnică , falsă, din interes :

și atunci preferăm ca individul să rămână minoritar sau străin . "

(* **art. 11** din proiectul său preconiza pentru aceasta : **căsătoria cu o româncă (sau român)** ;

botezul copiilor în rit creștin ; copii la **școli românești** ; să învețe **limba română** ;

să nu se asocieze ocult sau fățiș la organizații străine sau minoritare ;

să-și românezeze numele)

/ **Numerus nullus** pentru : ofițer, prof. de istorie, de geografie și l.română .

/ Funcționarii de stat minoritari să fie mutați în Vechiul Regat ;

/ Aplicarea principiului proporționalității în întreprinderi, profesii libere etc etc ...

N.Porsena / 1937

▣ Situația evreilor

[LD Porsena are aprecieri nu prea măgulitoare la adresa recensământului din 1930 .

El consideră că "**cota minoritarilor** " a fost **îngroșată tendențios (de minoritarii recenzenți !)** și că , **dacă s-ar repeta recensământul cota evreilor ar scade** .]

" 2 milioane de evrei - 10 % din populația totală a țării - imposibil !

"Cea mai mare proporție din lume !

Ei, evreii, pretind - invocând tot recensământul din 1930 - că sunt numai 700.000

(3,7 % din totalul populației) [-----]

Statul român încă nu a publicat rezultatul recensământului din 1930 , din p.d.v. demografic.

Vechile statistici ar indica 4 milioane de evrei ; alții spun că ar fi vorba de 5 milioane.

Nr evreilor naturalizați cu acte false se ridică la peste 500.000 !

N.Porsena / 1937

▣ Presa în mâinile poporului român !

▣ Suprimarea ziarelor iudeo -comuiste : **Dimineața, Adevărul , Lupta** .

Ea trebuie să fie în mâinile poporului român , având în vedere rolul ei de **modelatoare de conștiință** . " **Numerus nullus** -pentru minoritari

Ei pot să-și aibă presa lor, în limba lor sau bilingv.

De ex . "**Adevărul**" este **ziar minoritar evresc**.

Să semneze cu numele lor veritabile : Traian Vlad - **Alter Moise** ; Matei Basarab - **Sin Ghidale** ; Florin - **Burăh Bercovici** ; Călin - **Honigmen** .

Gvernul român să suprimă cele trei monitoare iudeo -comuniste :

Dimineața, Adevărul , Lupta . (pag. 56 -59)

N.Porsena / 1937

▣ Ipoteze și soluții posibile.

1. **Regimul actual** , un fel de " *laissez faire , laissez passer* " al fiziocraților , **nu mai poate dura** .
2. **Uciderea în masă** a tuturor populațiilor minoritare- **măsură imposibilă** .
3. **Expulzarea** peste graniță (4-5 milioane!) - **nu este posibilă !**
4. **Plecarea de bună voie -zădarnică speranță !**
5. **Schimbul de populație** cu țările limitrofe . **O soluție ideală** .
(Așa cum a procedat kemal Ataturc). **Să schimbăm** cu Ungaria, Iugoslavia, Bulgaria, Albania, Grecia, Rusia (nu va consimți) ,Cehoslovacia .
Să dăm 5 milioane , pentru 2 milioane de români .(p. 83)
N.Porsena / 1937

18.) Congresul tineretului PNȚ- Ilfov. , 4 oct.1937

("Dimineața" , an 33, nr. 11.060, 5 oct.1937)

Congresul se ține în **grădina Otetelișanu** (din spatele Palatului telefoanelor) .

[LD : **PNȚ** are ca președinte pe **I.Mihalache**. Se poate spune că **la acest congres**, este înfățișat **p.d.v. țărănist, regățean " mihalachist"**- iertat fie cum sună ! - care va guverna acțiunea acestui partid **în faza declanșării " succesiunii "**, când **se sconta pe câștigarea bunăvoinței regale**, pentru **aducerea PNȚ la guvernare** . După eșecul acestei tentative, **Maniu va prelua președinția partidului**(26 nov.) , și **va guverna** acțiunea partidului **în alegeri**, adică **câștigarea bunăvoinței electoratului**, în același scop. Fiind vorba de un interval scurt de timp, **dublul mesaj al PNȚ**, este evident și poate fi pus pe două coloane .] Doc.integral - **fișier PNȚ XV**

Virgil Madgearu / 4 oct.'37

▣ **Ordinea legală primejduită**

▣ **Coeziunea națională amenințată**

[LD : Madgearu vorbește de "**violența legionară**" , fără să o numească . vorbește de "**diversiunea**" guvernului în ce privește **tolerarea extremismului și anarhiei** . Și, din analiza lor , trage **o concluzie politicianist - partizană** : **nu guvernul "carenței de autoritate " ci PNȚ** - cu ale sale gărzi țărănești, cu declarațiile sale repetate de adjudecare a guvernării- **a "pacificat" spiritele și a adus ordinea în țară !** În felul acesta , **PNȚ își exprimă acordul cu măsurile și legile liberale din ultimul an**, privite ca **răspuns la presiunile PNȚ**, pentru că , în orice caz, pentru Madgearu , deci pentru PNȚ , **pericolul public nr 1 , continua să fie PNL** , și , într-o astfel de viziune, **trebuia înlăturat de la guvernare** .]

" **Noi ne-am ridicat** cu toată hotărârea **împotriva introducerii violenței** , ca armă de luptă politică. Atitudinea noastră **nu ne era dictată numai** de convingerea **necesității păstrării ordinii democratice** , întemeiată pe **supremația dreptului** și susținută pe **principiul autorității** , răzimată pe **ordinea legală** . **Ci** era impusă de **un comandament național** , care poruncește să se păstreze **unitatea sufletească** a Națiunii ca **să se chezăsuiască propășirea țării în timp de pace**, și **forța de luptă în vreme de război** .

[**Guvern- Garda de Fier**]

"Acum un an , unitatea sufletească a Națiunii era **grav amenințată** prin excesele și violențele exercitate de **o anume grupare extremistă** , care se bucura de **impunitate** și , prin anume acte ale sale, lăsa impresia că **tinde să creeze un fel de stat în stat** . **Deși primul ministru** declara că nu e vorba decât de **un simplu val artificial de agitațiune**, **fie** că **voia să-l zăgăzuiască** , pentru ași **continua jocul de diversiuni** în politica internă, **fie** că **nu era capabil** , fiind lipsit de curaj și de autoritate ,

stările de dezordine luau proporții , actele de anarhie se înmulțeau ,
ordinea legală era primejduită și coeziunea națională amenințată .

[**Gărzile țărănești**]

"**Numai după ce**, într-un ceas de grea cumpănă și **silit de carența autorității de Stat**,
PNT a hotărât să organizeze gărzi țărănești de auto apărare ,
guvernul, după două remanieri, n-a avut încotro și a **trebuit să renunțe la jocul diversivunilor**
politice și silit să accepte întăriri din afara propriului său partid
a început să restabilească ordinea legală
Avem dreptul să fim mândri că, prin atitudinea sa hotărâtă , **am forțat guvernul** carenței de
autoritate să-și îndeplinească , cel puțin în ultima etapă de guvernare ,
prima datorie a oricărui guvern într-o țară civilizată : garantarea ordinii publice ."
[-----]

Virgil Madgearu / 4 oct.'37

▫ Clarificările PNT : # Naționalism-"românizarea"

Madgearu /

[# **Naționalism**]

[LD : clarificări și definiții substanțiale privind **vocabularul "naționalist"**
de totdeauna și de pretutindeni . Evitând cu sobrietate - vorbea într-o adunare populară ! -
exploatarea populistă a sentimentelor naționale , el vorbește despre :
patriotism, idee națională, coeziune națională , românizare ,
în respectul **drepturilor individuale** și a **normelor legale**,
inclusiv de **protejare a elementului românesc**.]

" **Dacă față de guvernul liberal**, noi am avut, îndeosebi **rolul să apărăm**
ordinea constituțională subminată ,

față de organizațiile extremiste , în afară de lupta împotriva violențelor ,
a trebuit să ducem o întreagă acțiune de demascare a caracterului demagogic
al tendințelor și pozițiilor critice față de naționalismul nostru .

Aceste grupări s-au încumetat să-și asume monopolul naționalismului ,
cu tendința de a înfățișa PNT drept **adept al doctrinei internaționaliste** .

" În împrejurări normale , **partidele politice** dintr-o țară , **se pot despărți pe orice acțiune**,
afară de ideea națională . Cu excepția **partidelor socialiste** , a căror doctrină are un
caracter internațional, cel puțin înainte de război,

ar fi răsunat în pustiu a se contesta caracterul național al unei grupări politice din orice țară"

E un simptom , ce descoperă anormalitatea stărilor sociale și politice actuale,

năzuința unor organizații politice de a confisca în folosul lor
cel mai profund sentiment al omului civilizat - patriotismul .

" Explicabil , în statele cari urmăresc după război **revizuirea granițelor** ,

acest fenomen nu-și poate găsi , în statele care și-au găsit așezarea lor națională ,
după război , nici o justificare , în afară de **manifestarea unui egoism politic feroce**.

" Firește, în țări ca România, prezența în număr atât de însemnat

a unor **minorități naționale** , formând **o cincime din totalul populației** și ,

în deosebi , **poziția de inferioritate economică** , în care se află **elementul românesc**,

din cauza vicisitudinilor geografice și istorice, în care s-a format și s-a dezvoltat statul românesc,
creiază o problemă națională .

" **Cine nu împărtășește dorința ca România să stăpânească toate bogățiile țării și**
prin aceasta **să se chezuiească pe vecii vecilor România Românilor ?**

Justifică însă aceasta , despărțirea Românilor între ei, în formele celei mai aprige dușmăanii ,
în "**naționalști**" și "**înstrăinați**" sau "**vânduți străinilor**" ?

" Dacă **țelul urmărit de toți** , din același sentiment patriotic,

nu justifică îndușmânirea dintre frați de sânge, îndreptățește deosebirea între căile
și mijloacele recomandate , **o asemenea diviziune națională ?**

" **Comandamentul național de a păstra coeziunea sufletească între toți locuitorii țării, pentru**
a nu face din cei 5 milioane de cetățeni minoritari , tot atâția dușmani interni,

în caz de război, **exclue acele metode** de promovare a românilor , în viața economică și

socială , care ar fi de natură să provoace ura între românii de sânge și minoritățile conlocuitoare .

Aceasta nu înseamnă cătuși de puțin ca , ori unde elementul minoritar ocupă posturi de comandă în economia națională , să rămână mai departe .

Este firesc ca naționali, conduși de sacrul egoism , să fie îndemnați a stăpâni ei toate posturile de comandă , de care depinde securitatea , în caz de război.

Această năzuință națională nu justifică , însă, nici o măsură ilegală sau abuzivă.

Ea trebuie să fie împlinită cu respectul drepturilor particulare , prin intervenția Statului .

Încadrat în norme legale și acolo, unde , pe această cale, particularii minoritari n-ar putea fi înlocuiți cu particulari români ,

este datoria Statului să ocupe el însuși , posturile de comandă . "

Virgil Madgearu / 4 oct.'37

▫ "Românizarea" vieții economice , sociale, învățământ.

[LD : de remarcat că , Madgearu se ocupă exclusiv de ceea ce generic se numea "**problema națională** " , ceea ce denotă că **problema domina sceana politică românească** . Dincolo de nota specific opoziționist- antiliberală, Madgearu - deci PNȚ - se delimitază de mișcările și măsurile naționalist -demagogice.

Argumentele lui sunt realiste, moderate, democratice.

Singura **obiecție** care i se poate aduce este **absența acestor preocupări în guvernările PNȚ**

Cum **PNȚ nu va mai ajunge la guvernare** , iar o dată cu instaurarea regimului carlist **va intra într-o lungă și neîntreruptă opoziție**, iar **Madgearu va plăti cu viața** atitudinea sa , această expunere a lui Madgearu capătă o semnificație aparte .]

" Împlinirea țelului general al românizării vieții economice și sociale , nu se poate face decât printr-o acțiune de Stat" .

Programul general al PNȚ este străbătut de această idee cardinală .

Este o falsă pretențiune că noi ne-am fi modificat programul ulterior, sub presiunea evenimentelor .

Programul este și astăzi cel votat în [4-5] februarie 1935 de C. C. Executiv .

"Noi n-am respins ideea națională ca punct cardinal al programului ,

ci exclusiv formulele goale de orice alt conținut , în afară de **caracterul lor demagogic**.

Prin aplicarea acestui program , se inspiră din următoarele directive :

[**românizare economică**]

" **Românizarea economică** , presupune ,în primul rând, asigurarea formațiunii de **capital mobilier românesc**, fără de care orice efort este zadarnică.

Formațiunea de **capital românesc** necesită , în primul rând, **sporirea continuă și progresivă a venitului agricol românesc**, care nu se poate realiza decât prin aplicarea unui

program de raționalizare a producțiunii agricole , și **a aparatului de circulație și credit** ,

destinat să contribuie la **asanarea agriculturii** , la sporirea randamentului cantitativ și calitativ

a producțiunii și la **mărirea veniturilor reale ale agricultorilor** [LD : care se va produce la

Paștele cailor ! **Își dezvoltă întreaga teorie economic-agrară** , din care nu cred că **participanții la acea adunare înțeleg ceva** : echilibrul dintre prețurile agricole și industriale marja de profit a

agriculturiiacumularea de capital românesc ... rolul Statului și al Cooperăției ...

inițiativa industrială și comercială de Stat

[**românizare socială : țărănime, muncitori industriali , clasă mijlocie**]

" **O românizare a vieții economice** nu poate deveni efectivă ,

dacă Statul nu întreprinde în același timp o largă politică socială .

Dacă se urmărește să se ajungă la **dominația elementului etnic românesc** , în toată viața de Stat, și să se așeze temelii serioase pentru **selecționarea valorilor românești** ,

este absolut necesar **să sporim vitalitatea națională.**

" Aceasta nu se poate asigura și dezvolta, **decât printr-o politică de Stat conștientă.**

pentru **ridicarea sănătății poporului** , în primul rând **a poporului de la sate** ,

care reprezintă **elementul etnic cel mai pur.**

Aceeași preocupare trebuie să existe și **pentru muncitorimea industrială.**

Numai dintr-o **muncitorime industrială sănătoasă** poate să **selecționeze** elemente tehnice

de valoare , cari să ocupe **un loc de frunte în aparatul nostru industrial.**
" În sfârșit, **dacă se voiește** ca **politica de protejare a muncii naționale** să dea roade, **se impune ca aplicarea măsurilor legale,** să urmeze după **criterii obiective și pe temeiul unor cercetări ,** pe de o parte , **a structurii personalului în întreprinderile străine,** iar pe de alta , **a calificăției tehnice a celor lipsiți de lucru,** pentru a se lua măsuri efective de reeducare a categoriilor fără pregătirea corespunzătoare"
Calea cea mai sigură și mai ducătoare la scop ,
pentru promovarea personalului românesc ,
rămâne însă , **crearea de întreprinderi economice românești publice și particulare ,**
Admițând că s-ar reuși a se înlocui complet din întreprinderile economice din întreaga țară **tot personalul străin ,** adus de peste graniță, **minoritarii ,** care din punct de vedere **legal se află pe aceeași poziție cu românii , vor continua a exercita o concurență puternică și nu vor putea fi covârșiți decât prin [lipsă 2 rânduri]**
Madgearu /

[**# românizarea învățământului**]

" De aceea, **întreaga acțiune de românizare** a vieții economice ,**presupune un alt învățământ.** Fără a reduce rolul pe care l-a jucat în dezvoltarea națională ,
să recunoaștem că învățământul nostru n-a reușit încă
să stârpească analfabetismul și , în deosebi , **n-a putut oferi vieții economice** **elemente cu o pregătire tehnică și cu dorința de a îmbrățișa profesiuni economice .** În special , în raport cu nevoile vieții economice , **învățământul nostru se cere radical transformat .** **Ideea directoare a reformei** trebuie să fie **conformă cu nevoile unui popor ,** aflat într-o fază de tranziție și care **este dator să-și organizeze forțele etnice** pentru așezarea lui națională , definitivă .

" Pentru pregătirea comercianților, meșteșugurilor și lucrătorilor calificați , organizarea cu concursul și contribuția patronilor ,
a unui învățământ complementar profesional , legat de perioada de ucenicie din comerț ,
meșteșuguri și industrie , este o imperioasă cerință.

" Am înfățișat acest program mai de mult **pentru a-l expune dezbaterii opiniei publice.** **N-avem cunoștință până acum despre criticarea acestui program ,** capabil să asigure mai bine **promovarea elementului românesc în economia noastră națională. "**

[-----]

Virgil Madgearu / 4 oct.'37

▣ Dezorientarea , neîmplinirile guvernului liberal : **# românizarea economică**

lacunele învățământului # problema minoritară

[LD : de remarcat că , și în această analiză critică, Madgearu se ocupă exclusiv de ceea ce generic se numea "**problema națională** " .]

" **Guvernul n-a izbutit în 4 ani să inițieze o acțiune eficace** pentru **românizarea vieții economice .** El s-a limitat la plasarea personalului românesc. În loc să acționeze cu succes , cel puțin în această direcție ,
guvernul a favorizat agitarea problemei, făcând cor cu anume grupări extremiste și cultivând demagogia naționalistă .

Madgearu /

[**# "românizarea" economică**]

" **Peripețiile** anteproiectului de **decret -lege** , elaborat în vara 1936, de ministerul Industriei și Comerțului , **cu violarea expresă a Constituției ,** stau mărturie despre caracterul demagogic al politicii guvernului .

"Cele **două rapoarte oficiale** , privitoare la **aplicarea legii** pentru asigurarea utilizării personalului românesc în întreprinderile particulare , pe lângă **lametațiuni nedemne,** despre **sabotajul exercitat** de cei interesați, și mărturia **efectelor minimale** ale măsurilor aplicate, cuprind pasagii menite să **ajute mai departe agitația în jurul acestei probleme.**

" Iar demonstrația cuprinsă în **recentele declarațiuni ale d-lui Gh.I.C.Brătianu [PNL -2]** că

< partidul liberal nu are trebuință nici să imite, nici să supraliciteze , nici să improvizeze >
, făcând aluzie directă la ultima **Circulară** a ministrului de Industrie [**Valer Pop**]
prin care **se cere întreprinderilor**

de **a înlocui elementele minoritare cu 50% , respectiv 75% elemente românești ,**
este o nouă dovadă de totala dezorientare a guvernului actual față de această problemă .
De fapt, după cum rezultă din datele problemei expuse mai sus, **pe căile urmate de guvern ,**
nici nu se poate aștepta soluționarea problemei românizării vieții economice și sociale .
Mdgearu /

[**# lacunele învățământului**]

"Chiar limitată la promovarea personalului românesc, cât timp **organizarea învățământului**
public **nu asigură producerea** , în număr suficient, de **elemente tehnice românești ,**
nici locurile disponibile din întreprinderile existente , **nu vor putea fi ocupate de români .**

" Prin urmare , **dacă nu se remaniază adânc , ucenicia și învățământul tehnic aplicat**
de toate gradele și **dacă nu se dă întregului învățământ o îndrumare ,**
care **să creeze elemente capabile și aplicate** spre îndeletnicirile practice,
destinate să forțeze **introducerea elementelor românești în viața economică ,**
vor rămâne material de agitație politică .

" Din **41.307 studenți** înscriși în anul **1934/ '35** (din care **32.307 români**) ,
n-au absolvit diferite facultăți decât **3.707** (din care **2.848 români**) .

Deci nici 9% din totalul studenților înscriși
n-au fost promovați licențiați, doctori, ingineri, arhitecți etc.

Din aceștia, în timp ce au ieșit **1.055 licențiați în Drept,**
decât **428 licențiați în Științe comerciale, 98 de licențiați în Științe agronomice,**
133 ingineri, 271 medici umani și 61 medici veterinari .

" **Cu asemenea randament al învățământului superior,** lipsit complet de orice orientare ,
în raport cu interesele naționale, nu numai că **nu se poate asigura promovarea elementului**
românesc, dar nu pot fi satisfăcute **nici nevoile elementare de administrare a Statului.**

" În locul unei preocupări serioase în această direcție , **se urmează , fără întrerupere , agitația.**
Rostul unui guvern nu este însă să agite și nici chiar să favorizeze agitația problemei
naționale, ci determinând termenii reali ai fiecărei probleme ,
el este dator să îndrumeze , prin măsuri de Stat , rezolvarea loar "

Madgearu /

[**# problema minoritară**]

" În deosebi , în situațiunea externă deosebit de îngrijorătoare ,
este o gravă eroare a se stăruii înăuntru dușmănia dintre români și minoritari ,
prin anume acte cu caracter demagogic, ca de ex. **recenta Circulară a d-lui Valer Pop**
campaniile de afară , pe chestiunea tratametului minorităților ,
fără ca , cel puțin să se fi adus în fapt, printr-o atingere reală a poziției minoritarilor ,
o ameliorare și o întărire a poziției românilor în economia națională .

" Este timpul ca , în locul agitațiilor sterile și a supralicitațiunii naționaliste demagogice ,
care coincid cu **măsuri de Stat răzlețe și accidentale , de o eficacitate națională extrem de**
redusă , pamenii de stat , mânăți de grija patriotică a ridicării națiunii
să cadă de acord asupra unui plan național de rezistență și de promovare a românilor
pe toate tărâmurile vieții economice și sociale.

"**Fără provocarea nimănui,**
fără atingerea drepturilor pe care le au toți cetățenii unui stat civilizat,
printr-o politică de Stat consecventă , încadrată într-un program național ,
românii vor izbuti să redobândească terenul pierdut,
din cauza unor împrejurări istorice vitrege."

[-----]

Congresul PNȚ-tineret , Ilfov / 4 oct.'37

19.) **Gh.Tătărăscu , Declarații , / inaugurarea fortificațiilor de Vest / Oradea , 9 oct.'37**

("Dimineața", an 33, nr. 11066, 11 oct.'37) [Doc.integral la fișier Guvern XIV](#)

Liviu Nasta (ziarist) /

▣ **Semnificația vizitei**

▣ **Programul vizitei**

▣ **Participanții : biserica ; armata ; societatea civilă ; org . politice**

Gh.Tătărăscu / 9 oct. '37

▣ **Programul fortificării granițelor**

▣ **Colaborarea cu statele vecine.**

▣ **Conviețuire normală cu minoritățile : drepturi și datorii**

▣ **Minoritățile și promovarea elementului românesc**

Gh.Tătărăscu / 9 oct. '37

▣ **Conviețuire normală cu minoritățile**

" Vorbind într-un oraș cu importantă minoritate națională , țin să declar că, voim **să consolidăm raporturile de conviețuire normală** și de **încredere reciprocă** cu minoritățile înglobate pentru totdeauna în Statul nostru național , **cu minoritățile pe care istoria le-a așezat de veacuri în cuprinsul hotarelor stăpânite de neamul nostru .** " Căci **noi voim să uităm toate nedreptățile** ce ridicaseră în trecut zidul vrăjmășiei istorice și , călăuziți de suflul vremurilor pe care le trăim , și **în cadrul legilor noastre** , izvorâte din **echitate și dreptate** , dorim **să asigurăm acestor minorități** toate condițiile necesare **liberei lor dezvoltări .**

" Cât privește **neînțelegerile și dificultățile** care se ivesc în chip firesc în raporturile dintre majoritate și minorități, ele **pot fi întotdeauna soluționate** în atmosfera creată de cel mai larg **spirit de înțelegere și de conciliere .**

" Beneficiind de acest tratament, **minoritățile au însă și datoria să nu uite în nici o împrejurare că trebuie să-și împlinească cu loialitate toate obligațiunile ce au față de Staul Român**, și că, printre aceste obligațiuni , **cea dintâi este să-și însușească toate interesele și aspirațiile acestui Stat**, care le **chezășuește cu jefă : limba, credința și propășirea lor.**

Gh.Tătărăscu / 9 oct. '37

▣ **Minoritățile și promovarea elementului românesc**

"Deopotrivă, **minoritățile sunt datorare să nu privească piezis opera de promovare a elementului românesc**, care , mai ales în provinciile unite, trebuie **ajutat** pentru a putea atinge nivelul de dezvoltare materială și culturală **revendicat de elementul majoritar , în orice Stat Național.**

" Opera aceasta de promovare , **opera aceasta de reparare istorică** , care a fost începută de guvernarea noastră și care **va trebui să fie continuată** de toate guvernările de mâie, **NU A FOST ȘI NU VA FI NICI O DATĂ EXECUTATĂ PRIN ACTE SĂVÂRȘITE ÎMPOTRIVA MINORITĂȚILOR .**

Asupriții de ieri, nu se vor transforma nici o dată în asupritori .

" În schimb **minoritățile înșile, dând dovadă de înțelegere** , trebuiesc, în propriul lor interes, **să colaboreze cu sinceritate la executarea acestei opere de reparație**, contribuind astfel la **eliminarea din raporturile lor cu majoritatea națională, a ultimelor rămășițe de neînțelegere și discordie. "**

[----- **apel la solidaritate națională pentru fortificarea granițelor** -----]

" **Fortificarea granițelor țării trebuie să fie opera colectivă** a tuturor românilor .

Opera aceasta trebuie **să fie și un simbol.**

Fiecare român să așeze o piatră sau o lopată de pământ pentru ridicarea **brâului de apărare** care va **chezășui intangibilitatea teritoriului.**

" Cine nu poate aduce această contribuție **cu brațele**, să o aducă **cu averea-** fiecare **după imboldul său** și fiecare **după putința sa.**

Astfel, **fortificarea fruntariilor** , va fi cel mai înălțător prilej pentru **afirmarea solidarității naționale.** Îndrept acest **apel către toate conștiințele românești. "**

20.) Autor ?, Partidul Agrar [C.Argetoianu] , 31 oct.'37

(Rev." Parlamentul Romănesc" - (11-20) dedicat partidelor politice)

C.Argetoianu /

▣ **Programul PNA**

[-----]

[**Protejarea elementului romănesc**]

Partidul Agrar este, prin însuși rostul său, **un partid naționalist**.

În repetate prilejuri, **Const.Argetoianu** a afirmat **drepturile elementului romănesc de a ține în mână toate firele de conducere pe toate tereneurile activității naționale și necesitatea restabilirii echilibrului în favoarea elementului romănesc.**

" **Poporul romănesc** - spunea într-o conferință Argetoianu - **a câștigat fără îndoială, într-atâtea veacuri de jertfe și de suferințe, dreptul unei situații dominante pe pământul pe care l-a cucerit și l-a apărat** cu prețul atâtor sute de mii de vieți " .

[**Minoritățile**]

Problema raporturilor cu minoritățile etnice **trebuie definitiv rezolvată și închisă pentru totdeauna**. Minoritățile etnice **au dreptul** : la **ocrotirea muncii, credinței, limbii și școlilor ei** .

Ele au , **de asemenea, datoria să apere existența statului român** ,
cu toate jertfele, alături de noi toți"

C.Argetoianu / 31 oct.'37

21.)N.Porsena , Vaida & compania

(Rev." Parlamentul Romănesc" - (11-20) dedicat partidelor politice)

N.Porsena /

▣ **Frontul Romănesc : principiul naționalist**

▣ **Al.Vaida -Voevod**

" **Toți, sau aproape toți, sunt oameni politici, luptători cunoscuți, cari au militat în Partidul Național -Tărănesc , înainte de ruptura d.lui Vaida -Voevod , pe tema programului internațional .**

" **Faptul că acești prieteni și-au urmat șeful într-o întreprindere de hazard , de risc, și incertitudine, și poate de ruină politică, numai de dragul unui principiu naționalist, unei înflăcărări sufletești pentru marea cauză a neamului întreg , denotă fără îndoială la dânșii o stare de conștiință mai înaltă , foarte îndepărtată de vulgarul oportunism.**

De aceea, **sunt relativ puțini aceia care au avut curajul să se smulgă de lângă steagul și ideologia clubului , care, dacă nu mai reprezintă un ideal, era în orice caz o afacere** . [LD : **astfel despre PNȚ !**]

[-----]

Frontul Romănesc este astăzi singura grupare ce reprezintă posibilitatea naționalismului la guvern .

Odată înscăunat , din sânul lui **se vor releva desigur valorile proaspete , cu care se va putea întreprinde opera guvernării și realizarea programului** .

[-----]

N.Porsena /

▣ I.Gr.Periețeanu în Fr.Rom.

Printre alte valori ale echipei d-lui Vaida , vom pomeni pe dl **av. I.Gr. Periețeanu , președintele Uniunii avocaților din România.**

Acesta nu-i un elector .În politica propriu-zisă lucrează foarte puțin.

Însă , **lui i se datorește** în bună parte **realizarea** de necrezut a **proporționalității etnice în barourile românești** , începând cu "**numerus nullus**" , până la atingerea cotei .

N.Porsena /

▣ Importanța electoralului

▣ Între votul universal și cel cultural

[-----]

" După o coaptă gândire , autorii **Constituției** de la **1923** au instaurat **votul universal , ca o condiție a întăietății elementului nostru național.** [**LD ?!**]

Dacă s-ar fi acordat culturii primatul unui vot plural , așa cum au cerut unii , aceasta **ar fi însemnat** majorarea maselor românești , în mare parte analfabete , de către **minoritarii superior evoluți pe scara culturii.**

De aici , **necesitatea votului universal egal** ; de aici existența Electoralului .

" **Mânate de apetituri egoiste** , ambele partide de guvernământ din ultimul deceniu (liberali și țărăniști) , **au coborât electoralul în noroiul tuturor compromisurilor , cu toate minoritățile** , cărora , în schimbul voturilor , **le-au dat drepturi cu kilogramul și avantajii neprevăzute în tratate** , și toate în **paguba elementului românesc.**

Este pentru aceasta de vină electoratul ? Nu , **oamenii care-l aplică în viața de Stat .**

Electoralul este organizarea propagandei unei idei , în vederea ajungerii la guvern , pentru punerea în practică a acestei idei .

Mai toți sau mulți din marii oameni ai Istoriei au fost electori .

(Ex , în epoca contemporană : Mustafa Kemal , Hitler)

Electoralul , prin caracterul de concurență pe care-l comportă , va aduce întotdeauna cu el o cantitate de minciuni , de promisiuni irealizabile , cu atât mai periculoase , dacă se și realizează !

N.Porsena /Fr.Românesc / 31 oct.'37

22.) Gh.Brătianu , Expozeu , Întrunirea liberal-georgistă de la Marna , 1 nov.'37

Gh.Slama , C.Toma , Mihai Antonescu - cuvântări

("**Dimineața**" , an 33 , nr. 11.088 , 2 nov.'37 + foto medalion **Gh.Brătianu ; M.Antonescu**)

[-----]

Gh.Brătianu / 1 nov.'37 / retro '30

▣ Idei și acțiuni georgiste salvatoare

" Realizările ce le înscrîm ca **rezultatele acțiunii** și luptei noastre , sunt **următoarele** :

[-----]

Principiul naționalismului

" Tot astfel , în **1933** am fost printre cei dintâi care , în **ritmul vremurilor noi** ,

am știut să afirmăm nu numai **principiul naționalismului** ,

pe care alții l-au îmbrăcat în **formule mai zgomotoase** [**Vaida , Goga , Codreanu**] ,

dar **posibilitatea unor realizări concrete** , în deplin acord cu **sentimentul național** ,

în marginea rațiunii și a bunului simț.

Colonizarea românilor rămași peste hotare , naționalizarea orașelor și a ținuturilor de la graniță , înființarea ce trebuie asigurată românilor în țara lor , în slujbe și întreprinderi , **toate au fost înscrise în programul nostru de alegeri de acum patru ani** [**1933**] ,

înainte de a fi fost vorba , în viața noastră politică , de **proporții și de numere** [**Vaida**] .

Și în aceste revendicări , pe care le-am cules din aspirațiile cele mai firești ale poporului nostru , **am știut să nu trecem de marginea** care desparte **sentimentul de răspundere**

și al interesului de stat , de desfrâu făgăduelii deșarte și demagogiei ." [PNC și G de F]
[-----]

Etică politică

Și , în sfârșit, de-a lungul anilor de luptă și de jertfă , s-a desprins din acțiunea noastră ,
în crizele trecute de guvernare , sau în cadrul mai recent al **Frontului Constituțional** ,
în mijlocul oportunismului sau lipsei de conștiință,

ce s-a vădit de atâtea ori în rândurile altor formațiuni politice ,

o hotărâre stăruitoare și neînduplecată de a păstra neatinsă ,

împotriva ispitelor ca și a amenințărilor , **demnitatea noastră de oameni și de români.**

" Putem afirma , fără teamă de desmințire , că **acest sentiment ne-a călăuzit și ne-a stăpânit**
în toate acțiunile noastre , întotdeauna întovărășit de conștiința neadormită a intereselor
supreme ale statului și ale națiunii.

Aici am găsit îndreptarul care ne-a arătat nu numai drumul de urmat,

dar și marginile între care acest drum a fost tras :

marginile care despart lealitatea de servilism, interesul social de demagogie,

naționalismul constructiv de excesele distrugătoare , realismul unei politici de independență

și echilibrul de **abstracțiunile periculoase ale ideologiilor internaționale ,**

realizările temeinice pentru apărarea țării de parada deșertăciunilor de împrumut .

[-----]

Gh.Brătianu / 1 nov.'37

23.) Gh.Tătăărăscu , *Expozeu* , șed.CC al PNL ,/ 4 ani de guvernare / 2 nov.'37

("Dimineața" , an 33, nr. 11.089, 3 nov.'37 + foto Gh.Tătăărăscu -sosirea de la Ankara)

Doc.integral : fișier Guvern PNL XIV

[-----]
Tătăărăscu / 2 nov.'37

▣ **Clasa muncitorească.**

▣ **Protejarea muncii naționale.**

[**Valer Pop , I. Nistor**]

" Prosperitatea în domeniul industrial și comercial a avut drept consecință

dispariția șomajului și crearea de noi debușeuri pentru clasa muncitorească .

" Numărul angajaților în întreprinderile industriale se ridică **de la 163.000** în 1934,

la 220.000 la începutul anului 1937 .

" Pentru promovarea muncii naționale , am întocmit și aplicat

legea pentru protejarea muncii naționale , pe temeiul căreia s-au înființat

12 comisii regionale pentru cercetarea personalului din întreprinderi.

S-au cercetat prin aceste comisii , până azi , **35.000 întreprinderi** ,

iar prin Comisiunea Centrală de la Ministerul Industriei și Comerțului , s-au cercetat ,

până la 1 august 1937 , **7.791 întreprinderi** .

"Guvernul a inițiat o puternică și rodnică acțiune pentru întărirea și dezvoltarea

clasei de meșteșugari români . Creând în 1936 , **Fondul Industriei pentru înzestrarea**

Meseriașilor și Micilor Industriași Români, guvernul a repartizat până astăzi ,

unelte și mașini în valoare de 20.000.932 lei , cu preferință în județele și regiunile de graniță ,

unde e nevoie de o accentuată încurajare a elementului românesc , veacuri dearându-l obidit .

[-----]

Tătăărăscu / 2 nov.'37

▣ **Organizarea muncii și ocrotirii sociale.**

[**Nicolae Maxim / Constantin Dimitriu / dr.I.Costinescu / IonNistor** /

În acest domeniu, guvernarea noastră înregistrează importante realizări .

" Prin **legea pegătirii profesionale și executarea meseriilor** ,

s-au unificat legiurile din Regat și cele din provinciile unite, și s-a creat un regim unitar pentru exercitarea meseriilor din întreaga țară . Pentru pregătirea lucrătorilor și meseriașilor calificați, s-au creat și s-au dat efectiv în folosință 15 cămine de ucenici, înzestrate cu o bună și igienică adăpostire a peste 500 de ucenici , unde se țin 220 de cursuri frecventate de 40.000 de elevi. Pentru specializarea muncitorilor, s-au organizat cursuri de specializare și stagii în industriile mari .La Cluj și București s-au creat 2 institute de psihotehnie , iar la Cernăuți un laborator de psihotehnie . Sub conducerea și îndrumarea acestor instituții, funcționează Oficiul de Orientare Profesională în 7 importante centre muncitorești . Gh.Tătărăscu / 2 nov.'37

24.) I.Mihalache , Expozeu ,Comitetul Executiv PNȚ ,/ **demisia din președinție /24 nov.'37**

Iuliu Maniu - Cuvântare / **reales președinte** / (" Dimineața " , 25 nov.'37)

Iuliu Maniu / 24 nov.'37 / retro' iun.'31

▣ **Semnificații :**

▣ **Demisia lui de la președinția PNȚ (22 iun.31)**

[LD : iată de ce îmi este greu să apreciez atitudinile complicatului Iuliu Maniu. Am recitat împrejurările în care **a demisionat în iun.'31**.

[LD : revezi **demisia lui** de la președinția PNȚ , din Parlament, din șefia PNȚ-Ardeal, cu retragerea din viața publică, Bădăcin etc., după căderea gov.GGMironescu , instalarea gov Iorga , alegeri parlamentare . Considerată ca o gravă greșală , apreciată de unii ca marcând încheierea carierei politice a lui Maniu ... la **Fișier PNȚ- IV -** / legislatura Iorga -Argetoianu .]

" **Ai binevoit a spune că-mi dai o comandă.**

Trebuie să spun că **n-am crezut în viața mea că mi se va da o astfel de comandă** și **n-am crezut că țara românească va ajunge în așa grea situație** **încât eu va trebui să primesc să satisfac o comandă** **atât de departe de gândul meu** , de stăruințele mele.

" **După 12 ani de președinție** a acestui partid [**1919**] , la un moment dat , [**22 iunie 1931**] **nu** obosit, nu dezgustat , **nu** din indiferență față de marile țeluri pe care le urmărește partidul, **nu** din nesimțire față de soarta acestei țări, **nu** că nu mă simțeam capabil de muncă , **ci fiindcă credeam că altul poate face mai mult** , că **poate face mai bine** decât mine , și că poate să aplice **metode pe care eu nu le știu** , pe care eu **nu le pot aplica**, **mi-am dat demisia din președinția de partid.**

"**Și atunci, rugămintile dvs au fost zădarnice** ca să nu duc la îndeplinire această hotărâre. Am dus-o. Am spus prietenilor mei [**1931**] :

< ...**am fost în lupta politică din tinerețe. Am făcut tot ce omenește este posibil** , după modestele mele puteri, **să satisfac îndatoririle impuse.**

Va judeca lumea și istoria , dacă va avea vreme să se ocupe de faptele mele, **dacă am îndeplinit cu cinste misiunile încredințate** ,

sunt hotărît să nu mai iau parte , în viața politică și în viața publică a statului român , în nici un fel de calitate. Vreau ca liniștit, din depărtare , să mă delectez

de felul cum **înflorește țara românească , națiunea română , constituită într-un stat unitar, puternic și frumos, cu atâtea jerfe și muncă uriașe !** >

Și am mai spus :

< **Ferească Dumnezeu să vină ceasul în care eu voi crede că țara este în atât de mare pericol !**

**încă eu trebuie să-mi pun din nou munca mea de om politic
în serviciul partidului meu și al țării mele . >**

[-----]

luliu Maniu / 24 nov.'37

▣ Ideea națională .

▣ Încurajarea elementului românesc

[LD : da, este terenul pe care **Maniu este o forță**. Judecată dreaptă, gând limpede exprimat, dreptate pentru neamul românesc, fără nedreptățirea altora.]

" Ca să putem face însă aceste lucruri [**din politica externă**], trebuie înainte de toate ,
ca **însăși elementul românesc , constituitorul acestui stat ,**

să fie în situația morală politică , socială, culturală și economică,

ca **să poată conduce cu autoritate** , în această direcțiune , statul său creat cu jertfele sale.

Ce urmează de aici ? Urmează că **statul român** , și noi înainte de toate,

să susținem ideea națională ; dar ideea națională nu numai în ceea ce privește forma

exterioară , că avem statul nostru național, ci **să-i dăm și conținutul într-adevăr național,**

și prin acest conținut **să ridicăm poporul românesc**

care a suferit asuprire și a rămas în urma altor popoare .

" **Partidul nostru**, la înfăptuirea sa din 1848, **a avut ca bază ideea națională** ,

nu numai în sensul politic de libertate și de independență națională ,

ci și în sensul social și economic, ca poporul să fie ridicat

din punct de vedere cultural și național.

" Domnilor, **sunt obișnuit să vorbesc clar**. Vă declar dvs , în mijlocul vâlturilor demagogiei
care se aruncă în multe părți ale țării, că **eu nu sunt entuziast și nu sunt nici un fel de anti .**

Eu sunt pro- pentru neamul românesc (aplauze)

Eu nu sunt dușmănos față de nimeni ; nu persecut pe nimeni .Nu fac nedreptate nimănui.

Dar sunt pentru ridicarea elementului românesc , pentru întărirea lui,

și sunt pentru ideea că statul român național , cu toate forțele sale ,

trebuie să ajute elementul românesc (aplauze)

" **Nu vreau nedreptate** .Nu vreau nici lipsirea nimănui de drepturile sale născute

în momentul când a venit pe lume . **Eu sunt pentru dreptate** nu din măriimie ,

ci dintr-o **pornire sufletească** , care este o **predispoziție individuală** a firii mele

și pentru că știu că **dreptatea este caritatea rațiunii**. (aplauze)

Dreptatea este caritatea inteligenței, adică , creerul îți arată , sprijinit pe suflet,

să nu faci ceea ce este nedrept, fiindcă se răzbună.

Ce a fost monarhia austro-ungară , decât o perpetuare a nedreptății ?

Care i-a fost soarta ? S-a distrus.

" **De aceea, domnilor, eu aş crede că statul român ar trebui să inaugureze**

o politică de stat prin care , în mod **organic și sistematic,**

să protejeze elementul românesc, ca să refacă ce a pierdut prin împilări de secole.

" **Sub regimul nostru** nenorocirea care este ? Eu care trăesc într-o provincie ,

acum unită cu țara mamă, **cu durere trebuie să constat că în 20 de ani ,**

de când este România Mare, pe lângă toate declamările naționaliste,

pe lângă toate exagerările pasiunilor necontrolate,

elementul românesc în materie culturală, în materie economică și socială,

a progresat minimal de puțin. Trebuie făcut astăzi ceva.

Eu vă asigur că **dacă am fi avut PNȚ o guvernare de 4 ani și nu ar fi fost înlăturat**

când era mai bine aranjat pentru o lucrare sistematică,

elementul românesc n-ar fi astăzi în starea în care se află.

" **În sensul acesta concepem ideea națională,** nu ne va putea nimeni învinui de nedreptate.

Nici nu va putea nimeni spune că nu suntem vrednici să guvernăm țara în care suntem.

Aceasta se poate face, și trebuie făcut, fără însă a persecuta pe alții ,

care nu vor putea lua în nume de rău că nu vor putea avea

protecțiunea nedreaptă pe care au avut-o secole dearându-l ,

care n-au știut-o folosi nici pentru ei, nici pentru a câștiga respectul lumii.

" Păstrez pe masa mea la Bădăcin, un cadou dat de prietenii mei acum 30 de ani [1907] , după terminarea unei lupte crâncene .Sunt semnați pe acest cadou Goldiș - fie iertat ! -

Ștefan Pop, Suci, Alexandru Vaida *, fratele Marșeu și prietenii noștri Iancu și Velici din Arad

.Ei au scris pe acest cadou al meu lozincă de totdeauna :

< **Strasnic în luptă, mărinimos în pace !** > (aplauze)

Vai de acea națiune, vai de acel partid, vai de acel comandant , vai de acel general, și vai de acea trupă , **care va fi mărinimoasă în luptă și strasnică la pace !**

Va pierde războiul și la masa verde va fi compromisă . "

////////////////////////////////////

***Notă LD : totuși ce spune N.Costăchescu despre Vaida :**

/ MSR a dat mandat președ.I.Mihalache să formeze guvernul,

pe baza Programului minimal [19 nov.'37] ,

cu condiția absolută a unei înțelegeri cu Vaida și Frontul Românesc.

Imposibilitatea colaborării cu Vaida :

PNT este un partid cu un program,cu o credință,cu un scop, cu unitate de conducere, unitate de aspirație. Dacă făcea colaborarea,rezulta un guvern "cu elemente care credeau

unele într-un fel,altele în alt fel", un guvern "fără omogenitatea necesară":

În politica externă,pe cînd PNT are o politică clară,consecventă, a alianței cu țările din Apus,democratice,cu parlament,fără dictatură, cu respectul tratatelor, cu Anglia și Franța,deci;

Alex.Vaida vorbește "cu nemții" la Galați , cu " franțujii" la Sibiu, cu telegramă lui

Mussolini,și acum lui De La Roque!

Ar fi însemnat să guvernăm cu două garnituri de miniștrii !

În politica internă, PNT,ca partid al muncii,respectuos față de Constituție, contra apucăturilor dictatoriale...

Alex.Vaida se numără printre partidele de dreapta și nu ar fi ieșit un guvern omogen,de conlucrare armonică,ci cu măsuri care s-ar fi bătut cap în cap.

"A fost mai bine că am refuzat o atare guvernare ("Dimineața " , 24 nov.'37)

////////////////////////////////////

Iul.Manu / 24 nov.'37